

KPMG

cutting through complexity

**Invest
in Poland**
POLISH INFORMATION AND
FOREIGN INVESTMENT AGENCY

Polonya'da Yatırım

kpmg.pl

İçindekiler

Bölüm 1 – Polonya – Kısa bir Özet	4	Bölüm 4 – İş Ortamı	62
1.1 Coğrafya ve İklim	4	4.1 Muhasebe, Mali Tablolar ve Denetim Gereklikleri	62
1.2 Tarih	4	4.2 Mali Tablolar ve Denetim Gereklikleri	67
1.3 Hükümet ve Anayasa	6	4.3 Leasing Düzenlemeleri	71
1.4 Para Birimi	8	4.4 Kambiyo Kontrol Düzenlemeleri	72
1.5 Nüfus ve Dil	8	4.5 Fikri ve Sınai Mülkiyet	73
1.6 İşgücü Piyasası	9	4.6 Tekelcilik Karşıtı Kanun	76
1.7 Ekonomi	10	4.7 İş Kanunu	79
1.8 Başlıca Şehirler	13	4.8 Gayrimenkul	86
1.9 Polonya'ya gelmek ve Polonya'da yaşamak– Pratik İpuçları	27		
Bölüm 2 – İş Fırsatları	38	Bölüm 5 – Ticari ve Kişisel Vergilendirme	90
2.1 Yabancı Yatırım Teşvikleri	38	5.1 Polonya'da Vergiler	90
2.2 AB Yapısal Fonlarından Hibeler	39	5.2 Genel Vergilendirme Kuralları	90
2.3 Ulusal Kaynaklar	41	5.3 Vergilendirme Sistemi	90
2.4 Özel Ekonomik Bölgelerde Vergi Teşvikleri	42	5.4 KDV	91
2.5 Diğer Teşvikler	44	5.5 Gümrük ile ilgili Konular	96
2.6 Özelleştirme	46	5.6 Tüketim Vergisi	101
		5.7 Kurumlar Vergisi	103
		5.8 Kurumlar Vergisi (Temsil Büroları)	109
		5.9 Gelir Vergisi	109
		5.10 Sosyal Güvenlik (ZUS)	113
		5.11 Sosyal Güvenlik	114
		5.12 Yerel Vergiler ve Harçlar	115
		5.13 Damga Vergileri ve Resmi İşlem Vergileri	116
Bölüm 3 - Polonya'da Yabancı Kuruluşlar için Ticari Faaliyet Yürütme Şekilleri	50	Ek A – Polonya'da Ekonomik Faaliyet Yürütülmesi için İmtiyazlar ve İzinler	
3.1 Hukuki Durum	50	Ek B – Limited Şirket ile Anonim Şirket arasındaki Temel Farklar	
3.2 Şirket Kurma	51	Ek C – Şirket Kuruluş Prosedürleri	
3.3 Sermaye	53	Ek D – Mali Tabloların İçeriği	
3.4 Mevcut Şirketlere Katılım	54	Ek E – Stopaj Vergisine ilişkin, Polonya ile Diğer Ülkeler Arasındaki Çifte Vergilendirme Anlaşmalarından Seçilen Veriler	
3.5 Yönetim Kurulu	55		
3.6 Denetim Kurulları	55		
3.7 Genel Kurul	56		
3.8 İnfisah ve Tasfiye	57		
3.9 Şubeler ve Temsil Büroları	58		

Polonya'daki KPMG Ofisleri

Varşova

ul. Chłodna 51
00-867 Warszawa
T: +48 22 528 11 00
F: +48 22 528 10 09
E: kpmg@kpmg.pl

Kraków

al. Armii Krajowej 18
30-150 Kraków
T: +48 12 424 94 00
F: +48 12 424 94 01
E: krakow@kpmg.pl

Poznań

ul. Roosevelta 18
60-829 Poznań
T: +48 61 845 46 00
F: +48 61 845 46 01
E: poznan@kpmg.pl

Łódź

al. Piłsudskiego 22
90-051 Łódź
T: +48 42 232 77 00
E: lodz@kpmg.pl

Wrocław

ul. Bema 2
50-265 Wrocław
T: +48 71 370 49 00
F: +48 71 370 49 01
E: wroclaw@kpmg.pl

Gdańsk

al. Zwycięstwa 13a
80-219 Gdańsk
T: +48 58 772 95 00
F: +48 58 772 95 01
E: gdansk@kpmg.pl

Katowice

ul. Francuska 34
40-028 Katowice
T: +48 32 778 88 00
F: +48 32 778 88 10
E: katowice@kpmg.pl

Türkiye'deki KPMG Ofisleri

KPMG İstanbul Ofis

Kavacık, Rüzgarlı Bahçe
Mahallesi Kavak Sokak, No;
29 Beykoz 34805 İstanbul
T: +90 (216) 681 91 00
F: +90 (216) 681 91 91

KPMG Ankara Ofis

Paragon Tower, Kızılırmak
Mah. Ufuk Üniversitesi Cad.
No:8 Çukurambar/Ankara
T: +90 (312) 491 72 31
F: +90 (312) 491 71 31

KPMG İzmir Ofis

Heris Tower, Akdeniz Mah.
Şehit Fethi Bey Cad. No:55
Kat:21 D:34
Alsancak-Konak / İZMİR
T: +90 (232) 464 20 45
F: +90 (232) 464 21 45

Bölüm 1

Polonya – Kısa bir Özet

1.1 Coğrafya ve İklim

Polonya, Orta Avrupa'nın merkezinde yer almakta olup 312.679 kilometre kare yüzölçümü ve 38,5 milyon nüfusu ile kıtanın dokuzuncu en büyük ülkesidir.

Ülke, kuzeyde ve doğuda Rusya, Litvanya, Beyaz Rusya ve Ukrayna, güneyde, Slovak ve Çek Cumhuriyetleri; batıda ise Almanya ile komşudur. Baltık kıyısındaki 530 kilometrelik sınır dahil, sınırları yaklaşık 3600 kilometre uzunluğundadır. Başkent Varşova, yakınındaki banliyöler ile birlikte 2,6 milyon nüfusa sahiptir. Polonya'nın Varşova'dan başka en büyük şehirleri, Polonya'nın tarihsel başkenti ve ikinci en büyük metropolü olan Cracow; Łódź, Wrocław, Poznań ve Gdańsk'tır.

Polonya, çoğunlukla düzlük arazilerden oluşur, arazilerin %75'i, deniz seviyesinden 200 metreden daha az yüksekliktedir. Kırsal bölgeler ise çeşitlilik arz eder: muhteşem göl bölgeleri (bir hektardan daha büyük 9.300 adet göl), ormanlar ve dağlar vardır. Polonya'nın en yüksek noktası olan Tatra Dağlarındaki Rysy, deniz seviyesinden 2.499 metre yüksekliktedir. Polonya'nın en büyük nehri olan Wisła (Vistula), 1.050 kilometre uzunluğundadır. İkinci en büyük nehir olan Odra (850 kilometre), Almanya sınırı boyunca akmaktadır.

Polonya'nın iklimi, mevsimler boyunca ve yıldan yıla ani değişimler gösterme

eğilimindedir. Ortalama sıcaklıklar Ocak ayında -5 ila 0 °C, Temmuz ayında ise 17-20 °C arasında değişmektedir. En düşük ve en yüksek sıcaklıklar -20 ila 35 °C arasında değişiklik göstermektedir. Polonya, Orta Avrupa saat dilimindedir ve bu nedenle, standart GMT saatinden bir saat ileridedir. Ülke, Mart sonu ile Ekim sonu arasında yaz saati uygulamasına geçmektedir.

1.2 Tarih

Erken dönemlerde, Polonya'da, M.S. 966'da Hıristiyanlığı kabul eden Batı Slavları yaşamaktaydı. Polonya Krallığı, M.S. 1025'te kurulmuştu ve bugünkü Polonya topraklarının yaklaşık % 80'ini kapsamaktaydı. Polonya'nın eski bir hanedan ailesi olan Piast'ların Hanedanlığı sonrasında, Polonya, çok sayıda daha küçük krallıklara bölündü (1138 – 1306). Jagiellon Hanedanlığı sırasında (1386-1572) ülkenin birleşmesinden sonra, Polonya bir kez daha kültürel ve ekonomik bakımdan zenginleşti; dönemin sonunda, toprakları, bugünkü Polonya topraklarından çok daha büyüktü. Takip eden 200 yıl boyunca, krallar (çok sayıda yabancı hükümdar dahil), bir soylular kongresi tarafından seçilmekteydi. Bunların hükümdarlıkları, birlikte değerlendirildiğinde, ülke kasabalarına refah getirdi ve büyümelerini hızlandırdı. Buna rağmen, mükerrer savaşlar, sonunda ekonomiyi güçsüzleştirdi ve kırsal bölgelerde durgunluğa yol açtı.

(ABD anayasasından sonra) Dünyanın ikinci liberal anayasasının ilanı da dahil olmak üzere, hızla kötüye gitmekte olan durumu düzeltmeye yönelik gayretler çok geç başladı. Polonya'nın güçlerini birleştirmeye karar veren komşuları, 1772, 1793 ve 1795'te olmak üzere birbiri ardı sıra üç paylaşım uygulayarak Polonya'nın askeri ve ekonomik zayıflığından faydalandı. Bu paylaşımın sonucunda, Polonya, Avrupa haritasından tamamen silindi. Paylaşılan Polonya'nın üç bölgesi (Rusya, Prusya ve Avusturya kontrolü altında), değişen düzeylerde özerkliğe sahipti; ancak özellikle Polonya kültürü ve ulusal kimliğine yönelik sürekli yeni kısıtlamalara maruz kalmaktaydı. Bu durum, 1830 ve 1863 yıllarında genel ayaklanma niteliği kazanan bir dizi protestoya yol açtı.

1. Dünya Savaşı'nın sonunda, Polonya, daha önceki topraklarının büyük bir bölümü üzerinde bağımsızlığını ve kontrolü tekrar kazandı. 1919 yılında, ülkede 26 milyondan fazla nüfus yaşamaktaydı ve ülke toprakları, bugünkü yüzölçümünden yaklaşık %25 daha büyüktü. 1939'da, 35 milyon Polonyalı yaşamaktaydı, ancak bunların üçte birinin ana dili Lehçe dışında bir dildi.

Polonya, iki Dünya Savaşı arasında ulusal, siyasi ve hukuki kimliğini konsolide etmek için yeterli zamana sahip olmuştu; ancak dünyadaki ekonomik bunalım nedeniyle ekonomik konsolidasyonun gerçekleşmesi çok daha güç oldu. Almanya'nın 1 Eylül 1939'da Polonya'yı işgal etmesinin ardından

– ki bu olay 2. Dünya Savaşı'na yol açmıştır– ülke, Nazi Almanya'sı ile Sovyetler Birliği arasında paylaşıldı. Hükümet, Polonya'dan uzaklaştırıldı ve nihai olarak İngiltere'de tekrar faaliyetlere başladı. İşgalcilerin güçlü baskılarına karşın, Polonyalılar, savaş boyunca güçlü bir direnç gösterdiler.

2. Dünya Savaşı sonrasında, Polonya, tekrar bağımsızlığını kazandı; ancak bu kez, ülkenin ekonomik ve politik sistemleri üzerindeki güçlü Sovyet etkisi nedeniyle önemli ölçüde sınırlı bir bağımsızlıktı. 1945'te, 24 milyon nüfusa sahipti ve 311.700 kilometre karelik bir yüzölçümüne sahipti. Savaşın ardından, Doğu'da önemli toprakları ve şehirleri kaybetti (Lvov ve Vilnius dahil), ancak Batı'da, tarihsel olarak Polonya'ya ait olan bazı şehirleri elde etti (Wrocław ve Szczecin). Bu dönemde, çok büyük dahili göçler yaşandı.

Sovyet doktrinine göre, tüm büyük çiftlikler, bankalar ve sanayinin, ticaretin, ulaşımın hemen hemen tamamı, ulusallaştırılmıştı ve merkezi olarak yönetilmekteydi. Uygulamada, bu, kazançtan çok kayıp getirmekteydi ve toplumda giderek artan bir memnuniyetsizliğe neden olmaktaydı. Demokratik muhalefetin yürüttüğü aktiviteler, sonunda, toplumsal memnuniyetsizlik patlamalarına ve 1980'de (Orta ve Doğu Avrupa'da 2. Dünya Savaşından sonra ilk bağımsız sendika olan) Dayanışma sendikasının oluşmasına yol açtı. Tam kontrolü elde tutmaya kararlı olan otoriteler, 1981'de, sıkıyönetim ilan ederek

Bölüm 1

Polonya – Kısa bir Özet

muhalafetin yeraltına çekilmesine ve Batı tarafından çok sayıda ekonomik yaptırım uygulanmasına yol açtı.

1989 yılında, Komünist Partisi, genel ekonomik çöküş ve toplumsal memnuniyetsizlik sonucunda, "yuvarlak masa" müzakerelerinin ardından muhalafet lehine iktidarı bırakmaya zorlandı. Daha sonraki yıllar, serbest başkanlık ve parlamenter seçimlerine, politik ve bireysel özgürlüklerin yeniden elde edilmesine, dış politik otonominin geri kazanılmasına ve pazar ekonomisine geçilmesine tanıklık etti.

1989'da komünizmin çöküşünden bu yana, Polonya, ekonomisinde köklü değişiklikler gerçekleştirdi ve ekonomik büyüme, finansal istikrar ve yatırım cazibesi açısından emsali görülmemiş bir başarı elde etti. Bunun en açık göstergesi, Aralık 2011 itibarıyla, 153,3 milyar EUR tutarında olan Doğrudan Yabancı Yatırımlar stoğudur.

Avrupa Birliği'ne katılım konusunda başarılı bir referandum ve daha sonra AB üye devletlerinin katılımı onaylamasının ardından, Polonya, 1 Mayıs 2004'te AB'ye katıldı. Dokuz başka ülke ile birlikte, Polonya, on yıllar boyunca kendi geleceğini belirleyecek ekonomik ve siyasi bir organizasyonun üyesi haline geldi.

Polonya, Birleşmiş Milletler, UNIDO, Uluslararası Para Fonu, Dünya Bankası, NATO, OECD ve Fikri Mülkiyet Haklarının Korunmasına İlişkin Konvansiyonun ve

diğer uluslararası kuruluşların üyesidir.

1 Mayıs 2004'e kadar, Polonya, aynı zamanda, serbest ticaret bölgesi CEFTA'nın da bir üyesiydi. AB'nin genişlemesi, yeni AB ülkeleri – Polonya, Çek ve Slovak Cumhuriyetleri, Macaristan ve Slovenya - için CEFTA üyeliğini otomatik olarak sona erdirdi.

1.3 Hükümet ve Anayasa

Polonya, genel seçimlerde seçilen cumhurbaşkanı yönetiminde bir parlamenter demokrasidir. Cumhurbaşkanının görev süresi, yemin tarihinden itibaren 5 yıldır. Cumhurbaşkanının rolü, seçim prosedürleri, parlamento ve hükümetin görev ve sorumlulukları, 2 Nisan 1997 tarihli Polonya Cumhuriyeti Anayasasının hükümleri ile belirlenmektedir.

Cumhurbaşkanı, silahlı kuvvetlerin kumandanıdır ve parlamento tarafından kabul edilen mevzuatı veto etme yetkisine sahiptir. Vetolar, Sejm'de (alt meclis) asgari beşte üç oy ile geri çevrilebilir. Cumhurbaşkanı, tüm uluslar arası ve dahili ilişkilerde ülkenin en üst düzey temsilcisidir ve bütçe veya yeni bir hükümet oluşturma gibi önemli konulara ilişkin mevzuatın kabul edilmesinde parlamentonun anayasada belirlenen sürelerle uymadığının kanıtlanması halinde, parlamentoyu lağvetme ve yeni seçim çağrısında bulunma yetkisine sahiptir.

Polonya'nın Cumhurbaşkanı, 4 Temmuz 2010'da seçilen, iktidardaki Civic Platform (PO) partisinden Bronisław Komorowski'dir.

Polonya'nın bundan önceki Cumhurbaşkanı sağ kanattaki Hak ve Adalet Partisinden (PiS) olan ve Ekim 2005'te seçilen Lech Kaczyński idi. 10 Nisan 2010'da, Cumhurbaşkanı, eşi Maria ve ülkenin en üst düzey siyasi ve askeri liderleri ile birlikte, Smolensk'te bir uçak kazasında hayatlarını kaybettiler. Lech Kaczyński, Sovyet gizli polisi tarafından Polonyalı yetkililerin öldürülmesinin 70. yıldönümünü anmak üzere Smolensk'e gitmekteydi. Uçak kazası, Polonya'nın savaş sonrası tarihindeki en kötü siyasi felakettir.

Alt meclis (Sejm) ve üst meclisten (Senato) oluşan iki meclisli parlamento, her dört yılda bir genel seçimlerde seçilir ve kanun yapmakla sorumludur. Bu açıdan, yetkinin en büyük kısmı Sejm'dedir; Senato, yalnızca, Sejm tarafından kabul edilen mevzuata tadiller önerebilir. Polonya'nın son parlamenter seçimleri, Ekim 2011'de yapıldı. Liberal muhafazakar değerlere dayalı bir merkez sağ partisi olan Civic Platform (PO), üst üste ikinci kez seçimleri kazandı, Sejm'de koltukların %45'ini elde etti ve bir sosyal muhafazakar parti olan (ve koltukların %6'sına sahip olan) Polonya Halk Partisi (PSL) ile birlikte, hükümeti oluşturdu.

Hak ve Adalet Partisi (PiS), koltukların % 34'ünü kazandı.

Hükümeti kurmak ve Sejm'de güvenoyu kazanmak için cumhurbaşkanı tarafından belirlenen başbakan, Bakanlar Kurulu'na başkanlık yapar ve Polonya'nın hükümetinin başındaki kişidir. Polonya'nın halihazırda görevde olan başbakanı, Civic Platform (PO) Lideri Donald Tusk'dır.

Polonya, önemli özerk yetkilere sahip 16 eyalete bölünmüştür. Eyaletlerin her biri (voivodalıklar- wojewodztwa), merkezi hükümet tarafından tayin edilen voivodalar tarafından idare edilir. Eyaletler ayrıca 379 bölgeye (powiaty) ve 2.479 komüne (gminy) bölünmüştür. Eyaletlerin, bölgelerin ve komünlerin yerel hükümetleri, genel yerel seçimlerde seçilir; en son seçimler sonbahar 2010'da yapılmıştır. Yerel idareler, kamu fonlarının tahsisi de dahil, yerel işlerin yönetiminden sorumludur.

Bölüm 1

Polonya – Kısa bir Özet

1.4 Para Birim

Polonya'nın resmi para birimi, 100 groszy'ye bölünmüş olan zlotidir (PLN).

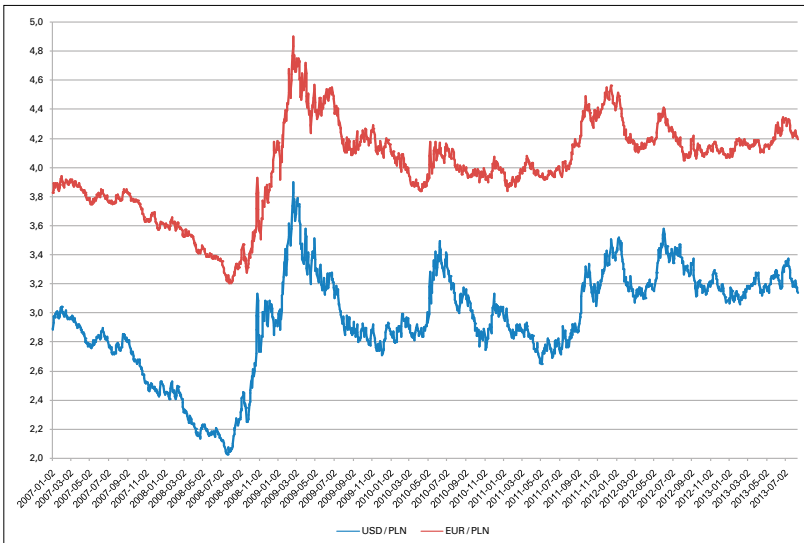
PLN, yabancı para birimlerine uygulanan dalgalı kur oranına tabidir. Piyasa fiyatının, Polonya Merkez Bankası (NBP) tarafından belirlenen merkezi fiyata doğru kabul edilebilir dalgalanma aralığı kısıtlı değildir ve tamamen piyasa mekanizmaları ile belirlenmektedir. 2012 yılı ortalama NBP döviz kurları şu şekildedir: 1 USD = 3,26 PLN; 1 EUR = 4,19 PLN. Ancak PLN döviz

kurunun, güçlü dalgalanmalara maruz kaldığını belirtmek gerekir.

1.5 Nüfus ve Dil

Polonya, % 52'si kadın, 38,5 milyon nüfusa sahiptir. Nüfusun %98'inden fazlası Polonya kökenlidir. %60'ından fazlası şehirlerde yaşamakta ve bunların % 50'si, 100.000'den fazla nüfuslu topluluklarda yaşamaktadır. Polonyalıların büyük çoğunluğu (%95) Roman Katoliktir. Polonya nüfusunun % 63,9'u, çalışma

PLN DÖVİZ KURU

Kaynak: Ulusal Polonya Bankası verilerine dayalı olarak KPMG Polonya

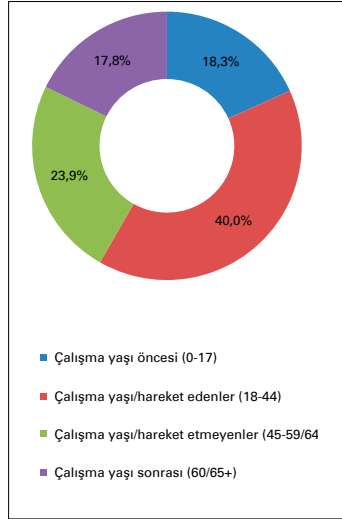

yaşındadır. Lehçe resmi dildir; Lehçe, Hint Avrupa dil grubundan bir dildir ve Batı Slavonik dil ailesindedir.

Polonya'nın başlıca şehirlerinin dışında, yabancı dil bilgisi oldukça sınırlı olabilir. Yabancılarla sık teması olan kuruluşlarda yabancı dil bilgisi biraz daha iyidir. Ancak yerel kurumlarda ve endüstriyel işletmelerde dil problemleri ortaya çıkabilir.

Büyük şehirlerde ve genç nesil arasında İngilizce en iyi bilinen dildir, ancak daha yaşlı nesilde ve Batı Polonya'da Almanca daha hakimdir. Daha yaşlı nesil, özellikle ülkenin doğusunda, Rusça bilmektedir.

YAŞ GRUPLARINA GÖRE NÜFUS DAĞILIMI

Kaynak: Polonya Merkezi İstatistik Bürosu verilerine dayalı olarak KPMG Polonya

1.6 İşgücü

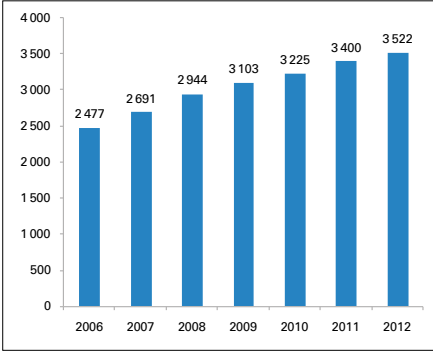
13 yaşın üzerindeki halkın %17'si yüksek öğrenime sahiptir. Kadınlar arasında eğitim düzeyi daha yüksektir (kadınlarda %19, erkekler %14,8). Ayrıca, Polonya iş gücünün nitelikleri giderek artmaktadır. Halihazırda, çok sayıda teknik ve ticari üniversite ve saygın medikal akademiler de dahil, Polonya'daki 453 yüksek öğrenim kurumunda 1,7 milyon öğrenci öğrenim görmektedir.

2011'de 492 binin üzerinde mezun verilmiştir. Bunların 122 bini işletme, 8,7 bini hukuk, 10 bini biyoloji, 6,9 bini fizik, 4,2 bini matematik ve istatistik, 15,1 bini bilgi teknolojisi, 28,1 bini mühendislik, 14,4 bini imalat, 14,6 bini mimarlık ve inşaat ve 42,6 bini tıp alanında ihtisas yapmıştır.

Bölüm 1

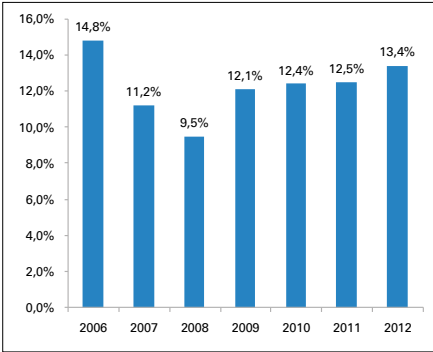
Polonya – Kısa bir Özet

ORTALAMA AYLIK BRÜT MAAŞ (PLN)

Kaynak: Polonya Merkezi İstatistik Bürosu verilerine dayalı olarak KPMG Polonya

KAYITLI İŞSİZLİK ORANI

Kaynak: Polonya Merkezi İstatistik Bürosu verilerine dayalı olarak KPMG Polonya (dönem sonu)

1.7 Ekonomi

1989'daki politik değişimlerden ve serbest piyasa ekonomisine geçişin ardından, Polonya, oldukça önemli ekonomik başarı göstermiştir. Önemli miktarda iç talep, ihracat

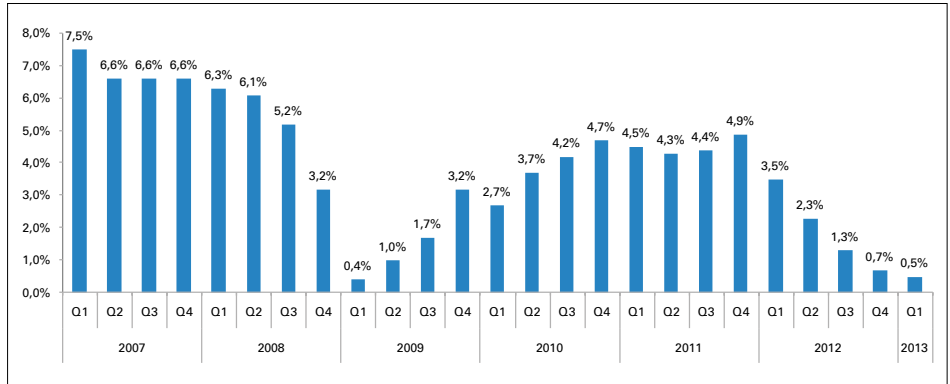
Polonya'da işgücü maliyetleri, ortalama AB düzeyinden halen daha düşük düzeyde; Macaristan ve Slovakya ile karşılaştırılabilir düzeyde; Çek Cumhuriyeti'ndekinden ise daha düşük düzeydedir. Ortalama aylık brüt maaş 2012'de yaklaşık 3,5 bin PLN (841 Avro) tutarındadır. İşsizlik, 2013'ün birinci yarısının sonunda % 13,2 oranındadır. Ancak % 15-20 arasında işsizlik oranının yaşandığı 2000-2006'daki oranların altındadır.

ve yabancı yatırımlar sayesinde, Polonya'nın ekonomisi Orta ve Doğu Avrupa'daki en güçlü ekonomi haline gelmiştir. Ayrıca, 21. yüzyılda, Avrupa'da en istikrarlı ve en sağlıklı ekonomilerden biri olarak kalmıştır. Polonya'nın, 2009'da, AB'de pozitif Gayrisafi

Yurtiçi Hasıla büyümesini sürdürebilen tek ülke olarak kaldığı gerçeği bunun en bariz kanıtıdır. Global mali krizin bir sonucu olarak, Polonya'da Gayrisafi Yurtiçi Hasıladaki büyüme hızı, 2007'de ve 2008'in birinci çeyreğinde kaydedilen %6-7 seviyesinden 2009'un ikinci çeyreğinde %0,5'e düşmüştür.

Ancak, Polonya ekonomisi, hızlı bir şekilde toparlanmayı başarmıştır. 2011'de Polonya'nın Gayrisafi Yurtiçi Hasılası, % 4,3 oranında artış göstermiştir. Ancak 2012 yılı, kademeli bir yavaşlamayı beraberinde getirmiş ve büyüme oranı, bir önceki yılın aynı dönemine kıyasla %3,5'tan (2012'nin birinci çeyreğinde)

GAYRISAFİ YURTIÇİ HASILA (YILDAN YILA BÜYÜME, SABİT FİYATLAR)

Kaynak: Polonya Merkezi İstatistik Bürosu verilerine dayalı olarak KPMG Polonya

% 0,7'ye (2012'nin dördüncü çeyreğinde) düşmüştür. Tam yıl sonuçları ise % 1,9 oranındadır. Polonya'nın gayrisafi yurtiçi hasıla büyümesi konusunda AB'nin resmi 2013 yılı tahmini % 1,1'dir ve 2014'te ufak bir düzelleme beklenmektedir (%2,2). Buna karşın, Polonya'nın performansının, AB27 ortalamasını (sırasıyla %-0,1 ve % 1,4 oranlarında; AB28 tahmini mevcut değildir) aşması beklenmektedir. Pek çok diğer AB ülkesinden farklı olarak, Polonya'da 2009 yılında yaşanan ekonomik yavaşlama, önemli ticaret ortaklarının yaşadığı ekonomik

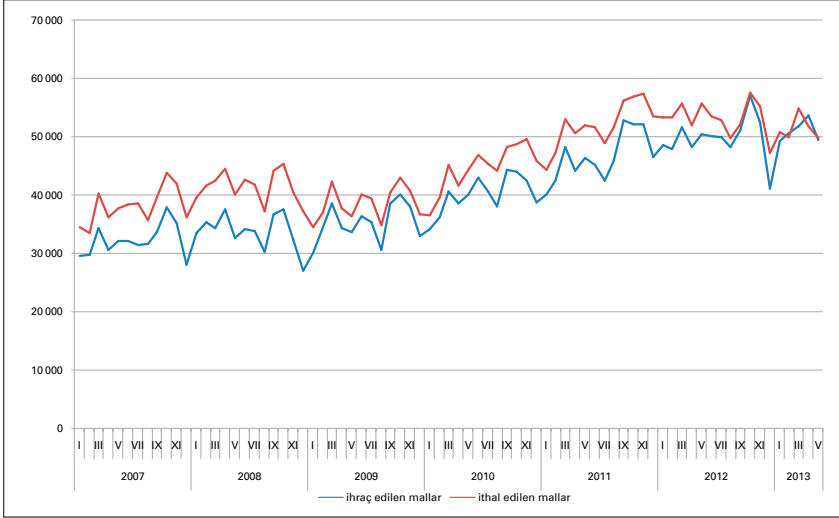
güçlüklerin bir sonucudur ve dahili tüketimde bir azalma veya finans sektöründeki bir krizin sonucu değildir. Dahili tüketim ve finans sektörü oldukça istikrarlı kalmıştır.

Polonya'da ihracat, 2010 ve 2011 yıllarında artış göstermiş; ancak 2012'de büyüme fazla değişmemiş ve önceki yıla göre % 2,8 oranında gerçekleşmiştir. Oysa 2011'deki büyüme oranı % 7,7'dir (reelde). Polonya'nın mal ve hizmet ihracatının toplam değeri, 2012'de 175,9 milyar Avro'ya ulaşmıştır ve Almanya en önemli ticaret ortağıdır.

Bölüm 1

Polonya – Kısa bir Özet

İHRACAT VE İTHALAT (milyon AVRO)

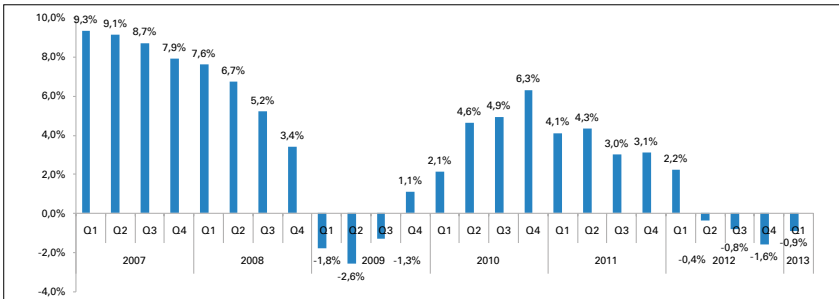

Kaynak: Polonya Merkezi İstatistik Bürosu verilerine dayalı olarak KPMG Polonya

2012'deki yavaşlama, aynı zamanda, yerel talepte de gözlemlenebilir. Ancak yavaşlama, özellikle de 2009 krizi ile karşılaştırıldığında, önemsiz boyuttadır (2012'de % -0,2).

Aynı zamanda, Polonya hane halklarının tüketim harcamalarında bir azalma olmamıştır (ne 2009'da, ne de 2012'de). Ancak 2012'deki büyüme düşük oranda gerçekleşmiştir (% 0,8).

YURTIÇİ TALEP (YILDAN YILA BÜYÜME, SABİT FİYATLAR)

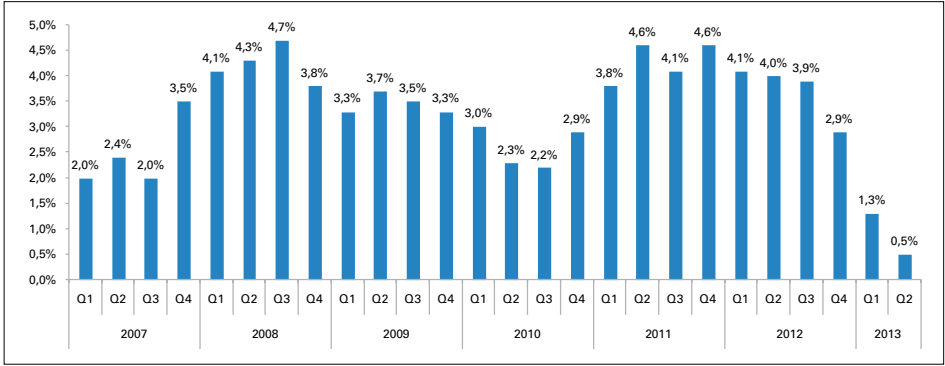

Kaynak: Polonya Merkezi İstatistik Bürosu verilerine dayalı olarak KPMG Polonya

Enflasyonun genel olarak kontrol altında olmasına karşın, tüketici fiyat endeksi, merkez bankasının hedeflediği aralığın dışında – 2011'de % 4,3 ve 2012'de % 3,7 – yüksek düzeydedir.

Ancak 2013'ün birinci ve ikinci çeyreğinde, tüketici fiyat endeksi kıyasla daha düşüktür.

TÜKETİCİ MAL VE HİZMETLERİNİN FİYATLARI (YILDAN YILA BÜYÜME)

Kaynak: Polonya Merkezi İstatistik Bürosu verilerine dayalı olarak KPMG Polonya

1.8 Başlıca Şehirler

Varşova

Varşova, Polonya'nın başkentidir ve Avrupa'da en hızlı büyüyen şehirlerden biridir. Orta ve Doğu Avrupa'nın en önemli finans merkezlerinden biridir ve tüm ülke ekonomisinin lokomotifidir.

Bölüm 1

Polonya – Kısa bir Özet

Coğrafi konum	Varşova, orta Polonya'da, Berlin'in 523 km doğusundadır. Şehir, Vistula Nehri ile ortadan ikiye ayrılmaktadır.
Nüfus	1.708,4 milyon (2011)
Başlıca sektörler	Mali hizmetler, B2B hizmetleri, perakende, elektronik ve ileri teknoloji endüstrisi, e-ticaret
Önemli yatırım faktörleri	<ul style="list-style-type: none"> • Varşova, Orta ve Doğu Avrupa'nın en büyük ülkesinin başkentidir. Çok büyük bir iç piyasaya ve diğer piyasalar ile gelişmiş bağlantılara sahiptir. • Tüm devlet kurumlarının ve çok sayıda ticari kurumun ve aynı zamanda think tank'lerin merkezleri, Varşova'dadır. • Varşova, yüksek standartlarda geniş bir ofis stoğuna ve aynı zamanda çok sayıda otele sahiptir. • Varşova, Polonya'da, mesleki beceri ve uzmanlığa sahip, deneyimli çalışanların en yoğun olduğu şehirdir. • Varşova, Polonya'daki en büyük akademik şehirdir; uluslararası tanınırlığa sahip ticaret okulları, üniversiteler ve teknik üniversitelere sahiptir. • Varşova vatandaşları, özellikle İngilizce, Almanca ve Rusça olmak üzere, yabancı dil bilgisine sahiptir.
İnsan Kaynakları	<p>Halihazırda işsizlik oranı çok düşük düzeydedir (% 4). Ayda 1.198 EUR (2011) civarında seyreden maaşlar, Polonya'daki büyük şehirler arasında en yüksek düzeydedir.</p> <p>Varşova, Polonya'nın en önemli akademik merkezidir. Halihazırda, şehirde 260 bin öğrencinin öğrenim gördüğü 77 yüksek öğretim kurumu bulunmaktadır. 2011'de 65,5 bin öğrenci mezun olmuş, bunların 16,7 bini, ticaret okullarında ve 6,5 binden fazlası teknik konularda ihtisas yapmıştır.</p>
Ofis alanı	Varşova'da modern ofis stoğu, yaklaşık 3,6 milyon metre kare toplamındadır, bunun %34'ü şehir merkezindedir. Yaklaşık 530.000 metre kare, 2013 sonunda teslim edilecektir. Şehir merkezindeki kiralar, ayda metre kare başına 25-27 Avro düzeyindedir. Merkezi olmayan lokasyonlarda, en iyi projeler için, kiralar ayda metrekare başına 15-16,5 Avro civarındadır. Ofis boşluk oranı % 6,7'dir.

Ulusal ve Uluslararası bağlanabilirlik	Varşova'da iki havalimanı vardır: Frederic Chopin Havalimanı, şehir merkezinden 10 km uzaklıkta olup 70 adet yurtiçi ve yurtdışı birçok noktaya uçuş olanağı sağlamaktadır. Modlin Havalimanı, şehir merkezinden 40 km uzaklıkta olup 26 şehre uçak seferi olanağı sağlamaktadır. Varşova'da, tüm voyvodalıklara ve çok sayıda Avrupa başkentine, (Berlin, Moskova, Viyana, Budapeşte, Prag ve Vilnius dahil) demiryolu bağlantısı vardır. Uluslararası karayolları Varşova'yı önemli Avrupa şehirlerine bağlamaktadır.
Yaşama maliyeti	Varşova, Polonya'nın en pahalı şehridir, ancak Orta ve Doğu Avrupa bölgesindeki diğer başkentler ile karşılaştırıldığında, yaşama maliyeti oldukça makul düzeydedir. Ayrıca, diğer Batı Avrupa başkentlerine oranla daha ucuzdur. Şehir merkezinde bir odalı apartman dairesinin kirası, ayda yaklaşık 500 Avro civarındadır.
Oteller	10 beş yıldızlı ve 8 beş yıldızlı olmak üzere 62 otel vardır.

Kraków (Cracow)

Cracow, Polonya'nın en büyük ikinci şehridir ve Aşağı Polonya (Malopolskie) Voyvodalığının başkentidir. Varşova ile birlikte, Cracow, ülkenin önemli bir bilimsel ve ticari merkezdir. Şehir, aynı zamanda, Polonya'nın kültür başkenti olarak da değerlendirilir.

Coğrafi konum	Cracow, Vistula Nehri üzerinde, Polonya'nın güney kısmında yer almaktadır, Varşova'nın yaklaşık 300 km güneyinde ve Tatra Dağlarının 100 km kuzeyindedir.
Nüfus	759,1 bin (2011)

Bölüm 1

Polonya – Kısa bir Özet

Başlıca sektörler	B2B hizmetleri, finans, BPO/SSC, e-ticaret, metalürji, tütün ve farmasötik endüstrileri
Önemli yatırım faktörleri	<ul style="list-style-type: none"> • Polonya'da, en geniş, mesleki beceriye sahip deneyimli işgücü havuzlarından biridir. • Çok sayıda yenilikçi araştırma ve geliştirme kurumlarına sahiptir. • Malopolska'daki yatırımcılara entegre hizmet temin eden Centrum Faaliyeti de (CeBIM) dahil, yatırımcıları destekleyen kurumlar ağına sahiptir ve aynı zamanda vergi muafiyeti tanıyan Cracow Özel Ekonomik Bölgesi – Cracow Teknoloji Park burada bulunmaktadır. • Uluslararası bağlantı olanağı çok iyidir.
İnsan Kaynakları	<p>Şehirde maaşlar, hala Batı Avrupa'dakinden çok daha düşük düzeydedir. Ayda yaklaşık 904 Avro civarındadır (2011). Mevcut işsizlik oranı orta düzeydedir (%5,3).</p> <p>Cracow, 22 yüksek öğretim kurumu ve yaklaşık 184,5 bin öğrenci ile Polonya'nın ikinci en büyük akademik merkezidir. 2011'de yaklaşık 47,3 bin mezundan 11,3 bininden fazlası, ticaret ve 7,8 bini teknik alanlardan mezundur.</p>
Ofis alanı	Cracow'da modern ofis stoğu, toplamda yaklaşık 540.000 metrekaredir. Ofis binalarının çoğunluğu, şehir merkezinin dış kısımlarında yer almaktadır. Halihazırda 60.000 metre kare ofis alanı inşası devam etmektedir. Şehirde (hem merkezde, hem de merkez dışında) kiralar, ayda metre kare başına 13-15 Avro civarındadır. Ofis boşluk oranı %7'dir.
Ulusal ve uluslararası bağlantılabilirlik	Cracow'da, gelişmiş uluslararası ve yurtiçi karayolları ağına, demiryolu ve havayolu bağlantılarına sahiptir. A4 karayolu üzerinden, Cracow; Katowice'ye, Wrocław'a ve Almanya'da Dresden'e bağlanır. John Paul II Uluslararası Havalimanı Krakow-Balice, şehirden 11 km uzakta kurulu olup çok sayıda yurtiçi ve yurtdışı varış noktalarına düzenli uçuş seferleri düzenlemektedir.
Yaşama Maliyeti	Yaşama maliyeti, diğer büyük Polonya şehirlerine kıyasla oldukça yüksektir, ancak yine de Batı Avrupa'dakinden daha düşüktür. Cracow'da bir odalı dairenin kira maliyeti ortalama 350 Avro'dur.
Oteller	Cracow'da 10'u beş yıldızlı ve 21'i dört yıldızlı 129 otel bulunmaktadır.

Łódź

Łódź, Łódzkie Voyvodalığının başkentidir ve Polonya'nın üçüncü en büyük şehridir. Şehir, geleneksel olarak endüstriyel bir merkez olarak tanınmıştır. Ancak, yıllar içinde bu durum değişmiştir ve yeni teknoloji ve hizmet merkezleri, aynı zamanda ev aletleri üretim ve lojistiği, şehirde önem kazanan alanlar haline gelmiştir.

Coğrafi konum	Łódź, Varşova'dan 130 km uzaklıkta, uluslararası güzergahların kesişim noktasında, Polonya'nın merkezinde konumlanmıştır.
Nüfus	725 bin (2011)
Başlıca sektörler	BPO, lojistik, ev gereçleri üretimi, elektronik, B2B hizmetleri, perakende
Önemli yatırım faktörleri	<ul style="list-style-type: none"> • Łódź, Polonya'nın tam merkezindedir, uluslararası ulaşım güzergahlarının kesişim noktasındadır. • Daha düşük kiralara, daha düşük işgücü maliyeti ve daha düşük yaşama maliyeti ve başkent ile çok iyi bağlantı olanağı sayesinde, Łódź, Varşova'ya iyi bir alternatif oluşturmaktadır. • Łódź Özel Ekonomik Bölgesi, yatırımcılar için mali teşvikler ve danışmanlık hizmetleri sunmaktadır. • Belediye, BPO/SSC/IT setkröleri başta olmak üzere, yatırımcılar için Łódź'u, cazip bir şehir haline getirmek amacı ile iş ortakları ile birlikte geliştirilmiş tutarlı bir stratejiye sahiptir.

Bölüm 1

Polonya – Kısa bir Özet

İnsan Kaynakları	<p>Mevcut kayıtlı işsizlik oranı, Polonya'da büyük şehirler arasında en yükseklerden biridir (% 11,4). Diğer Polonya şehirlerine kıyasla istihdam maliyetleri düşüktür – ortalama ücretler, ayda 830 Avro civarındadır (2011).</p> <p>Łódź, çok sayıda araştırma enstitüsü ve 95,4 binden fazla öğrenci yetiştiren 23 yüksek öğrenim kurumu ile önemli bir akademik merkezdir. 2011'de 25,8 bin öğrenci mezun olmuş, bunların 6,3 bini, ekonomi okullarında ve 4,7 bini teknik okullarda ihtisas yapmıştır.</p>
Ofis alanı	<p>Łódź'daki modern ofis stoğunun yaklaşık 260.000 metre kare olduğu tahmin edilmektedir. Bunların çoğunluğu, şehir merkezinde yer almaktadır. Şehir merkezindeki kiralar, mevcut ve yapılması planlanan binalar için, ayda metrekare başına 11-12 Avro düzeyindedir. Ofis boşluk oranı yüksektir - % 19'a eşittir.</p>
Ulusal ve uluslararası bağlanabilirlik	<p>Łódź, Polonya üzerinden geçen iki adet ana transit yol ile Avrupa'nın batı ve güney kısımlarından kolaylıkla erişilebilir pozisyonundadır. Halihazırda gelişmiş durumdaki ulaşım altyapısı, kısa süre içinde, iki trans-Avrupa karayolunun kesişimi ile daha da genişletilecektir. Łódź, aynı zamanda, Polonya'daki en büyük kargo demiryolu istasyonuna sahip olup Polonya şehirlerinin birçoğuna demiryolu bağlantısı olanağı sağlamaktadır. Varşova'ya tren seyahati, 90 dakika sürmektedir (modernizasyon tamamlandıktan sonra bu süre 65 dakikaya inecektir). Władysław Reymont Havalimanı, şehir merkezinden 6 km uzaklıktadır. Varşova'daki Chopin Uluslararası Havalimanına erişim kolaylıkla sağlanabilmektedir.</p>
Yaşama Maliyeti	<p>Łódź'da yaşam maliyeti, büyük Polonya şehirleri arasında en düşüklerden biridir. Bir odalı apartman dairesinin ortalama aylık kirası 280 EUR'ya denk gelmektedir.</p>
Oteller	<p>Łódź'da, uluslararası zincir oteller de dahil olmak üzere 24 otel bulunmaktadır.</p>

Wrocław

Wrocław, Aşağı Silezya (Dolnośląskie) Voyvodalığının başkentidir ve Polonya'daki en büyük dördüncü şehirdir. Bölge, özellikle de, yerel hükümetin aktif desteği sayesinde, yabancı yatırımını çekmede önemli başarı geçmişine sahiptir.

Coğrafi konum	Wrocław, güneybatı Polonya'da, Odra Nehrinin üzerinde, Alman sınırına yakın, Silezya Ovasının ortasında yer almaktadır.
Nüfus	631,2 bin (2011)
Başlıca sektörler	Finans hizmetleri, elektrikli aletler, makine, otomotiv
Önemli yatırım faktörleri	<ul style="list-style-type: none"> • Şehir, özellikle, finans hizmetleri ve BPO/SSC/IT hizmet alımı konularında, yabancı yatırımcıları çekmede önemli bir geçmişe sahiptir. • Wrocław, bilgi konusunda dışarıdan hizmet alımı, analiz ve matematik modelleme alanlarında bir Avrupa merkezi olma hedefine yönelik olarak tutarlı bir stratejiye sahiptir. • Belediye, yabancı yatırımcılara sunduğu yüksek hizmet standardı ile tanınmaktadır. • Wałbrych Özel Ekonomik Bölgesi "INVEST-PARK"ta vergi muafiyeti olanağı mevcuttur. • Wrocław'un Alman ve Çek Cumhuriyeti sınırlarına yakınlığı ve gelişmiş ulaşım altyapısı, bu önemli pazarlara kolay erişim imkanı sağlamaktadır. • Hızlı altyapı gelişimi..
İnsan Kaynakları	<p>Halihazırda işsizlik oranı orta düzeydir (% 5,3). Maaşlar, diğer büyük Polonya şehirleri ile karşılaştırılabilir düzeydedir (2011'de ayda 928 EUR), ancak yine de Varşova'dakinden düşük ve Batı Avrupa'dakinden çok daha düşük düzeydedir.</p> <p>Wrocław, 143,2 bin öğrenci ve 25 yüksek öğrenim kurumu ile Polonya'nın en önemli ve en büyük akademik merkezlerinden biridir. Bunların içinde en önemlileri şunlardır: Wrocław Üniversitesi (University of Wrocław), Wrocław Teknoloji Üniversitesi (Wrocław University of Technology) ve Wrocław Ekonomi Üniversitesi (Wrocław University of Economics). 2011'de, 35,3 bin mezun verilmiş, bunların 6,7 bini ekonomi okullarında ve 6,9 bini teknik okullarda ihtisas yapmıştır.</p>
Ofis alanı	Wrocław'da modern ofis stoğu, 401.000 metre kare civarındadır. Bunların % 53'ü şehir merkezinde yer almaktadır. 96.000 metre kare ofis alanının inşası devam etmekte olup 2012/2013'te teslim edilmesi planlanmaktadır. Şehir merkezindeki kiralar, ayda metre kare başına 14-16 EUR düzeyindedir. Ofis elde boşluk oranı %4'tür.

Bölüm 1

Polonya – Kısa bir Özet

Ulusal ve uluslararası bağlanabilirlik	Wrocław, birçok Avrupa başkentine ve Avrupa'daki diğer büyük şehirlere doğrudan bağlantılara sahip önemli bir demiryolu kavşağıdır. Bir uluslararası karayolu ağı, Wrocław'u Avrupa başkentlerine bağlar. Nicolaus Copernicus Uluslararası Havalimanı, şehir merkezinden 6 km uzaklıktadır ve çok sayıda Avrupa şehrine uçak seferi sunmaktadır.
Yaşama Maliyeti	Wrocław, Polonya'daki ikinci en pahalı şehirdir. Ancak halen Batı Avrupa şehirlerinden çok daha ucuzdur. Bir odalı bir apartman dairesinin kirası, ayda 400 EUR civarındadır.
Oteller	Wrocław'da 42 otel bulunmaktadır.

Poznań

Poznań, Büyük Polonya (Wielkopolskie) Voyvodalığının idari başkentidir ve nüfus bakımından en büyük beşinci Polonya şehridir. Şehir, Polonya'nın ticaret başkenti ve ülkenin en önemli iş, eğitim ve kültür merkezlerinden biri olarak değerlendirilmektedir.

Coğrafi konum	Poznań, Varşova ile Berlin arasında ve Polonya – Almanya sınırından yaklaşık 160 km uzaklıkta, Warta Nehri vadisinde, Polonya'nın orta batı kısmında yer almaktadır.
Nüfus	553,6 bin (2011)
Başlıca sektörler	Ticaret, gıda işleme, kimyasallar, elektro-mekanik endüstrisi

Önemli yatırım faktörleri	<ul style="list-style-type: none"> • Ekonomi bakımından öncü Polonya şehirlerinden biridir, önemli ulaşım güzergahlarının kesişim noktasındadır ve Alman sınırına yakın bir konumdadır. • İleri düzeyde yabancı dil bilgisine sahip becerili ve deneyimli iş gücüne sahiptir. • İşletmeler ile işbirliği yapmaya hazır yaklaşık 50 araştırma ve geliştirme kurumuna ev sahipliği yapar. • Yerel ve bölgesel idarelerden yatırım desteği ve yakınında yer alan Kostryzn-Slubice Özel Ekonomik Bölgesinin sunduğu vergi muafiyetleri. • Çok sayıda altyapı modernizasyon projeleri, nihai hale gelmiş durumdadır.
İnsan Kaynakları	<p>İşsizlik oranı, Polonya şehirleri arasındaki en düşük seviyededir (% 3.9). Ortalama maaşlar, diğer büyük şehirler ile karşılaştırıldığında biraz daha yüksektir, ancak yine de, Batı Avrupa şehirlerinden çok daha düşüktür (2011'de ayda 968 EUR).</p> <p>En önemli eğitim kurumları (27) Poznań'da Adam Mickiewicz Üniversitesi, Poznań Teknoloji Üniversitesi, Poznań Yaşam Bilimleri Üniversitesi ve Poznań Ekonomi Üniversitesi'dir. 2011'de 36,8 bin öğrenci mezun olmuş, bunların 7,1 bini ekonomi alanında ve 4,4 bini teknik alanlarda ihtisas yapmıştır.</p>
Ofis alanı	<p>Poznań'da modern ofis stoğu, yaklaşık 253.000 metre kare civarındadır ve bunun %46'sı şehir merkezinde yer almaktadır. Halihazırda, 45.000 metre karelik ofis alanının inşası devam etmektedir. Şehir merkezindeki kiralar, ayda metrekare başına 13-14 EUR civarındadır. Ofis boşluk oranı %9'dur.</p>
Ulusal ve uluslar arası bağlanabilirlik	<p>Poznań, doğudan batıya ve kuzeyden güneye uzanan önemli pan-Avrupa ulaşım güzergahlarının kesişim noktasında yer almaktadır. Şehir, aynı zamanda, tüm önemli Polonya şehirlerine ve Berlin, Prag ve Kiev gibi çok sayıda Avrupa şehrine bağlantıları olan gelişmiş bir demiryolu ağına sahiptir. Şehir merkezinden 7 km uzaklıkta yer alan Poznań -Lawica havalimanı, çok sayıda Avrupa varış noktasına uçuş olanağı sunmaktadır.</p>
Yaşama Maliyeti	<p>Poznań'da yaşamak, diğer büyük Polonya şehirleri ile karşılaştırıldığında biraz daha pahalıdır, ancak yine de Batı Avrupa'dakinden çok daha düşüktür. Poznań'da bir odalı bir apartman dairesinin kirası, ortalama 300 Avro'dur.</p>
Oteller	<p>Poznań'da 46 otel bulunmaktadır.</p>

Bölüm 1

Polonya – Kısa bir Özet

Gdańsk

Gdańsk, Polonya'nın en büyük metropol bölgelerinden biri ve ülkenin en önemli deniz limanı olan Pomorskie Voyvodalığının başkentidir. Gdańsk, Gdynia ve Sopot ile birlikte, birbiri ile sıkı bir entegrasyona sahip kentsel bölge (Tricity) oluşturmaktadır.

Coğrafi konum	Gdańsk, Baltık Kıyısında Polonya'nın kuzeyinde yer almaktadır.
Nüfus	460 bin. Tricity'de 744,4 bin (2011)
Başlıca sektörler	Denizcilik, ileri teknoloji ürünleri, lojistik, turizm, petrokimyasallar, kozmetik
Önemli yatırım faktörleri	<ul style="list-style-type: none"> • Birden fazla yabancı dil bilgisi ile bir yetenek havuzudur; İngilizce, Almanca ve Rusça dillerinde hizmet sunmaya çok uygun. • Yılda 200'den fazla kişinin İsveççe, Danca ve Norveççe öğrendiği, Polonya'daki en büyük İskandinav dil fakültesi • Yatırımcıları destekleyen çok sayıda kurum (Pomeranya Geliştirme Kurumu, Yatırımcı Yardım Merkezi, Gdańsk Ekonomik Gelişim Kurumu) ve Pomeranya Özel Ekonomik Bölgesinde vergi muafiyetleri. • İlerlemeci politikalar ve iyi bir hayat standardı, şehri, cazip bir yaşam ve iş merkezi haline getirmektedir.

İnsan Kaynakları	Ortalama aylık maaş, Polonya'daki diğer büyük şehirlere kıyasla yüksektir, 2011'de ortalama aylık maaş 1050 Avro civarındadır. Gdańsk'ta mevcut işsizlik oranı orta düzeydedir (%5,9). Tümü birlikte, Tricity'de 21 yüksek öğrenim kurumu bulunmaktadır.
Ofis alanı	Tricity'deki modern ofis stoğu, yaklaşık 365.500 metre kare civarındadır. İlave 110.000 metrekarelik ofis alanının inşası devam etmektedir. Tricity'de kaliteli ofis binalarında, kira düzeyleri ayda metre kare başına 13-14 EUR civarındadır. Boşluk oranı %7'dir.
Ulusal ve uluslararası bağlantılabilirlik	Lech Walesa Havalimanı, Varşova ve Cracow da dahil olmak üzere, Avrupa'da çok sayıda varış noktasına direkt uçuş olanağı sunmaktadır. Polonya'da başlıca şehirlerde ve endüstriyel merkezlerde demiryolu bağlantıları mevcuttur.
Yaşama Maliyeti	Gdańsk'ta yaşam maliyeti, Varşova ve Cracow'dakinden daha düşük ve Batı Avrupa şehirlerine oranla çok daha düşüktür. Gdańsk'ta bir odalı apartman dairesinin ortalama kirası, ayda yaklaşık 300 Avro'dur.
Oteller	Tricity'de 54 otel bulunmaktadır.

Lublin

Lublin, Lubelskie Voyvodalığının başkentidir ve ekonomi, kültür ve eğitim bakımından doğu Polonya'nın en önemli şehirlerindedir. Lublin, yüksek öğrenim merkezi olarak tanınır.

Bölüm 1

Polonya – Kısa bir Özet

Coğrafi konum	Lublin, Avrupa Birliği'nin doğu sınırı yakınında yer almaktadır, Varşova'dan 161 km uzaklıkta, Lvov'dan 220 km uzaklıkta, Kiev'den 610 km ve Minsk'den 509 km uzaklıktadır.
Nüfus	348,5 bin (2011)
Başlıca sektörler	Gıda işleme, makine, BPO, ulaşım & lojistik
Önemli yatırım faktörleri	<ul style="list-style-type: none"> • Diğer Polonya şehirlerine göre çok daha düşük işgücü ve ofis alanı maliyetleri • Güçlü bir eğitim, bilim ve araştırma üssü ile Polonya'nın en önemli akademik merkezlerinden biridir. • Her yıl Lublin üniversitelerinden mezun olan çok iyi yabancı dil bilgisine sahip iyi eğitilmiş yaklaşık 25 bin kişi • Doğu sınırına yakınlığı ve Slav dillerinin iyi bilinmesi, Lublin'i, Doğu pazarlarına yönelik yatırım için uygun bir yer haline getirmektedir. • Yerel idare tarafından sağlanan yatırım desteği, EURO-PARK MIELEC Özel Ekonomik Bölgesinde yatırım yapan şirketlere vergi muafiyetleri ve yeni istihdam alanları yaratan şirketlere hibeler ve gayrimenkul vergisi muafiyetleri.
İnsan Kaynakları	<p>Mevcut işsizlik oranı, Polonya'nın en büyük şehirleri arasında en yükseklerden biridir ve %9,4 oranındadır. 2011'de, şehirdeki ortalama maaş seviyesi, ayda 875 Avro civarındadır, ki bu rakam, Polonya'nın çoğu büyük şehirlerindeki oranla çok daha düşüktür ve ülke ortalamasının altındadır.</p> <p>Lublin, doğu Polonya'nın en büyük eğitim merkezidir, araştırma ve bilimsel tesisleri ve gelişmiş eğitim üssü ile tanınmaktadır. 80 binden fazla öğrenci, her yıl üstün beceriye sahip 24,5 bin mezunla istihdam piyasasına arz sağlamaktadır.</p>
Ofis alanı	Lublin'deki ofis stoğu, yaklaşık 73.500 metrekaredir ve 30.000 metrekarelik ofis alanının inşası halen devam etmektedir. Ayda metrekare başına yaklaşık 10-12 EUR civarında olan ofis maliyetleri, Polonya'daki en düşükler arasındadır. Boşluk oranı %4'tür.
Ulusal ve uluslar arası bağlanabilirlik	Varşova üzerinden Berlin ile Doğu Avrupa'nın en büyük şehirleri Minsk, Moskova, Kiev, Lvov ve Odessa'ya kadar uzanan önemli Avrupa kara ve demiryolu güzergahları Lubelskie Voyvodalığında geçmektedir. Świdnik'teki Lublin Havalimanı, Aralık 2012'de faaliyete başlamıştır.

Yaşama Maliyeti	Lublin'de yaşama maliyeti, büyük Polonya şehirleri arasında en düşüklerden biridir ve Batı Avrupa şehirlerine oranla önemli ölçüde daha düşüktür. Lublin'de bir odalı apartman dairesinin ortalama kirası, 250 EUR ile 280 EUR arasında değişmektedir.
Oteller	2'si dört yıldızlı olmak üzere 14 otel bulunmaktadır.

Katowice

Silezya (Slaskie) Voyvodalığının başkenti olan Katowice, 2 milyonluk nüfusu ile Yukarı Silezya Metropolitan Birliği'nin merkezidir. Tarihsel olarak, şehir ve şehri çevreleyen bölge yüksek düzeyde sanayileşmiştir. Ancak şehir halihazırda küçük işletmelere ve bilgi yoğunluklu yatırımlara yönelmektedir.

Coğrafi konum	Katowice, Yukarı Silezya bölgesinde Polonya'nın güney kısmında yer almaktadır. Katowice, Sudety Dağları yakınında Vistula ve Odra Nehirleri arasında uzanmaktadır. Katowice'e 600 km mesafede, altı ülkenin başkenti bulunmaktadır: Berlin, Viyana, Prag, Bratislava, Budapeşte ve Varşova.
----------------------	---

Bölüm 1

Polonya – Kısa bir Özet

Nüfus	309,3 bin (2011)
Başlıca sektörler	Kömür sanayi, maden, makine
Önemli yatırım faktörleri	<ul style="list-style-type: none"> • Katowice, 2 milyonu aşkın nüfusu ile, Yukarı Silezya Metropolitan Birliği'nin merkez şehridir ve Polonya'da ikinci en büyük iş gücüne sahiptir. • İleri düzeyde kalifiye teknik uzmanları ile gelişmiş bir imalat sanayine sahiptir. • IT ve teknik ihtisas alanlarında çok sayıda mezun veren, Polonya'daki en iyi teknik üniversitelerden birine sahiptir. • Katowice Özel Ekonomik Bölgesi, vergi muafiyeti, yatırım danışmanlığı ve hukuki danışmanlık gibi teşvikler sunmaktadır.
İnsan Kaynakları	Şehirde ortalama maaş oldukça yüksektir (2011'de ayda 1.216 EUR). Ancak bunun nedeni, özellikle, maden sektöründe iyi maaş alan işçilerdir. Halihazırda işsizlik oranı çok düşüktür (% 4,8) ve bu oran Varşova ve Poznań ile karşılaştırılabilir düzeydedir.
Ofis alanı	Katowice'de modern ofis stoğu, yaklaşık 249.000 metre karedir. Halihazırda, Katowice'de, toplam 38.000 metre kare ofis alanı ile beş projenin inşası devam etmektedir. Şehir merkezindeki kiralara, ayda metrekare başına 11-13 EUR düzeyindedir. Boşluk oranı %11'dir.
Ulusal ve uluslararası bağlantılabilirlik	Katowice, önemli bir demiryolu ve karayolu kavşağıdır. Önemli Polonya şehirlerine ve birçok Avrupa başkentine demiryolu ile bağlantısı vardır. Şehir, önemli Polonya şehirlerine (Wrocław, Cracow, Łódź, Gdańsk) ve Almanya, Çek Cumhuriyeti ve Solvanya'ya bağlantı sağlayan iki otoyolun (kuzey-güney ve doğu-batı yönlerinde) kesişim noktasındadır. Pyrzowice'de yer alan Katowice Uluslararası Havalimanı, şehir merkezinden yaklaşık 30 km uzaklıkta olup havalimanından çok sayıda yurt içi ve yurt dışı uçak seferleri yapılmaktadır.
Yaşama Maliyeti	Genel yaşama maliyeti, önemli Polonya şehirlerinden daha düşüktür ve Batı Avrupa'ya kıyasla çok daha düşüktür. Katowice'de bir odalı bir apartman dairesinin aylık kirası, 230 EUR ila EUR 320 arasında değişmektedir.
Oteller	Katowice'de toplam 16 otel bulunmaktadır.

1.9 Polonya'ya Gelmek ve Polonya'da Yaşamak- Pratik İpuçları

İkamet ve çalışma izinleri

Polonya, Avrupa Birliği ve Schengen Grubunun bir üyesidir. Schengen Üye Devletleri arasında sınır geçişi, artık her yerden mümkündür. Schengen Grubundan yabancılar, vize veya başka bir kalış teyitine gerek olmaksızın bir sonraki 6 ay içinde 3 ay boyunca Polonya'da (veya diğer bir Schengen ülkesinde) kalabilmektedirler. AB vatandaşları da, geçerli bir pasaporta veya kimliklerini ve vatandaşlıklarını teyit eden diğer bir belgeye sahip olmak kaydıyla, Polonya'yı, herhangi özel bir izne gerek olmaksızın ziyaret edebilirler.

Genel olarak, diğer ülke vatandaşlarının vize alması gereklidir; ancak ikili anlaşmalar sayesinde, Brezilya, İsrail, Japonya ve ABD vb gibi bazı ülkelerin vatandaşları, Polonya'ya vizesiz gelerek Polonya'ya serbestçe giriş çıkışı yapabilmektedirler.

Vize, seyahat eden kişinin ikamet ülkesindeki Polonya büyükelçiliği veya konsolosluklarından kolaylıkla elde edilebilmektedir. Çeşitli vize türleri vardır. Vizeler, genellikle 3 aylık bir süre için (kısa süreli vize) veya azami 12 aya kadar bir süre için (uzun süreli vize) veya tek sınır geçişi için düzenlenir.

Bir yabancı, aynı zamanda, 3 günden daha uzun süre Polonya topraklarında kalacak olması durumunda sigorta kanıtına

ve Polonya'da kalmaya yetecek kadar paraya sahip olması gerekmektedir.

Sınır yetkilileri, yabancı kişiye, Polonya'ya girişleri, Polonya'da kalışları ve Polonya'dan çıkışları ile ilgili masraflarını nasıl karşılayacaklarını sorabilirler. Geçerli kredi kartları ve traveller çekleri, kabul edilmektedir. Ayrıca, bankadan teyid yazısı da kullanılabilir; ancak banka teyid yazısının, sınırı geçmeden en fazla bir ay önce kaşelenmiş olması ve ziyaretçinin banka hesabında yeterli miktarda fon olduğunu teyit etmeye yetkili banka çalışanının imzasını taşıması gereklidir. Ayrıca söz konusu banka, Polonya'da şubesi olan bir banka olmalıdır. Aksi takdirde, günde yetişkin başına yaklaşık 100 PLN (25 Avro) tutarında olmak üzere, Polonya zlotisi veya diğer bozdurulabilir para birimleri cinsinden, uygun miktarda paraya sahip olunması gereklidir.

Yabancı uyruklu kişiler (AB Üye Devletleri vatandaşları dahil), 3 aydan daha uzun süreli kalışlar için, vizenin veya geçici ikamet izninin süresini uzattırılmalıdır (özel bir ikamet izni – AB vatandaşları ve aileleri için tescil belgesi de düzenlenecektir).

Bu gereklilik, başka bir AB üye devletin topraklarında daimi ikamet hakkına sahip olan ve o ülkeye haftada en az bir kez geri giden ve Polonya'da bir iş, bir meslek veya bir ticari faaliyet yürüten kişiler için geçerli değildir.

Bölüm 1

Polonya – Kısa bir Özet

İkamet izinleri ve diğer ikamet belgeleri ile ilgili kararlar (bunların uzatılması ve iptali ile ilgili olanlar da dahil), bir başvuru sahibinin ikamet etmeyi planladığı voyvodalığın voyvodası tarafından verilir.

Çoğu durumda, Polonya topraklarında 3 aydan daha uzun bir süre kalmak isteyen AB vatandaşları için tescil belgesi, AB vatandaşına aşağıdaki şartlarla verilir:

- Kişinin, Polonya topraklarında bir iş, bir meslek veya bir ticari faaliyet yürütmesi veya yürütmek istemesi; veya
- Kişinin, sağlık sigortasına ve sosyal güvenlik desteğine ihtiyaç duymaksızın kendi masraflarını karşılayacak yeterli kaynağa sahip olması; veya
- Öğrenci veya stajyer olması; veya
- Polonya'da yaşayan ailesine katılmak istemesi.

Uzun süreli ikamet izni ise, en az 5 yıl boyunca Polonya'da sürekli olarak ikamet etmiş olan yabancılara verilir. İlgili kişi, yılda toplam 6 aydan daha uzun süre ülkeden ayrı kalmadıysa, ikamet sürekli addedilir.

Genel olarak, AB dışı ülke vatandaşları için geçici ikamet izni, söz konusu kişilere, Polonya'da 3 aydan 2 yıla kadar ikamet etme izni verir. Bu tür bir izin, ilgili vatandaşın aşağıdaki şartları karşılaması kaydıyla verilir:

- İlgili kişinin, Polonya topraklarında iş, serbest meslek veya ticari bir faaliyet

yürütmek istemesi veya yürütmesi; veya

- ilgili kişinin, Polonya kanunlarına tabi bir işletme işletmesi. Bu durumda, yabancı kişinin, Polonya topraklarındaki işletmesini, söz konusu işletmenin faaliyet konusunu ve amacını teyit eden belgeler ve özellikle de, ilgili Ulusal Mahkeme Sicilinden sicil kaydı, ortaklık sözleşmesinin noter tasdikli sureti, İç Gelir Dairesinden ödenmemiş vergi borcu olmadığını gösteren beyan gibi ilave belgeleri sunması gereklidir; veya
- İlgili kişinin öğrenci veya stajyer olması (bu durumda, 1 yıla kadar bir ikamet izni geçerlidir); veya
- İlgili kişinin, Polonya'da yaşayan ailesine katılmak istemesi.

Geçici ikamet izni elde etmek isteyen kişilerin sağlık sigortasına ve Polonya'daki kalış sürelerini finanse edecek yeterli kaynağa sahip olmaları gerekmektedir. 2 yıldan daha uzun süreli kalışlar için (öğrenci ve stajyerler için 1 yıl), geçici ikamet izninin süresi uzatılmalıdır. Bir önceki 5 yıl boyunca Polonya topraklarında sürekli ve yasal olarak ikamet etmiş olan AB dışı bir ülke vatandaşı, sabit, düzenli ve yeterli gelir kaynağına ve sağlık sigortasına sahip olmak kaydıyla, daimi ikamet izni başvurusunda bulunabilir. Beş yıllık süre içerisinde Polonya'dan ayrı kaldığı süre toplamda 10 aydan daha uzun değil ise ve bir seferde 6 aydan daha uzun değil ise (iş seyahatleri

hariç), ikamet, sürekli sayılmaktadır. Bu izin, öğrenciler veya stajyerlere verilemez.

Genel olarak, Polonya'da çalışmayı planlayan kişiler, aşağıdaki şartlardan (örnekler) birini karşılıyor olmadıkları sürece, çalışma izni almalıdır:

- AB/AEA vatandaşı olmaları veya AB veya Polonya ile kişilerin serbest dolaşımı konusunda ikili sözleşmeler imzalamış olan ülkelerin mukimi olmaları (yalnızca, 3 ayın üzerindeki kalış sürelerini yukarıda belirtilen şekilde, tescil ettirmeleri gerekmektedir);
- Polonya'da serbest meslek veya faaliyet yürütmek için ikamet iznine sahip olmaları;
- Bir Polonya vatandaşı ile evlilik nedeniyle ikamet iznine sahip olmaları;
- Polonya'ya yerleşme konusunda izne sahip olmaları;
- öğrenci veya stajyer olmaları (bazı durumlarda);
- bilimsel araştırma yürütmeleri (bazı durumlarda).

Yukarıdaki gerekliliklerden herhangi birini (veya yönetmeliklerde bahsi geçen diğer şartları) karşılamayan bir kişi, Polonya'da çalışma izni almalıdır.

Bir işveren, daima çalışana için çalışma izni başvurusunda bulunur. Eğer yabancı bir kişi, bir Polonya şirketi ile sözleşme

yapacak ise, çalışma izni başvurusu, Polonya'daki şirket tarafından yapılır. Eğer yabancı kişi, Polonya'da temsilci olarak görevlendirilecek ise, diğer ülkenin şirketi, başvuruyu yapmalıdır.

Genel olarak, bir birey, geçerli bir çalışma izni ve ikamet izni veya vizesi olmadan bir Polonya kuruluşunda çalışmaya başlayamaz ve Polonya kuruluşu ile sözleşme imzalayamaz.

Gümrük

Ülkeye getirilen yabancı para birimi cinsinden paranın miktarını belirten bir gümrük beyannamesinin doldurulması tavsiye edilir. Polonya'ya getirilebilecek döviz miktarı ile ilgili herhangi bir kısıtlama bulunmamaktadır. Ancak, 10.000 Avro veya üzerindeki tutarların (veya başka para birimleri cinsinden bu rakama eşdeğer tutarların veya hisseler, tahviller vb'nin) beyan edilmesi zorunludur.

Avrupa Birliği içersinde, ülkeler arası nakliyesi gerçekleştirilen mallar, gümrük kontrolüne veya gümrük vergisine tabi değildir.

Genel olarak, Avrupa Birliği dışındaki bir ülkeden Polonya'ya giriş yapan yabancılar tarafından bagajda taşınan özel eşyalar (örneğin; bilgisayarlar, fotoğraf makineleri...) gümrük vergisine tabi değildir.

Bölüm 1

Polonya – Kısa bir Özet

Buna ilaveten, aşağıdaki unsurlar gümrük vergisinden muaftır:

- %22'den yüksek oranlarda alkol içeren içkilerden 1 litre veya köpürmeyen şarap ve bira dışında, %22'ye kadar alkol içeren içkilerden 2 litre;
- 4 litre köpürmeyen şarap;
- 200 sigara veya 50 puro veya 250 gr'a kadar tütün;
- 16 litre bira;
- 50 ml parfüm ve 25 ml'ye kadar eau de toilette;
- medikal ürünler – kişisel kullanım için amaçlanan miktarlarda.

Yukarıda listelenmeyen ve Polonya'ya kişisel bagaj içerisinde getirilen diğer tüm malların toplam değeri, hava ve deniz yolu ile seyahat durumunda 430 Avro'yu; diğer durumlarda 300 Avro'yu aşamaz.

Diğer ulaşım yöntemleri ile seyahat eden kişiler için, daha katı kurallar geçerlidir.

Buna ilaveten, AB'ye varan AB dışı ülke vatandaşlarının kişisel eşyaları, bunları getirmelerinde geçerli bir sebep bulunması ve yalnızca kişisel amaçla kullanılmaları kaydıyla gümrük vergisinden muaftır.

Bu unsurlar, sahipleri ile birlikte Polonya topraklarından çıkmalıdır. İstisnai yüksek değere sahip eşyalar durumunda, seyahat eden kişiden bir gümrük beyannamesi doldurması istenebilir.

Narkotik ve uyuşturucu maddeler kesinlikle yasaktır. Polonya'da satın alınıp yurtdışına çıkarılan eşyalar için KDV iadesi talep etmek mümkündür.

Otomobiller ve sürücü ehliyeti

Polonya'ya seyahat etmek için kullanılan otomobiller, gerekli aksesuarları ile birlikte, gümrük ve ithalat vergisinden muaftır (plakalar ile ilgili olarak yukarıdaki aynı hükme tabi olmak kaydıyla).

Bir araba için şarta bağlı gümrük beyanı yapılması mümkündür ve bu durumda herhangi bir harç alınmaz ancak araba 3 ay içinde Polonya'dan çıkmalıdır. Bir AB vatandaşı, o sırada AB içinde ikamet ediyor olması kaydıyla, geçici olarak, kişisel kullanım için veya işverenin emriyle AB dışı ülke plakasına sahip bir araç sürebilir. Söz konusu araba, sahibi dışında bir AB-dışı ülke vatandaşı tarafından sürülemez.

Otomobillerini Polonya'da tescil etmek isteyen bireysel ithalatçılar, genel olarak, ithalatçının menşei ülkesine göre değişen oranlarda gümrük ve tüketim vergileri ödemelidir. Ancak, popüler araba modellerinin tümü Polonya'da mevcuttur.

AB-dışı ülke vatandaşları, ülkedeki kalış sürelerinin ilk 6 ayı içinde, Polonya'ya getirdikleri otomobillerin üzerinde, yabancı sürücü belgelerini ve yabancı plakaları kullanabilirler (arabanın, bir Polonya şirketi

veya yabancı bir şirketin Polonya'daki temsil bürosunun mülkiyetine devredilmemesi kaydıyla). Yabancı sürücü belgesi metninin yeminli tercümesi ve başvuruya dayalı olarak yeni belgeler düzenlenir. ABD vatandaşlarının, buna ek olarak, yazılı bir sınavdan geçmeleri ve sınav ücretini yatırmaları gerekmektedir.

Diğer AB üye ülkeleri tarafından düzenlenmiş sürücü belgeleri, Polonya'da kabul edilmektedir ve belgede belirtilen son kullanma tarihine kadar geçerli kabul edilmektedirler. Polonya topraklarında bir araç sürerken, sürücünün, yanında sürücü belgesini, kimliğini, geçerli bir MOT belgesi ile araç ruhsatını, üçüncü şahıs sorumluluk sigortasını ve bir Yeşil Kart (bu, Avrupa Birliği dışından turistler ile ilgilidir) bulundurması gereklidir. Polonya, trafiği sağ şeritten işleyen bir ülkedir. Emniyet kemerinin takılması, sürücüler ve hem ön, hem de arkada koltuklarda oturan yolcular için zorunludur. 12 yaşa kadar ve boyu 15 cm'ye kadar olan çocuklar, özel onaylı çocuk koltuklarında oturmalıdır. Tüm yıl boyunca (gece ve gündüz) kısa farların yakılması zorunludur.

Sürüş sırasında cep telefonu kullanılması yasaktır. Sürücü, cep telefonunu, sadece handsfree bir set olması kaydıyla kullanabilir. Araba kullanırken izin verilen azami kan alkol seviyesi 0.2 mg/ml'dir. 0.5 mg/ml kan alkol seviyesinin aşılması cezai bir suçtur ve iki yıla kadar hapis cezası uygulanır.

Polonya kanunları, tüm araçlarda, bir yangın söndürme cihazı ve bir üçgen reflektörün mevcut olmasını gerektirmektedir. Ayrıca, arabada, bir ilk yardım çantası ve uyarı yeleği bulunması gerekmektedir.

Karayollarında aşağıdaki hız limitleri uygulanmaktadır:

- inşa edilmiş alanlar – 50 km/s'ye kadar (05.00 ila 23.00 arası) ve 60 km/s'e kadar (23.00 ila 05.00 arası)
- inşa edilmiş alanların dışı – 90 km/s'e kadar
- ikamet alanları – 20 km/s'e kadar
- çift yönlü ekspres taşıt yollarında 120 km/s'e kadar
- tek yönlü ekspres taşıt yollarında 100 km/s'e kadar
- her bir yönde en az iki şeridi olan çift yönlü taşıt yollarında – 100 km/s'e kadar
- otoyollar – 140 km/s'e kadar

Ulaşım ve iletişim

Polonya'da ulaşım havayolu, demiryolu, karayolu ve deniz yolu ile sağlanmaktadır.

Polonya'da, çok sayıda uluslararası hava limanı mevcuttur. Bunların en büyüğü Varşova Chopin Havalimanı'dır (<http://www.lotniskochopina.pl>). Ülkenin başkenti olan Varşova, tüm önemli Avrupa havalimanları da dahil olmak üzere yaklaşık 100 adet havalimanına düzenli bağlantı olanağı ve aynı zamanda ABD ve Kanada'ya

Bölüm 1

Polonya – Kısa bir Özet

aktarmasız uçuş olanağı sunmaktadır. Uluslar arası bağlantısı olan diğer Polonya havalimanları şunlardır:

- Bydgoszcz (Szwedero) – Ignacy Jan Paderewski Havalimanı
<http://www.plb.pl>
- Cracow (Balice) – John Paul II Uluslar arası Havalimanı
<http://www.lotnisko-balice.pl>
- Gdansk (Rebiechowo) – Lech Walesa Havalimanı
<http://www.airport.gdansk.pl>
- Katowice (Pyrzowice) – Uluslar arası Havalimanı
<http://www.gtl.com.pl>
- Lodz – Wladsylaw Reymont Havalimanı
<http://www.airport.lodz.pl>
- Poznan (Lawica) – Poznan Havalimanı
<http://www.airport-poznan.com.pl>
- Rzeszow (Jasionka) – Rzeszow-Jasionka Havalimanı
<http://www.rzeszowairport.pl>
- Szczecin (Goleniow) – NSZZ Solidarnosc Szczecin Goleniow Havalimanı
<http://www.airport.com.pl>
- Warszawa (Modlin) – Varşova-Modlin Mazovia Havalimanı
<http://www.modlinairport.pl>
- Wroclaw (Strachowice) – Copernicus Havalimanı Wroclaw
<http://www.airport.wroclaw.pl>

Hava ulaşımı sektöründe Batı Avrupa'daki gelişmelerin sonucunda, Polonya'dan çok sayıda "indirimli" havayolu şirketi faaliyete başlamıştır ve geleneksel havayolu şirketleri ile karşılaştırıldığında Avrupa içi uçuşlarda rekabetçi fiyatlar sunmaktadırlar.

Polonya trenleri, ekspres (şehirlerarası -Intercity) bağlantılara sahiptir; ve hem yurtiçi hem de yurtdışına, yolcu treni ve hızlı tren olanaklarını sunmaktadır. Demiryolu, Polonya'daki birçok şehir ve kasabaya ulaşımı sağlamaktadır ancak demiryolu altyapısı, ülkenin batı kısmında daha fazla gelişmiştir. Genellikle, (Cracow, Katowice, Lodz ve Poznan'a seyahat ederken olduğu gibi) uçak veya arabaya kıyasla Varşova'dan tren ile seyahat etmek genelde daha hızlıdır ve/veya daha ucuzdur. Biletler, istasyonlardaki bilet gişelerinden veya İnternet aracılığıyla satın alınabilir.

Ayrıca, çeşitli otobüs bağlantılarının kullanılması da mümkündür. Biletler, yola çıkılmadan önce bilet gişelerinden veya doğrudan sürücülerden satın alınabilir. En yeni otobüslerde ayrıca içeride bir bilet makinesi de bulunmaktadır.

Hükümet, karayolu altyapısının geliştirilmesi konusunda yoğun çalışmalar yürütmektedir. Halihazırda, yaklaşık 730 km yolun inşaa ve rekonstrüksiyon kapsamında çalışmaları devam etmektedir (240 km otoyol ve 425 km ekspres karayolları dahil) (30 Kasım 2012 itibariyle).

Polonya'daki başlıca limanlar Gdansk, Gdynia, Szczecin ve Swinoujscie'dir. Denizciler, aynı zamanda, Kolobrzeg, Ustka, Darlowo ve Leba'daki marinaları da kullanabilirler. Yolcu feribotları, tüm yıl boyunca, Polonya'yı İskandinavya'ya bağlar. Bu hizmetler, Gdansk'tan Polferries ile, Gdynia'dan Stena Line ile ve Swinoujscie Limanından Unity Line ve Polferries ile sağlanmaktadır.

Daha büyük şehirlerde kamu ulaşımı, otobüs ve tramvayları içermektedir ve Varşova'da bir metro hattı mevcuttur. Bu sayede, tüm şehirde rahatça seyahat etmek ve trafik sıkışıklığından, park yeri aramak ve park cezaları ödemekten kurtulmak mümkün olmaktadır.

Uluslar arası ve Polonya'daki araç kiralama şirketlerinin, genelde, havalimanları ve büyük otellerde temsilcilikleri bulunmaktadır. Çok sayıda taksi mevcut olup tüm Polonya'da yolculuk için kullanılabilir. Genellikle, telefon ile çağrılan ve bir taksi kuruluşuna bağlı taksilerin kullanılması daha uygun fiyatlıdır. Uzun mesafeler için fiyatların önceden konuşulması faydalı olacaktır.

Polonya'daki telekomünikasyon sektöründe, son yıllarda önemli gelişmeler yaşanmıştır. Kullanıcılara, sabit hatlı telekom operatörleri arasında seçim şansı tanımayı amaçlayan büyük ve önemli yatırımlar tamamlandı. Polonya'da, halihazırda, dört cep telefonu operatörü bulunmaktadır (T-Mobile, Orange, Plus and Pay markaları altında).

Bu operatörler, faturalı hat ve kontrollü hat hizmetleri sunmaktadır (ayrıca ilave markalar olarak örneğin Heyah and Sami Swoi, 36i6 markaları altında). Piyasadaki mobil sanal şebeke işletmecileri (MVNO) arasında mBank mobile, tuBiedronka ve diğerleri bulunmaktadır.

(900 ve 1800 MHz'de faaliyet gösteren) GSM, Polonya'da cep telefonu sistemlerinde en yaygın standarttır. Cep telefonu operatörleri, ülke yüzölçümünün hemen hemen % 100'üne 2G kapsama sağladıklarını beyan etmektedirler. Tüm cep telefonu operatörlerinde aynı zamanda büyük şehirlerde UMTS (900/2100 MHz) hizmet sunulmakta ve tüm ülke çapında kapsama alanı sağlanması planlanmaktadır. Blackberry, HTC veya iPhone gibi akıllı telefon markaları, işletmelerde sıklıkla kullanılmaktadır.

İnternet hizmetleri, sabit bağlantı (DSL) veya wireless (GPRS/EDGE/UMTS/HSDPA/LTE) olarak sağlanmaktadır.

Bu hizmetler, telekom işletmecileri, çeşitli ISP'ler ve kablolu TV operatörleri tarafından sunulmaktadır

Otel ve restoranlar

Accor, Best Western, Campanile, Hilton, Holiday Inn, InterContinental, Marriott, Novotel, Qubus, Radisson Blu ve Sheraton da dahil olmak üzere birçok uluslar arası otel zinciri, Polonya'da temsil

Bölüm 1

Polonya – Kısa bir Özet

edilmektedir. 2012 UEFA Avrupa Futbol Şampiyonasının organizasyonu nedeniyle Polonya'da otel altyapısı, son yıllarda hızlı gelişme göstermiştir. Polonya otelleri ve diğer konaklama türleri, birçok çevrim içi rezervasyon sistemlerinde (uluslararası ve ülkeye özgü) mevcuttur. 2011 itibarıyla, Polonya'da 45 adet beş yıldızlı otel mevcuttur.

Büyük otellerde ödemeler, kredi kartıyla yapılabilir. Büyük şehirlerde birçok restoranda ve mağazalarda da yine kredi kartı ile ödeme yapılabilmektedir.

Restoranlar, dünyadaki tüm mutfaklardan çeşitli yemek seçenekleri sunmaktadır (geleneksel Polonya mutfağından Meksika ve Çin mutfağına kadar). Bir kişinin, restoranda ne kadar para harcayacağı, restoranın standardı ve lokasyonuna bağlı olarak değişmektedir. En ucuz yerlerde, tek ana yemekten oluşan bir öğünü, PLN 10-20 (2.5 – 5 AVRO) bir fiyatla yiyebiliriz; daha yüksek standarttaki bir restoranda ise, ana yemekler yaklaşık 50 PLN (12.5 AVRO) veya daha fazla tutmaktadır. Bir restoranda ödeme yaparken, % 10 bahşiş bırakma geleneği vardır, bazı yerlerde ise zorunlu bahşiş faturaya eklenmektedir.

Kültür ve Eğlence

Günümüzde, Polonya'da UNESCO Dünya Kültürel ve Doğal Miras Listesinde (tüm dünya üzerindeki özel kültürel veya fiziksel öneme sahip yerlerin kaydı) listelenen onüç

eşsiz lokasyon bulunmaktadır. Bu listede Cracow'daki Tarihi Merkez, Wieliczka Tuz Madeni, Auschwitz-Birkenau, Bialowieza Ormanı, Varşova Tarihi Merkezi, Zamosc Eski Şehri, Torun Ortaçağ Kasabası, Malbork'taki Toton Şövalyeleri Şatosu, Kalwaria Zebrzydowska, Jawor ve Swidnica'daki Barış Kiliseleri, Güney Malopolska'da ve Muskauer Parkı'nda Ahşap Kiliseler, Wroclaw'da Yüzyıl Sarayı (Centennial Hall) bulunmaktadır.

Kültür bakımından en önemli şehirler, Varşova, Cracow, Poznan, Lodz, Wroclaw, Katowice, Lublin, Szczecin ve Torun'dur. Polonya tiyatroları, operaları, filarmonileri ve müzeleri, çok üst düzey bir eğlence olanağı sunmaktadırlar.

Sağlık hizmetleri

Polonya'da kamu sağlık hizmetleri, kamu sağlığını koruma amacı ile kurulmuş olan, Ulusal Sağlık Fonu (NFZ) adında merkezi bir devlet bütçesinden finanse edilmektedir. Polonya kanunlarına göre, bir işverenin, yabancılar da dahil, tüm çalışanlar için sosyal sigorta ödemesi zorunludur. Bu nedenle, Polonya'da çalışan yabancılar, ücretsiz olarak çeşitli medikal hizmetlerin güvencesi altındadır.

Fondan faydalanma hakkına sahip olanlar bakımından, kanun, Polonya'da ikamet eden yabancıları aşağıdaki kriterlere göre listelemektedir:

- bir iş yürütmek için kalış vizesi,
- ikamet izinleri,
- geçici ikamet izinleri,
- Polonya'da verilmiş göçmen statüsü,
- Polonya topraklarında geçici koruma Sağlık sigortası, aynı zamanda, Polonya'da kalan ve yukarıda listelenen grupların aile üyelerini de kapsamaktadır.

Diğer durumlarda, yabancılar, Polonya'nın ücretsiz medikal hizmet konusunda ikili anlaşma imzalamış olduğu ülkelerin vatandaşları hariç olmak üzere, tüm sağlık tedavi masraflarından sorumludur. Polonya'nın AB'ye girmesinin ardından, AEA kuralları kapsamında sağlık hizmetlerinden yararlanma hakkına sahip olan ve Avrupa Sağlık Sigortası Kartına sahip olan bir kişi, Polonya'da genel sağlık sistemi içerisindeki hizmetlerden ücretsiz faydalanabilmektedir.

Açılış ve kapanış saatleri

Bankalar, genel olarak, sabah 09.00 ila 17.00 arası veya 18.00'a kadar açıktır. Bankalar, aynı zamanda, genellikle günde 24 saat boyunca, nakit çekme veya yatırma özelliğine sahip nakit makineleri (ATM/CDM) olanağını da sunmaktadırlar.

Kurumlar ve devlet kurumları, genellikle 08.00 ila 16.00 arası veya 08:30 ila 16:30 arası olmak üzere haftanın beş günü

çalışmaktadır. Çoğu kamu kurumunda, bazı günlerde, daha uzun saatler çalışılmaktadır.

Endüstriyel fabrika idareleri ve ofisler genelde 07.00 ila 15.00 arası açıktır.

Ancak, Batıda genelde yaygın olan 08.30 ila 17.00 arası çalışma saatlerini uygulayan ofislerin sayısı giderek artmaktadır. Tüm ofisler ve bazı büyük mağazalar, resmi tatillerde kapalıdır.

Birçok şehirde ve büyük kasabalarda, süpermarketler, hipermarketler ve alışveriş merkezleri ve tüm kasabalarda, yerel mağazalar/dükkanlar vardır. Açılış saatleri, resmi olarak belirlenmemektedir ve şehir veya bölgeye göre değişiklik göstermektedir.

Alışveriş merkezleri, 10.00 ila 22.00 arası açıktır ve hipermarketler genelde 08.00 ila 22.00 arası açıktır. Yerel dükkanlar, Pazartesi Cuma arası 07.00 veya 08.00 ila 18.00 arası açıktır (Cumartesi günleri 14.00'a kadar) ve genellikle, Pazar günleri kapalıdır. Geceleyin temel ihtiyaç malzemelerine gereksinim duyulması halinde, resmi tatillerde bile, benzin istasyonlarının dükkanları 24/7 açıktır.

Ulusal tatiller

Polonya'ya seyahat etmeyi düşünüyorsanız, resmi tatil günlerinin programını bilmeniz faydalı olacaktır. Çünkü resmi tatil

Bölüm 1

Polonya – Kısa bir Özet

günlerinde çoğu kurum ve mağazalar kapalıdır. Tatiller şu şekildedir:

- 1 Ocak – Yeni Yıl
- 6 Ocak – Üç Kral Günü (Epifani)
- 1 Nisan 2013 – Paskalya Pazartesi (tarih her yıl değişmektedir)
- 1 Mayıs – Uluslararası İşçi Bayramı
- 3 Mayıs – 3 Mayıs Anayasa Günü
- 30 Mayıs 2013 – Corpus Christi (tarih her yıl değişmektedir)
- 15 Ağustos – Meryem'in Göğe Kabul Edilişi
- 1 Kasım – Azizler günü
- 11 Kasım – Polonya Bağımsızlık Günü
- 25 Aralık – Noel (1. gün)
- 26 Aralık – Noel (2. gün)

Yaşam Maliyeti

Yaşama maliyeti, lokasyona göre değişmektedir. Polonya'da gıda malzemeleri fiyatları yüksek değildir; en uygun alışveriş, hipermarketler ve marketlerde yapılabilmektedir; küçük dükkanlar, biraz daha pahalıdır (örneğin, ekmek yaklaşık 2-3 PLN (0.5 – 0.75 Avro), Coca-Cola 0.5l 3-3.5 PLN (0.75 – 0.9 Avro), Big Mac 9.10 PLN (2.2 Avro), sigara 10-15 PLN (2.5 – 3.5 Avro).

Başlıca şehirlerde orta düzey kalitedeki

apartman dairelerinin aylık kirası:

- Stüdyo daireler 1000 – 1800 PLN (240-440 Avro);
- bir odalı bir daire 1400 – 2400 PLN (340 – 580 Avro)
- iki odalı bir daire 2000-3600 PLN (485-875 Avro)

Normalde, en az 1 aylık kira ödemesinin peşin ödenmesi istenmektedir.

Hali hazırda, büyük şehirlerin birçoğunda, yeterli sayıda kiralık apartman dairesi ve ofis alanı mevcuttur ve uzman emlak acenteleri vasıtasıyla uygun tesisleri oldukça kısa süre içinde kiralamak mümkündür. Kira sözleşmeleri, diğer ülkelerdekine benzerdir.

İş kültürü

Toplantılar ve ziyaretlerin, önceden organize edilmesi (ideal olarak bir hafta öncesinden) ve bir veya iki gün önce telefon ve e-posta/ faks yoluyla teyit edilmesi önerilir. Pazar günü toplantı talebinde bulunmak uygun değildir – Polonyalılar Pazar gününü ibadet ve aile toplantıları için ayırmaktadır.

Zamanında olmak çok önemlidir. Gecikeceğinizi düşündüğünüz takdirde, görüşeceğinizi kişiye telefon edin veya mesaj atın. Ancak toplantılar planlandıktan daha uzun sürebilir. Toplantı, geleneksel selamlaşma ve tokalaşma ile başlar. Bir

kadınla ilk kez karşılaşıyor olduğunuzda el sıkışmak için önce onun elini uzatmasını beklemek kibar bir davranıştır.

Polonya oldukça resmi ve hiyerarşik bir kültüre sahiptir. Bu yüzden, ticari bir işbirliğinin başlangıcında, kişilere Pan (Bey) ve Pani (Hanım) ve devamında kişinin soyadı ile hitap etmek yaygındır. Bir ilişki, ön adların kullanılmasına izin verecek kadar yakın hale gelebilir, ancak bunun için önce ilgili kişinin bunu açıkça söylemesi gerekir. Polonya'daki kuruluşlarda, yapı ve yetki devrinin yukarıdan geldiği bir hiyerarşi ve otorite düzeni vardır. Bu hiyerarşi düzeni, mesleki unvanların kullanımı ve karar verme süreci de dahil olmak üzere, iş ile ilgili birçok formaliteyi ve ortamı etkilemektedir.

Kartvizit kullanımı yaygındır. Toplantı yapacağınız kişilere en iyi sunum aracı olarak faaliyetleriniz ile ilgili basılı doküman dosyaları ve sair dokümantasyon kullanmanız tavsiye edilir. Bir teklifte bulunurken, asgari olarak, yönetici özet Polonya'ca tercüme ettirilmelidir. Önemli dokümantasyonun teslim alındığı, ibraz edilen orijinalin kopyası üzerine imza veya damga ile teyit edilmelidir.

Sunumlarda; istatistikler ve örnek olay incelemeleri ile desteklenmek suretiyle, bilgiler, iyi düzenlenmelidir. Konuşmacı hakkında, örneğin geçmiş deneyimleri konusunda, bilgi eklemek faydalı olacaktır.

Polonya'da iş görüşmelerinde, anlaşma

yapma sürecinde mesafeli bir yaklaşım sergilenir. Uzun sessizlik anları oldukça yaygındır ve bu tip anlar, gereksiz konuşmalar veya karar vermeye zorlama amacı ile kullanılmamalıdır. Polonya'daki ticaret hayatındaki hiyerarşik yapı ve prosedürlere bağlılık nedeniyle, toplantılar sırasında hızlı yanıt veya teyid almak her zaman kolay değildir. Bu, sadece, eğer karar verme yetkisine sahip kişinin kendisi, toplantıda hazır ise mümkündür.

Polonya iş kültüründe, iş ilişkisinin başında veya sonunda veya her ikisinde de, karşı tarafa küçük bir hediye verilmesi geleneksel bir adettir. En makbul hediye, genellikle, ziyaretçinin temsil ettiği kültürü simgeleyen bir hediyedir. Ancak hediyein aşırı pahalı olmaması gereklidir.

Bölüm 2

İş Fırsatları

2.1 Yabancı Yatırım Teşvikleri

Polonya, Orta ve Doğu Avrupa'da doğrudan yabancı yatırımlar bakımından en çok tercih edilen ülkelerden biridir. Polonya Ulusal Bankası'ndan elde edilen en yakın tarihli

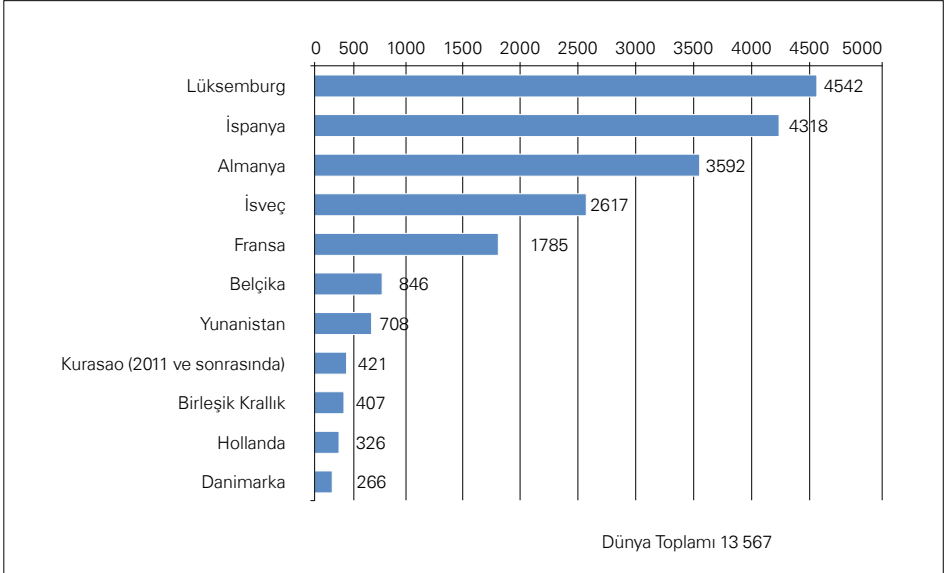
verilere göre, Polonya'da doğrudan yabancı yatırımların değeri, 2011'de yaklaşık 13.567 milyon Avro düzeyine ulaşmıştır. Bu raporun basımı sırasında, 2012'ye ilişkin rakamlar henüz yayınlanmamıştır.

Tablo 1. Polonya'ya yapılan doğrudan yabancı yatırımların dağılımı (Net, Milyon Avro)

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Ülkeye gelen Doğrudan Yabancı Yatırımlar	10,237	8,330	15,741	17,242	10,128	9,343	10,473	13,567

Kaynak: Polonya Ulusal Bankası (NBP)

Şema 1. Ülkelere göre, 2011 yılında Polonya'ya yapılan doğrudan yabancı yatırımlar akış şeması (milyon Avro)

Kaynak: Polonya Ulusal Bankası (NBP)

Giderek artan ekonomik büyüme, Avrupa'da 2007-2013 yılları arasında Avrupa Birliği'nden en yüksek miktarda yapısal fon katkısı ve diğer teşvikler, Polonya'nın yatırım açısından cazibesine katkıda bulunmaktadır. Ülkenin çekiciliği, aynı zamanda, Polonya Hükümetinin, yabancı yatırımcıları, çeşitli ekonomik sektörlerde ve özellikle de imalat sanayi (ileri teknoloji ürünleri dahil), ulaşım, iletişim, bankacılık ve çevresel koruma sektörlerinde, faaliyetlerin modernizasyonu ve rasyonalizasyonunda önemli katkı payına sahip oyuncular olarak tanıtmaya politikası sayesinde daha da artmıştır. Son yıllarda, Polonya'da çok sayıda bölgesel paylaşımlı hizmet merkezleri ve AR&GE merkezleri kurulmuştur. Bunlar, kapsamı giderek genişlemekte olan yeniliklere katkıda bulunmakta ve bilgiye dayalı modern ekonominin inşa edilmesini sağlamaktadır. Polonya'daki yabancı yatırımcılar, özellikle aşağıdakiler olmak üzere, çeşitli yatırım teşvikleri elde edebilmektedirler:

- Avrupa Birliği fonundan hibeler ve diğerleri yanı sıra, aşağıdakiler için tasarlanmış olan ulusal programlardan hibeler
  - yatırım ve istihdam,
  - AR&GE faaliyetleri
  - çevrenin korunması, eğitim programları, lojistik, yenilenebilir enerji kaynakları gibi diğer faaliyetler

- Polonya hükümetinden teşvikler (AR&GE projeleri, çevresel projeler, 2011-2020 yılları arasında Polonya ekonomisi için önem arz eden yatırımların desteklenmesine ilişkin Program)
- Özel Ekonomik Bölgelerde gelir vergisi muafiyeti
- gayrimenkul vergisi muafiyeti
- ileri teknoloji ve AR&GE şirketleri için altyapı sağlayan teknoloji parkları,
- yeni teknoloji alımı için uygulanan tercihli vergi indirimleri
- AR&GE merkezleri için tercihli vergi indirimleri

Yatırımcıların Polonya'da aldıkları teşvikler, diğerleri yanı sıra, maksimum destek düzeyi, lehtarlar ve ayrıntılı destek şartlarını belirleyen Polonya ve Avrupa Birliği devlet yardımı kurallarına tabidir.

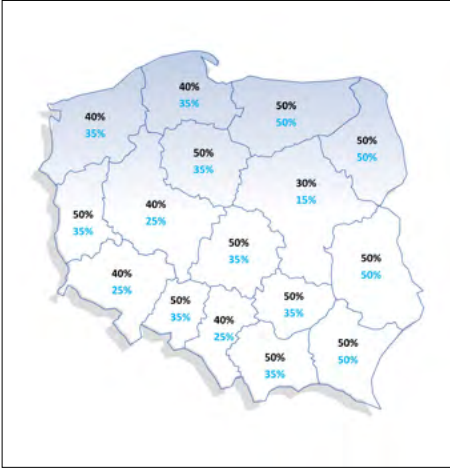
2.2 AB Yapısal Fonlarından Hibeler

2007-2013 yıllarında (+2 yıl), Polonya, AB Yapısal Fonlarından 67,3 milyar Avro tutarında destek almıştır. Bu tutar, Polonya Hükümeti'nin sağladığı yaklaşık 10 milyar Avro ile artırılmıştır.

Halihazırda, AB'den destek sağlanmasına dair yeni düzenlemeler üzerinde çalışmalar devam etmektedir (hem ulusal düzeyde, hem AB düzeyinde). Bu düzenlemeler, 2014-2020 yılları için geçerli olacaktır. Bu raporun basımı sırasında, Polonya'nın bir sonraki mali perspektif için 70 milyar

Bölüm 2

İş Fırsatları

■ 2007 - 2013 arasındaki döneme ilişkin yardım limitleri

■ 2014-2020 arasındaki döneme ilişkin yardım limitleri

Harita: 2007-2013 ve 2014-2020 arası dönemleri kapsayan Polonya bölgesel yardım haritası

Avro'nun üzerinde bir destek alacağı varsayılmaktadır. Anlaşma, 3 Temmuz'da Avrupa Parlamentosu tarafından onaylanmış olup nihai oylama 2013 yılı sonbaharında gerçekleşecektir.

Aşağıdaki haritada, 2007-2013 ve 2014-2020 yıllarında izin verilen devlet yardımı tavanları gösterilmektedir. Orta Avrupa bölgelerindeki ekonomik gelişme nedeniyle, Polonya da dahil, bunların çoğunda, 2014-2020 yıllarında, izin verilen devlet yardımı tavanının daha düşük olacağını hatırlatmak isteriz.

Polonya'daki işletmeler, devlet yardımı kapsamında, Operasyonel Programların birinde sağlanan hibeler ile desteklenebilir. Operasyonel Programlar, 2007 – 2013 yılları için- Avrupa Bölgesel Gelişim Fonu ve Avrupa Sosyal Fonu olmak üzere, Polonya için tahsis edilen yapısal fonlar vasıtasıyla müşterek finansmana tabidir.

2007-2013 yılları için Polonya Operasyonel Programları aşağıdaki gibidir:

- Yenilikçi Ekonomi
- Altyapı ve Çevre
- İnsan Sermayesi
- Doğu Polonya'nın Kalkınması
- Avrupa Bölgesel İşbirliği
- Teknik Yardım
- 16 Bölgesel Program

Yukarıdaki programlar kapsamında; yatırımlar, AR&GE projeleri, eğitim

programları, çevresel koruma, ulaşım ve lojistik, yenilenebilir enerji vb için hibeler verilmiştir. Bütçelerin tükenmesi nedeniyle, çoğu kaynaktan elde edilen destekler artık mevcut değildir.

Hali hazırda, Bölgesel Gelişim Bakanlığı, Polonya'da 2014-2020 yılları arasında AB fonlarının uygulanmasına esas oluşturacak olan dokümantasyon üzerinde çalışmaktadır. Araştırma, teknolojik gelişme, yenilik ve girişimcilik ve düşük karbon ekonomisi konularına daha çok bütçe ayrılacağı varsayılmaktadır.

2.3 Ulusal Kaynaklar

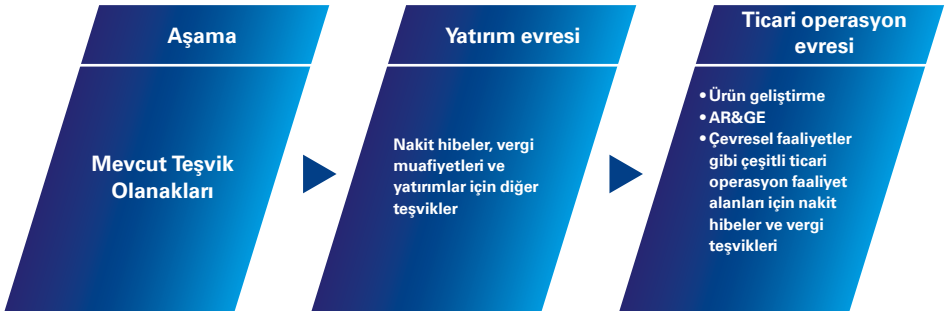
Yabancı yatırımcılar, aynı zamanda, Polonya bütçesinden de mali destek arayışına girebilirler. Yatırımlar, AR&GE ve çevresel projeler için teşvik alınabilmektedir. Yatırımcılar, ticari faaliyetlerinin her aşamasında devlet yardımı elde edebilmektedirler.

2011-2020 yılları arasında Polonya ekonomisi bakımından önem arz eden yatırımların desteklenmesine dair Program

Büyük yatırım projeleri için, Polonya bütçesinden, Ekonomi Bakanlığı tarafından 2011-2020 yılları arasında Polonya Ekonomisi Bakımından Önem Arz Eden Yatırımların Desteklenmesine dair Program (Program) kapsamında destek hibeleri verilebilir.

Programın amacı, Polonya ekonomisinde yeniliği ve rekabetçiliği artırmaktır. Program, Polonya ekonomisi için önceliğe sahip yatırımların artırılması amacı ile tasarlanmıştır. Öncelikli sektörler aşağıdaki gibidir:

- otomotiv sektörü
- elektronik sektörü
- havacılık sektörü
- biyoteknoloji sektörü
- modern hizmetler sektörü
- araştırma ve geliştirme

Bölüm 2

İş Fırsatları

Program, aşağıdaki iki kategori kapsamındaki başlangıç yatırımları için destek sağlamaktadır:

- istihdam yaratacak yeni işyerlerinin oluşturulması için destek (istihdam hibesi)
- yeni yatırım desteği (yatırım hibesi)

İstihdam hibesi durumunda, yaratılan bir iş için yardım tutarı 3200 PLN ile 15.600 PLN arasındadır ve yatırım hibesi durumunda, yardım tutarı, uygun bulunan maliyetlerin % 2'si ile % 10,5'u arasındadır. Hibe miktarı, yaratılan işlerin sayısı, yatırımın lokasyonu, insan sermayesi (toplam istihdamda üniversite mezunlarının payı olarak değerlendirilir) ve sermaye harcamaları da dahil olmak üzere, çeşitli faktörlere dayalı olarak değişmektedir. Her bir proje, Program kapsamında düzenlenen detaylı kriterlere dayalı olarak münferit bir değerlendirmeye tabidir.

AR&GE projeleri için sağlanan hibeler

Ürünlerini veya hizmetlerini iyileştirmek veya hatta AR&GE çalışmalarına dayalı olarak yeni ürünler yaratmak isteyen yabancı yatırımcılar, devletin araştırma ve geliştirme faaliyetlerini desteklemeye yönelik yardımlarından da faydalanabilirler. Devlet yardımı, yeni veya önemli ölçüde değişiklik yapılmış ve daha sonra şirketin ekonomik faaliyetine uygulanan ürünler, hizmetler veya teknolojilerin geliştirilmesini amaçlayan faaliyetler için verilmektedir.

Uluslararası bir projenin bir parçası olarak Polonya'da araştırma yürüten uluslararası kuruluşların AR&GE merkezleri de, AR&GE

hibeleri için başvuruda bulunabilirler. Hibeler, Ulusal Araştırma ve Geliştirme Merkezi tarafından sağlanmaktadır.

Çevre ile ilgili hibeler

Örneğin, yenilebilir enerji kaynaklarının geliştirilmesi, çevresel koruma ve enerji denetimleri gibi çevrenin korunması ile ilişkili projelere yatırım yapan şirketler, Ulusal Çevresel Koruma ve Su Yönetimi Fonundan hibe veya imtiyazlı kredi alabilirler. Destek düzeyi ve şartları, desteklenen yatırımın türüne bağlı olarak değişiklik gösterir.

2.4 Özel Ekonomik Bölgelerde Vergi Teşvikleri

Özel Ekonomik Bölgeler (ÖEB), ticari faaliyetin (esasen üretim ve hizmetler) imtiyazlı şartlarla yürütülebileceği özel olarak ayrılmış bölgelerdir. Temmuz 2013'te, Hükümet, ÖEB'lerin faaliyetini, 2026 sonuna kadar uzattı. Bu da, şirketlerin Kurumlar Vergisi (KV) muafiyetinden faydalanabileceği sürenin uzatılması anlamına gelmektedir.

ÖEB'lerde ticari faaliyet yürüten girişimciler, AB yapısal fonlarından destek elde etme hakkına sahip olmalarının yanı sıra, aşağıdaki ayrıcalıklardan da faydalanabilmektedir:

- Gelir vergisi muafiyeti (ÖEB muafiyetinin miktarı, istihdam maliyeti veya yatırım

harcamalarının iki yıllık değeri üzerinden hesaplanır)

- Gayrimenkul vergisi muafiyeti (seçilen bölgelerde)
- Altyapı desteği (telekomünikasyon, altyapı, karayolları, demiryolları, kanalizasyon sistemi, vb)

Yatırımcıya sağlanan hibeler ve diğer devlet yardımlarının toplam değeri, yatırımın yüzde 50'sini aşamaz (küçük ve orta büyüklükteki işletmeler (KOBİ) için yüzde 70). Yukarıda bahsi geçen hususlar, 31 Aralık 2013'e kadar geçerlidir, ancak bu tarihin 30 Haziran 2014'e kadar uzatılması beklenmektedir.

İadeden faydalanabilecek yatırım maliyetleri arasında aşağıdakiler bulunmaktadır:

- arazi alımı
- bina inşası veya alımı
- ekipman maliyeti
- gayrimaddi varlıkların maliyeti

Bir ÖEB'de faaliyet gösterebilmek ve yukarıda bahsi geçen muafiyetten yararlanabilmek için, ÖEB yetkilileri tarafından düzenlenmiş bir izne ihtiyaç vardır.

Hali hazırda, Polonya'da 14 ÖEB mevcuttur. Bunların tümünün, Polonya'nın çeşitli kısımlarında yerleşik alt bölgeleri vardır.

Bir ÖEB alanının, mevcut ÖEB'nin dışında yer alan bölgeleri de kapsayacak şekilde genişletilmesi mümkündür. Böyle bir durumda, daha katı gereklilikler söz konusudur: yatırım harcamalarının asgari değeri ve yeni yaratılan işyerlerinin asgari sayıları, iznin mevcut ÖEB'de alınması haline kıyasla, daha yüksektir (özellikler; yatırımın türüne ve yürütüldüğü bölgeye dayalı olarak değişir).

Bir proje sonucunda ortaya çıkan yatırım ve yeni yaratılan işler, en az 5 yıl (KOBİ'ler için 3 yıl) sürdürülmelidir.

Polonya'da mevcut ÖEB'lerin listesi:

ÖEB	Adres
"Euro-Park" Mielec ÖEB	ul. Partyzantów 25 , 39-300 Mielec http://www.europark.com.pl/
Katowica ÖEB	ul. Wojewódzka 42, 40-026 Katowice http://www.ksse.com.pl/
Suwalska ÖEB	ul. Noniewiczza 49, 16-400 Suwałki http://www.ssse.com.pl/

Bölüm 2

İş Fırsatları

Legnicka ÖEB	ul. Św. Maksymiliana Kolbe 14, 59-220 Legnica http://www.lsse.eu/
Lodzka ÖEB	ul. Tymienieckiego 22/24, 90-349 Łódź http://www.sse.lodz.pl/
Walbrzyska ÖEB "Invest-Park"	ul. Uczniowska 21, 58-306 Wałbrzych http://www.invest-park.com.pl/
Kamiennogorska ÖEB	ul. Jana Pawła II 11A, 58-400 Kamienna Góra http://www.ssemp.pl/
Kostrzynsko-Slubicka ÖEB	ul. Orła Białego 22, 66-470 Kostrzyn n. Odrą http://ksse.pl/
Slupska ÖEB	ul. Obrońców Wybrzeża 2, 76-200 Słupsk http://www.sse.slupsk.pl/
Starachowice ÖEB	ul. Radomska 29, 27-200 Starachowice http://www.sse.com.pl/
Tarnobrzaska ÖEB	ul. ul. Zakładowa 30, 39-400 Tarnobrzeg http://www.tsse.pl/
Warmińsko – Mazurska ÖEB	ul. Kasprowicza 1, 10-219 Olsztyn http://www.wmsse.com.pl/
Krakowska ÖEB	Al. Jana Pawła II 41L, 31-864 Kraków http://www.sse.krakow.pl/
Pomorska ÖEB	ul. Władysława IV 9, 81-703 Sopot http://www.strefa.gda.pl/

2.5 Diğer Teşvikler

AB yapışıl fonları, ulusal kaynaklar ve ÖEB'lerdeki vergi teşvikleri dışında, Polonya'da yatırımcılar, aynı zamanda, başka devlet yardımı kaynaklarından da faydalanabilirler. Bunlara örnek olarak aşağıdakileri sıralayabiliriz:

- Avrupa Ekonomik Alanı Fonları, İsviçre ve Norveç Fonlarından yatırımlar için verilen hibeler

- Avrupa'da Araştırma ve Geliştirme Çerçeve Programı kapsamında AR&GE hibeleri
- araştırma ve geliştirme faaliyetine yönelik vergi teşvikleri
- imtiyazlı krediler (örneğin, teknoloji kredileri)
- gayrimenkul vergisi muafiyeti

Bölüm 2

İş Fırsatları

2.6 Özelleştirme

Özelleştirme, temel olarak, 30 Ağustos 1996 tarihli Kamu İktisadi Teşekküllerinin Ticarileştirilmesi ve Özelleştirilmesi Kanunu ile düzenlenmektedir. Söz konusu Kanun, ilke olarak, kamu iktisadi teşekküllerinin ticarileştirilmesi ve sermaye (dolaylı) yöntemiyle ve doğrudan yöntemle özelleştirilmesini öngörmektedir.

Kamu iktisadi teşekküllerinin özelleştirilmesi konusundaki sorumluluk, Devlet Hazine Bakanlığının Özelleştirme Dairesine aittir. Ayrıca, başka bazı düzenlemeler uyarınca, bazı özelleştirme faaliyetleri, başka kurumlar tarafından yürütülmektedir: Zirai Mülkiyet Kurumu, Askeri Mülkiyet Kurumu ve Askeri Konut Kurumu.

En yüksek değere sahip olan paylar, Devlet Hazinesinin, elektrik sektörü, petrol ve doğalgaz sektörü, demiryolu nakliye, taşkömürü madenciliği ve kimya endüstrisinden şirketlerde sahip olduğu paylardır

Ticarileştirme

Ticarileştirme, bir kamu iktisadi teşekkülünün, bir sermaye şirketine (anonim şirket ve limited şirket) dönüştürülmesini içerir. Kanunda aksi öngörülmedikçe, bu şirket, yasal ilişkilerin hukuki niteliğine bakılmaksızın, kamu iktisadi teşekkülünün yasal halefidir.

Bir kamu iktisadi teşekkülünün ticarileştirilmesi, Hazineden sorumlu bakan tarafından gerçekleştirilir. Kanunda aksi öngörülmediği sürece, ticarileştirme sonucunda kurulan şirketin, Ticari Şirketler Kanununa uyması zorunludur. 2012'de, 113 şirketin özelleştirme süreci sonuçlandırılmıştır. Devlet Hazine Bakanlığı tarafından hazırlanan Özelleştirme Planına göre, 2012-2013'te 300 şirket özelleştirilecektir.

Sermaye Yoluyla (Dolaylı) Özelleştirme

Dolaylı özelleştirme olarak da anılan sermaye yoluyla özelleştirme yöntemi, aşağıdakilerin sonucunda gerçekleşen bir satış yoluyla Devlet mülkiyeti dışına hisse satışını içerir:

- kamuya duyurulmuş bir halka arz
- kamu ihalesi
- bir kamu çağrısı uyarınca yürütülen müzakereler
- alım ilan eden bir kuruluş tarafından verilen teklifin kabulü
- kamuya duyurulmuş bir açık artırma
- Regüle piyasada gerçekleştirilen bir işlem
- halka arz
- iştirak stabilizasyonu
- hisselerin organize işlem piyasası dışında satılması

Bakanlar Kurulu, yukarıdakilerin dışında bir satış prosedürünü de onaylayabilir. Ayrıca, Bakanlar Kurulu, Hazinesinin sahip

olduğu hisselerin, hisseleri Hazineye ait olan bir başka anonim şirketin sahip olduğu artırılmış sermayede taahhüt edilen hisseler karşılığında, o şirkete hisse olarak konmasına onay verebilir.

Hazinenin sahip olduğu hisselerin satışı ve satış teklifinde karşılanması gereken şartlar ile ilgili detaylı prosedürler, 30 Mayıs 2011 tarihli Hazineye ait Hisselerin Satışına Dair Detaylı Prosedür hakkındaki yönetmelikte (Dz. U.2011.114.664) tanımlanmaktadır.

Bir kamu ihalesinde veya bir kamu çağrısının ardından yürütülen müzakereler sonucunda satılan payların ödemesi; eğer ilk taksit ödenmesinden sonra kalan bakiye miktar teminat altına alınmış ise, taksitler halinde yapılabilir (bu durumda, ödemenin ilk taksidi, o fiyatın asgari % 20'sini temsil eder, geri kalan ise, azami 5 yıllık bir süre içinde taksitler halinde ödenir). Söz konusu taksit ödemelerinin yapılmasına ilişkin detaylı şartlar, 25 Nisan 2006 tarihli, özelleştirme süreçlerinde sağlanan kamu yardımları hakkındaki Bakanlar Kurulu yönetmeliğinde tanımlanmaktadır (tadil edildiği haliyle Dz.U.06.84.580). Ticarileştirme ve Özelleştirme Kanununda belirtilen sınırlamalar dikkate alındığında, gerekli kriterleri karşılayan çalışanlar, şirketin, ilgili sicile kaydedildiği gün Hazinenin sahip olduğu hisselerin %15'ini ücretsiz olarak devralma hakkına sahiptir.

2012'de tamamlanan dolaylı özelleştirme projelerinden elde edilen gelirlerin değeri, toplamda 9,158 milyon PLN olmuştur.

Doğrudan Özelleştirme

Doğrudan özelleştirme, bir kamu iktisadi teşekkülünün tüm maddi ve gayrimaddi varlıklarının aşağıdaki prosedürler yoluyla elden çıkarılmasını içerir:

- kuruluşun satışı
- kuruluşun bir şirkete katılması
- kuruluşun ödemeli kullanımdan ibra edilmesi

2010 yılı sonuna kadar, 2220 adet devlet teşekkülü girişimci sicilinden silinmiştir.

Yeniden özelleştirme

Yeniden özelleştirme, tartışmalı bir konudur ve yatırımcıların, devralmak istedikleri hedef kuruluşun, yeniden özelleştirme talebine konu olmadığını dikkatlice kontrol etmeleri gerekir.

Yeniden özelleştirme, 1944'ten sonra, araziler, işletmeler, mağazalar ve benzerinin cebren kamulaştırılmasının sonucunda ortaya çıkan zararların tazmin edilmesi olarak tanımlanır. Söz konusu yıllar, Polonya'nın, komünist düzenlemelere tabi olduğu yıllardır. Bu, aynı zamanda, komşu ülkeler ile sınırların yeniden çizildiği 2. Dünya Savaşı sonrasında Polonya toprakları dışında kalan araziler ve mülkler için de geçerlidir.

Bölüm 2

İş Fırsatları

Yeniden özelleştirme hakkında henüz hazırlanmış veya duyurulmuş kompleks bir yasal düzenleme bulunmamaktadır. Bu eksikliğe rağmen, genel kanun hükümleri kapsamında bazı kamulaştırma eylemlerinin hukuka aykırılığının teyit edilmesi istemiyle dava açmak mümkündür. Hazine Bakanlığı'ndan yetkililer, bu tür durumlarda genel mahkemeler tarafından giderek daha yüksek tutarlarda tazminata hükmedilmesi şeklinde genel bir eğilimin olduğuna inanmaktadırlar.

Bölüm 3

Polonya'da Yabancı Kuruluşlar için Ticari Faaliyet Yürütme Şekilleri

3.1 Hukuki Durum

Avrupa Birliği Üye Devletlerinden ve Avrupa Serbest Ticaret Sözleşmesi (EFTA) Üye Devletlerinden olan (Avrupa Ekonomik Alanı Sözleşmesi tarafları) yabancı kuruluşlar ve aynı zamanda Avrupa Ekonomik Alanı Sözleşmesine taraf olmayan, ancak o ülkelerin Avrupa Topluluğu ve onun üye devletleri ile imzaladığı sözleşmelere dayalı olarak kuruluş özgürlüğünden yararlanabilen yabancı kuruluşlar, Polonya kuruluşları ile aynı ilkelere dayalı olarak ticari faaliyetin her türlü hukuki yapıdan faydalanabilmektedir (örneğin, münferit ekonomik faaliyet, ortaklıklar, şirketler). Aynı kural, örneğin, Polonya Cumhuriyeti toprakları üzerinde oturma izni, Polonya Cumhuriyeti tarafından verilen müsaade edilen kalış izni veya mülteci statüsü elde etmiş olan diğer devlet vatandaşları için de geçerlidir. Diğer yabancı kuruluşlar, aşağıdaki türlerde teşebbüsler kurma iznine sahiptir:

- limited ortaklık
- hisseler ile sınırlı ortaklık
- hissedarların katkıda buldukları sermaye karşılığında hisse (menfaat) elde ettiği limited şirket (sp. z.o.o) ve
- anonim şirket (SA); anonim şirket, hamiline yazılı hisse ihraç etme olanağının olması bakımından limited şirketten farklılık taşır (gerekli asgari sermaye ve bazı diğer özelliklere ek olarak); Varşova Borsasında

kote edilen şirketlerin anonim şirket türünde olmaları gerekmektedir.

Yabancı kuruluşların, ayrıca, bazı belirli faaliyet alanlarında, bir temsil bürosu veya bir şube açması da mümkündür.

Limited Ortaklık

Limited Ortaklık, en az bir ortağın sınırsız sorumluluk ve bir ortağın belirli bir miktar ile sınırlı sorumluluk üstlendiği bir ortaklıktır.

Sorumluluğu hisseler ile sınırlı ortaklık

Sorumluluğu hisseler ile sınırlı bir ortaklık, en az bir ortağın sınırsız sorumluluğa sahip olduğu ve en az bir ortağın hissedar olduğu bir ortaklıktır.

Limited Şirketler ve Anonim Şirketler

Ticari Şirketler Kanunu, bu tür şirketlerin kuruluşu, faaliyeti ve tasfiyesine ilişkin tüm konuları düzenler. Mevcut hukuki çerçeve, şirketlere, şirket kuruluş belgeleri (limited şirketler) veya ana sözleşmelerini (anonim şirketler) hazırlamalarında geniş bir esneklik tanır. Ticari Şirketler Kanununda yer alan bazı düzenlemeler, zorunlu değildir ve kuruluş belgeleri ile tadil edilebilir.

Şirket kuruluş belgeleri veya ana sözleşme ve aynı zamanda müteakip tüm değişiklikler, noter senedi şeklinde hazırlanmalıdır. Bu gereklilik, resmi bir veri iletişim ağı sistemi kapsamında örnek şirket belgelerini (olası

seçenekleri olan bir form) kullanılarak çevrim içi ortamda kurulan bir limited şirket için geçerli değildir.

İki hukuki şirket türü arasındaki başlıca farklılıklar Ek B'de gösterilmektedir.

Ek C'de, aşağıda kısaca ele alınan, şirket kuruluşu ile ilgili ayrıntılı prosedürler yer almaktadır.

3.2 Şirket Kurma

Genel olarak, yabancı katılımı olan bir şirket kurmak için, ön izin veya ruhsat alınması gerekli değildir. Tek istisna, hisselerinin %50 veya daha fazlası yabancı bir tarafça devralınacak olan yeni kurulan şirketin sermayesine aynı katkısında bulunulmasıdır. Bu durumda, İç İşleri Bakanı ve İdare'nin izni gereklidir. Ancak, bu kısıtlama, Avrupa Ekonomik Alanı ülkelerinden olan kişiler için genel olarak geçerli değildir.

Bazı durumlarda, yeni veya mevcut şirketlerde hisselerin devralınması konusunda Rekabet ve Tüketicinin Korunması Dairesi'nin onayının alınması da gereklidir. Bu gereklilik, yurttaş veya yabancı kişi olmalarına bakılmaksızın, bir şirketin tüm kurucuları için geçerlidir. Detaylar için, bu yayında "Tekelcilik Karşıtı Kanun" başlıklı bölüme bakınız.

Son olarak, Polonya'da, örneğin, bankacılık veya sigortacılık gibi bazı faaliyetlerin yürütülmesi için lisans veya sair bir izin

alınması gerektiği unutulmamalıdır. Bu tür faaliyetlerin detaylı bir listesi, Ek A'da sunulmaktadır.

Bir veya daha fazla sayıda tüzel veya gerçek kişi, bir limited şirket ve anonim şirket kurabilir; ancak tek ortaklı bir limited şirket bunları kuramaz. Daima anonim şirket statüsüne sahip olması gereken bankalar (bazı istisnalar Bankacılık Kanunu'nda belirtilmektedir), en az üç gerçek veya tüzel kişi tarafından kurulmalıdır (kurucu yerel veya yabancı bir banka, kredi kurumu, yerel veya yabancı bir sigorta şirketi, yabancı reasürans şirketi, uluslar arası finans kurumu veya Devlet Hazinesi olmadıkça). Şirket kuruluş belgesi veya ana sözleşmesinde aşağıdakiler yer almalıdır:

- şirketin adı, kuruluş yeri ve faaliyet konusu
- bir anonim şirkette: yönetim kurulu ve denetim kurulu üyelerinin sayısı veya en azından söz konusu üyelerin azami veya asgari sayısı ve yönetim ve denetim kurullarının oluşumu konusunda karar verme yetkisine sahip organ
- faaliyetinin süresi – belirli bir süre için kurulacak ise
- Sermayesinin değeri; anonim şirketlerin ana sözleşmelerinde, aynı zamanda, tescilden önce, ödenen sermaye miktar da belirtilmelidir
- limited şirketlerin kuruluş belgesinde, bir hissedarın, bir veya daha fazla sayıda

Bölüm 3

Polonya'da Yabancı Kuruluşlar için Ticari Faaliyet Yürütme Şekilleri

hisseye sahip olup olamayacağı ve ilgili hissedarların sahip oldukları hisselerin sayısı ve değeri belirtilmelidir.

- bir anonim şirketin ana sözleşmesinde, hisselerinin nominal değeri ve nama yazılı veya hamiline yazılı olup olmadıkları belirtilmelidir. Ayrıca, her bir ihraç edilen grup hisselerinin sayısı ve bu grup hisseler tahsis edilen haklar belirtilmelidir (farklı hisse grubu olması durumunda),
- anonim şirketler için, ana sözleşmelerde, kurucu hissedarların adları belirtilmelidir.
- bir limited şirkete aynı sermaye konulması durumunda, şirketin kuruluş senedinde, bu aynı sermayenin amacı ve bunun için taahhüt edilen hisselerin sayısı ve nominal değeri belirtilmelidir. Bir anonim şirkete aynı sermaye konulması durumunda, kurucu ortaklar, özellikle, aynı sermaye koymakta ki amaçlarını ve bunlara karşılık ihraç edilen hisselerin sayısını, gayri nakdi sermaye koyan kişileri ve uygulanan değerlendirme yöntemini belirten yazılı bir rapor hazırlamalıdır. Genel bir kural olarak, rapor, sicil mahkemesi tarafından atanan bir denetçi tarafından değerlendirilmelidir.

Hukuki statü elde etmek ve faaliyetlere başlayabilmek için, bir şirketin aşağıdakileri yerine getirmesi gerekmektedir:

- Yönetim ve denetim kurullarının üyelerini atamalıdır (anonim şirketlerde denetim kurulu olması şarttır; limited şirketlerde

ise, Ticari Şirketler Kanununda belirtilen şartların oluşması durumunda denetim kurulu oluşturulması zorunludur).

- İlgili Eyalet Mahkemesinde Ulusal Ticaret Siciline tescil edilmelidir. Limited şirketlerde, ancak ve ancak sermayenin tamamının ödenmesinden sonra (hem nakdi hem de aynı sermaye ile karşılanmak suretiyle) tescil mümkündür. Bir limited şirketin çevrim içi tescilinin söz konusu olduğu durumlarda ise bir istisna geçerlidir ve sermaye, şirketin sicile kaydedilmesinin ardından 7 gün içinde ödenmelidir. Anonim şirketlerde ise, tescil, taahhüt edilen nakdi sermayenin en az dörtte birinin ödenmesinden sonra mümkündür. Bir anonim şirkette, aynı sermaye karşılığında taahhüt edilen hisseler, şirketin tescilinden sonra en geç bir yıl içinde tamamen ödenecektir. Bir anonim şirketin hisselerinin münhasıran aynı sermaye veya aynı ve nakdi sermaye yoluyla taahhüt edilmesi durumunda, Şirketler Kanunu'na göre gereken asgari sermaye miktarının en az dörtte birinin tescilden önce ödenmesi gereklidir (söz konusu asgari miktar, 100.000 PLN'dir: bu da, bir anonim şirketin tescilinden önce ödenmesi gereken sermaye tutarının, 25.000 PLN olduğu anlamına gelmektedir).

Kuruluş prosedürleri ve dokümantasyonu ile ilgili ilave detaylı görüşler, Ek C'de yer

almaktadır (1 Ocak 2012'den itibaren kullanılabilir olan çevrim içi tescil dahil).

3.3 Sermaye

Limited şirketlerde, asgari sermaye, eşit veya eşit olmayan değerlerde hisseler bölünmesi kaydıyla 5.000 PLN'dir. Bir hissenin izin verilen en düşük değeri 50 PLN'dir. Kuruluş senedinde, hissedarların birden fazla hisseye sahip olabileceği belirtilmişse, bu durumda, tüm hisseler, değer bakımından eşit ve bölünemez durumda olmalıdır.

Anonim şirketlerde, asgari sermaye 100.000 PLN'dir ve en az 0.01 PLN tutarında eşit değerde nominal hisseye bölünmüştür. Kambiyo Kanunu'na göre, yabancı yatırımcılar tarafından yapılan sermaye ödemelerinin yabancı para birimi cinsinden yapılması mümkündür.

Sermaye Artırımı veya Azaltımı

Limited şirketlerde, mevcut hisselerin nominal değerinin değiştirilmesi veya yeni hisselerin ihraç edilmesi suretiyle sermaye artırılabilir. Şirketin kuruluş senedinde, öz kaynak artışı öngörüldüğü takdirde, söz konusu sermaye artışları konusunda, yalnızca, hissedarların çoğunluk oyu ile karar alınır (şirketin kuruluş senedinde, öncelikle senedin kendisinde değişiklik yapılmaksızın yalnızca oy yoluyla

sermayenin artırılacağı azami miktar belirtilmelidir).

Bu tür bir öz kaynak artışının öngörülmediği durumlarda ise, şirketin kuruluş senedinin tadil edilmesi gereklidir. Bu tür bir tadil için, şirket kuruluş senedinde daha ağır nisap gereklilikleri öngörülmüş olmadıkça, hissedarların üçte ikisinin olumlu oy vermesi gereklidir.

Sermayenin azaltılması, temel olarak, azaltılan miktar ve azaltma şeklini de belirtmesi gereken hissedarların oy vermesi yoluyla mümkündür. Ancak, azaltılan sermaye, kanunda öngörülen asgari öz sermayeden, diğer bir ifade ile 5000 PLN'den daha az olamaz.

Anonim şirketlerde, sermaye artırımları, yeni hisse senetlerinin ihracı ve mevcut hisse senetlerinin değerinin artırılması suretiyle gerçekleştirilebilir, ancak bu, sadece, taahhüt edilen sermayenin en az onda dokuzunun ödenmesinden sonra gerçekleştirilebilir.

Sermayenin artırımı veya azaltımı, anonim şirket ana sözleşmesinin tadil edilmesini gerektirir. Ana sözleşmede daha ağır nisabın aranmadığı sürece, söz konusu tadil için, genel kuruldaki oyların dörtte üç çoğunluğunun olumlu oyu gereklidir. Asgari sermaye miktarı 100.000 PLN'den az olamaz.

Rüçhan hakkı, şirket kuruluş senedi, ana sözleşme veya hissedarlar kararı ile

Bölüm 3

Polonya'da Yabancı Kuruluşlar için Ticari Faaliyet Yürütme Şekilleri

kısıtlanmış veya hariç bırakılmış olmadıkça, anonim şirketlerde hisselerde olduğu gibi, bir limited şirketteki mevcut hissedarlar, halihazırda sahip olunan hisseleri ile orantılı olarak artırılan hisselerden almak konusunda önceliğe sahiptir.

Sermaye azaltımları, alacaklıların menfaatlerinin aleyhine olacak şekilde gerçekleştirilemez; bu nedenle, bir şirketin yönetim kurulunun, ilgili tüm taraflara bildirimde bulunması gereklidir (her iki tür sermaye şirketi için istisnalar söz konusudur). Belirlenen alacaklıların, alacaklarının giderilmesi veya menfaatleri sair şekilde teminat altına alınmalıdır.

Sermaye miktarındaki değişiklikler, hükümsüz olmadığı sürece, Ulusal Ticaret Siciline tescil edilir. Şirket kuruluş senedinde kâr dağıtımını konusunda kısıtlama getirilmiş olmadıkça, hissedarlara kâr dağıtımı yapılır. Şirket kuruluş senedinde aksi belirtilmiş olmadıkça, kârlar, hisseler ile orantılı olarak dağıtılır. Kayıp tutarı, toplam yedek sermaye yedek aççesini, katkı sermaye ve hisse sermayesinin yarısını aşığı takdirde (anonim şirket durumunda sermayenin üçte biri), hissedarların, şirketin tasfiye edilmesinin gerekli olup olmadığı konusunda oy kullanmaları gereklidir.

İlave Ödemeler

İlave ödemeler genelde limited şirketler için geçerlidir ve işletme sermayesi gerekliliklerinin finanse edilmesi amacı ile hissedarlar tarafından yapılır. Hissedarların borcuna ilaveten yapılabilir ve sermaye miktarı veya hissedarların sahip olduğu hisselerin değeri üzerinde hiçbir etkiye sahip değildir. Anonim şirketlerde, mevcut hisselerle tanınan özel haklar karşılığında ilave ödemeler yapılabilir.

İlave ödeme yapma olanağı, yalnızca, şirket kuruluş senedinde yer alan, sahip olunan hisseler ile orantılı olarak ilave ödemenin değerini belirten özel bir düzenlemeye dayanarak mümkündür. Kuruluş senedinde, bu tür bir yükümlülük yer almadığı takdirde, ilave ödemeler, yalnızca, şirket kuruluş senedi tadil edildikten sonra gerçekleştirilebilir.

Ödemelerin yapılacağı tarihler ve ödeme miktarlarına ilişkin kararlar, hissedarların kendi takdirine bırakılır. Ödenen miktarlar, zararları karşılamak için gerekli değil ise, hissedarlara geri aktarılabilir.

3.4 Mevcut Şirketlere Katılım

Yabancı kişiler,

- mevcut hisseler veya hisse senetlerinin satın alınması yoluyla veya
- yeni hisse senedi veya hisse ihraçlarının taahhüt edilmesi yoluyla

kurulu olan Polonya şirketlerinde pay elde edebilirler.

Yabancı tüzel kişiler bakımında, bu, gerekli izinlerin elde edilmesini içerebilir. En yaygın olanı, Rekabet ve Tüketici Haklarının Korunması Dairesinin iznidir.

Ayrıca, yabancı bir yatırımcının, bir Polonya şirketindeki hisselerin % 50'si veya daha fazlasını devralması halinde veya doğrudan veya dolaylı olarak, bir gayrimenkulün maliki veya daimi intifa hakkı sahibi olan bir Polonya şirketinde genel kurulundaki oyların %50'sine doğrudan veya dolaylı olarak sahip olması halinde ve bunun sonucunda şirketin en az %50 mülkiyetinin yabancı tüzel kişiye ait olacak olması halinde, İçişleri ve İdare Bakanlığından izin alınması gerekli olacaktır. Aynı durum, bu tür bir şirketin hisselerinin, yeni yabancı bir hissedar tarafından devralındığı ve mevcut yabancı hissedarların, söz konusu şirketin hisse sermayesinin yarısı veya daha fazlasını halihazırda elinde bulundurduğu durumlar için de geçerlidir.

Bu kısıtlama, genel olarak, Avrupa Birliği üye devletlerinden veya Avrupa Ekonomik Alanı üyesi olan diğer devletlerden gelen yatırımcılar için geçerli değildir.

3.5 Yönetim Kurulu

Bir şirketin yönetim organı, genelde hissedarlar tarafından tayin edilen bir veya daha fazla sayıda üyeden oluşan Yönetim

Kurulu'dur. Yönetim Kurulu'nun üyeleri, hissedarlar arasından veya Polonya uyruklu veya yabancı uyruklu olup olmamalarına bakılmaksızın sair kişiler arasından tayin edilebilir. Yönetim Kurulu'nda birden fazla üye var ise ve şirket kuruluş senedinde veya ana sözleşmesinde, aksi belirtilmediği sürece, üçüncü şahıslarla işlemlerinde, şirketin, iki yönetim kurulu üyesi tarafından veya müştereken hareket eden bir üye ve bir vekil tarafından temsil edilmesi gereklidir.

Bir Yönetim Kurulu Üyesi, şirketin onayı olmaksızın, rekabetçi faaliyetlerde bulunamaz, şirketin bir rakibinin yönetim veya denetim organlarında üye olamaz veya rakip bir işletmeye ortak olamaz

3.6 Denetim Kurulları

Bir limited şirketin kuruluş senedinde, bir denetim kurulunun veya denetim komisyonunun tayini veya her ikisinin de tayini öngörülebilir. 500.000 PLN'nin üzerinde hisse sermayesine ve 25 hissedardan fazla hissedarın bulunduğu şirketlerde, bu iki organdan birinin bulunması zorunludur. Her bir organ en az üç üyeden oluşmalıdır.

Bir anonim şirkette, denetim kurulu, zorunlu bir organdır ve devamlılık arz eden bir esasta şirketin faaliyetini denetler. Denetim kurulu, genel kurul tarafından tayin edilen en az üç üyeden oluşur.

Bölüm 3

Polonya'da Yabancı Kuruluşlar için Ticari Faaliyet Yürütme Şekilleri

Mevcut Yönetim Kurulu'nun bir üyesi, şirketin tasfiye memuru ve bazı üst düzey çalışanlar (örneğin, muhasebe sorumlusu, hukuk müşaviri vb) şirketin denetim organlarından hiçbirine üye olamazlar.

3.7 Genel Kurul

(Anonim şirketlerde) Genel Kurul veya (limited şirketlerde) Ortaklar Kurulu, şirket için önem arz eden konularda karar veren organdır ve bundan sonra bu belgede toplu olarak Genel Kurul olarak anılacaktır. Olağan veya olağanüstü olarak toplanabilir. Olağan bir Genel Kurul toplantısı, yılda bir kez gerçekleşmeli ve mali yılın ilk 6 ayı içinde düzenlenmelidir.

Olağanüstü Genel Kurul toplantıları, herhangi bir zamanda veya kanunen gereken zamanlarda toplanabilir.

Yıllık Genel Kurul Toplantısında, denetim ve yönetim kurullarının hazırladıkları raporları ve mali tabloları incelenir, onaylanır ve Yönetim Kurulu ile Denetim Kurulu üyelerinin, bir önceki mali yıla ilişki nifa ettikleri görevlerine ilişkin ibra edilir. Temettü ödenmesi veya zararların karşılanması konularında karar verilir (limited şirketlerde, kuruluş senedinde, bu konunun genel kurulun yetki alanının dışında olması öngörülebilir).

Genel Kurul, diğer hususların yanı sıra, aşağıdaki konularda karar vermeye yetkilidir:

- şirketin kuruluşu, yönetimi veya denetimi sırasına karşılaşılan zararların tazmin edilmesine ilişkin talepler
- şirketin işletmesinin devri veya kiralanması ve üzerinde aynı hak tesisi (örneğin, rehin)
- ilave ödemelerin tazmini
- sermayenin artırımı veya azaltımı
- şirketin faaliyet konusunda değişiklikler
- şirketin tasfiyesi.

Bir limited şirketin tescilinden sonra ilk 2 yıl içinde, 50.000 PLN'nin üzerinde bir maliyetle gayrimenkul veya duran varlık alımlarının, hisse sermayesinin dörtte birini aşması durumunda, onaylanması için ortaklar kararına ihtiyaç vardır. Anonim şirketlerde, şirketin kurucusundan veya hissedarından veya bu tür bir kurucu veya hissedara bağlı bir kuruluşun gayrimenkul alımı konusunda da, eğer söz konusu alım fiyatı, ödenmiş sermayenin % 10'unu aşması ise, benzer bir yükümlülük bu durum içinde söz konusudur; hakim veya bağlı bir şirketten gayrimenkul alımı da onay gerektirmektedir.

Olağan ve olağanüstü genel kurul, yönetim kurulu tarafından toplantıya çağrılır ve yalnızca Polonya'da yapılabilir. Bir limited şirkette, sermayenin en az onda birini temsil eden ortaklar, yönetim kurulundan, olağanüstü toplantı düzenlemesini talep edebilirler. Yönetim kurulunun 2 hafta içinde toplantı düzenlememesi halinde,

ortaklar, Sicil Mahkemesinden izin aldıktan sonra olağanüstü toplantı düzenleme hakkına sahiptirler. Bir anonim şirkette, hisse sermayesinin en az yarısını temsil eden (veya tüm oyların en az %50'sini kullanma hakkına sahip olan) hissedarlar, olağanüstü genel kurul toplantısı düzenleme hakkına sahiptirler.

Genel kurul kararları, toplantının fiziksel olarak gerçekleşmemiş olmasına karşın tüm sermayenin temsil edilmesi ve hazır bulunanların hiçbirinin, toplantının düzenlenmesine veya belirli konuların gündeme alınmasına karşı çıkmamış olması kaydıyla da alınabilir. Bu yöntem, genelde, bir veya birkaç hissedara sahip olan şirketler tarafından kullanılmaktadır ve kararların hızlı alınabilmesini sağlamaktadır. Limited şirketlerde kararlar, tüm ortakların alınacak kararlara veya yazılı oylamaya yazılı olarak onay vermesi suretiyle de alabilirler.

Ortaklar toplantılara bizzat veya temsilciler vasıtasıyla katılabilirler. Bir limited şirketin kuruluş senedinde, bu konuda kısıtlamalar getirilebilir. Hem limited şirketlerde, hem de anonim şirketlerde (halka açık anonim şirketler hariç), bir yönetim kurulu üyesinin veya şirketin bir çalışanının bir hissedarın temsilcisi olması genelde yasaktır.

Bir vekaletnamenin geçerli olabilmesi için, yazılı olarak düzenlenmesi ve tutanak defterine eklenmesi gereklidir. Bir kişiyi, halka açık bir şirketin genel kurulunda temsil etmek üzere yetkilendiren bir

vekaletname, aynı zamanda, elektronik olarak da düzenlenebilir. Genel kurul kararları, genellikle, oyların mutlak çoğunluğu ile kabul edilir. Yalnızca belirli durumlarda, nitelikli çoğunluğa ihtiyaç vardır. Örneğin, ana sözleşmedeki değişiklikler ile bağlı anonim şirket kararlarının alınabilmesi için oyların dörtte üç çoğunluğunu gerektirir. Bu değişiklikler, mülkiyet taahhütleri veya sahip oldukları hakların kısıtlamalarını artırdığında, ilgili tüm hissedarlar onay vermelidir.

Şirketin ana sözleşmesi veya kuruluş senedinde veya yasal düzenlemelerde aksi belirtilmediği sürece temsil edilen hisse sayısına bakılmaksızın genel kurul toplantısı geçerlidir. Tüm hissedarlar, toplantıya usulüne uygun şekilde çağrılmalıdır. Anonim şirketlerin genel kurul toplantılarının tutanakları, noter tarafından kayda geçirilmelidir.

3.8 İnfisah ve Tasfiye

Diğer durumların yanı sıra, aşağıdaki durumların ortaya çıkması halinde bir şirket tasfiye edilebilir:

- Şirketin kuruluş senedi veya ana sözleşmesinde öngörülen durumların ortaya çıkması, diğer bir ifade ile, şirketin kuruluş süresinin sonuna gelinmesi,
- Hissedarların, şirketin tasfiyesine karar vermesi (önemli kayıplar nedeniyle olağanüstü genel kurul toplantısı

Bölüm 3

Polonya'da Yabancı Kuruluşlar için Ticari Faaliyet Yürütme Şekilleri

düzenleme veya şirketin faaliyetlerinin devamına karar verilmesi yükümlülüğü ile ilgili olarak)

- Hissedarların şirketin kayıtlı merkezini veya ana faaliyetini yurtdışına taşımaya karar vermesi
- Şirketin kuruluş amacının gerçekleştirilemeyeceği gerekçesiyle veya şirketin dahili durumunda başka önemli bir değişimin gerçekleşmesi nedeniyle mahkeme tarafından şirketin tasfiyesine karar verilmesi
- Şirketin kamu menfaatini tehlikeye sokan herhangi bir şekilde kanunu ihlal etmesi halinde yetkili bir devlet organının talebi üzerine, mahkemenin şirketin tasfiyesine karar vermesi
- Şirketin iflasının ilan edilmesi

Tasfiye sürecinin başlatıldığı, sicil mahkemesinde tescil edilmeli ve alacaklılara taleplerini iletmeleri yönünde bir bildirim ile birlikte Polonya Resmi Gazete'sinde ilan edilmelidir (limited şirket durumunda, kamu duyurusundan itibaren 3 ay içinde alacaklılar taleplerini iletmeli; anonim şirket durumunda ise, şirketin tasfiyesinin en son duyurulduğu tarihten itibaren 6 ay içinde, alacaklılar taleplerini iletmelidirler).

Hissedarlar, geri kalan varlıkları, şirket alacaklıların menfaatlerini karşıladıktan ve güvence altına aldıktan sonra, sermayedeki katılımları oranında dağıtabilirler. Dağıtım,

tasfiyenin ilanı ve alacaklılara ilan süresi sona erdikten tarihten itibaren 6 aylık (limited şirketler için) veya 1 yıllık (anonim şirketler için) bir sürenin geçmesinden sonra gerçekleşebilir.

Tasfiye işlemi sona erdiğinde, tasfiye memuru, nihai bir tasfiye raporu hazırlama ve bu raporu, şirketin sicilden silinmesi talebi ile birlikte Ulusal Ticaret Siciline ibraz etme hakkına sahiptir. Şirketin iflası durumunda, şirket, sicilden terkin edilmesinden itibaren iflas işlemlerinin tamamlanması üzerine tasfiye olacaktır. Şirketlerin iflasına ilişkin kurallar ve şartlar, iflas ve ıslah Kanununda yer almaktadır. Genel olarak, iflas, bir şirketin aciz durumu ile ilişkilidir. Şirket, herhangi bir çalışan istihdam etmediği takdirde, faaliyetlerini, 30 gün – 24 ay arası bir süre için askıya alabilir.

3.9 Şubeler ve Temsil Büroları

Bankalar, sigorta kuruluşları ve vakıflar da dahil olmak üzere yabancı gerçek ve tüzel kişiler, Polonya'da temsilcilik açabilirler. Her türlü temsilciliğin kuruluş ve işleyişi, Polonya kanunlarına tabidir.

Yabancı kişiler, iki tür temsilcilik kurabilirler: şubeler ve temsil büroları. Şubeler için izin verilen faaliyetlerin kapsamı, temsil bürolarının faaliyetlerinden daha geniştir. Şubeler, yabancı girişimcinin tüm faaliyet konusunu içine alacak şekilde ekonomik

faaliyet yürütebilir (“tam ticari faaliyet gösterebilen şubeler”). Temsil bürosunun faaliyeti, yalnızca, yabancı girişimcinin tanıtılması ve reklamından oluşabilir.

Şubeler, şubenin adı, kayıtlı ofisi, hukuki durumu ve faaliyet konusunu belirten bir başvuruya dayalı olarak Ulusal Ticaret Sicili nezdinde tutulan bir sicile kaydedilirler. Ayrıca, yabancı bir kuruluşun:

- Polonya’da, yabancı teşebbüsü temsil etme yetkisine sahip bir temsilci tayin etmesi
- söz konusu kişinin sicile, noter tasdikli bir imza örneğini, kuruluşun faaliyetinin bir kuruluş senedine dayalı olarak yürütülüyor olması durumunda, Lehçe’ye noter tasdikli tercümesi ile birlikte kuruluş senedinin bir kopyasını ibraz etmesi
- Kuruluşun, yabancı bir sicilde tescile dayalı olarak varlığını sürdürmesi veya faaliyet göstermesi durumunda – sicile, Lehçe’ye noter tasdikli tercümesi ile birlikte yabancı sicilden alınan ilgili kaydın bir kopyasını ibraz etmesi

gereklidir.

Avrupa Birliği dışında ülkelerden gelen (ve Hukuki Statü başlıklı bu Bölümünün ilk paragrafında belirtilen ülkelerden olmayan) yabancı kişiler, mütekabiliyet ilkesine dayalı olarak şube kurabilirler (söz konusu ilke, Polonyalı kuruluşların, yabancı kişinin geldiği ülkede, yerel kuruluşlar ile aynı esaslara dayalı olarak faaliyet

yürütme iznine sahip olduklarını belirtir). Mütekabiliyet şartının bir anlaşma ile hariç bırakıldığı durumlarda, mütekabiliyetin var olması gerekli değildir.

Bir temsil bürosu, Ekonomi Bakanlığı tarafından tutulan yabancı temsil büroları siciline kaydedilmelidir (bu yükümlülük, bankalar ve kredi kurumlarının temsil büroları için geçerli değildir).

Ekonomi Bakanlığına ibraz edilen başvurulara (diğer belgelerin yanı sıra) aşağıdaki belgeler eklenmelidir:

- yabancı teşebbüsün kuruluş senedi,
- yerel ticaret siciline tescil belgesinin bir kopyası,
- yabancı teşebbüsün, Polonya toprakları üzerinde bir temsil bürosu açma niyetini belirten bir beyan
- yabancı teşebbüsün, faaliyetin yürütüleceği tesisler üzerindeki yasal mülkiyetini teyit eden bir belge.

Şubeler ve temsil büroları:

- yabancı kuruluşun unvanını; yerel hukuki statünün Lehçe’ye tercümesini ve Lehçe “Polonya’daki şubesi” veya “Polonya’daki temsil bürosu” kelimelerini ekleyerek menşei ülkesinin diliyle kullanmalıdırlar.
- Polonya’nın emredici muhasebe mevzuatı uyarınca Lehçe dilinde ayrı defterler tutmalıdırlar
- yabancı kuruluşun Polonya’daki faaliyeti üzerinde etkisi olabilecek gerçek ve hukuki durumundaki esaslı tüm

Bölüm 3

Polonya'da Yabancı Kuruluşlar için Ticari Faaliyet Yürütme Şekilleri

değişiklikleri Ekonomi Bakanlığına bildirmek zorundadırlar.

Hem şubeler, hem de temsil büroları, Polonya uyruklu veya yabancı uyruklu kişileri istihdam edebilirler.

bilgileri aldığı tarihten itibaren 2 ay içinde başlayabilir.

Bankaların Şubeleri ve Temsil Büroları

Yabancı bankalar, Polonya'da temsil büroları ve/veya şubelere sahip olabilirler. Bir bankanın temsil bürosu, bankacılık faaliyetleri yürütemez.

Yabancı bir bankanın şubesi, tam operasyonel olabilir. Bir şube veya temsil bürosu kurulması için gerekli izinler, Maliye Bakanlığı ile müştereken hareket eden Polonya Mali Denetleme Kurumu tarafından düzenlenir.

Yabancı bir bankanın şubesi, söz konusu izinde belirtilen, bankacılık düzenlemelerinde öngörülen hizmet ve ürünleri sunabilir.

Bankalar da dahil olmak üzere, bir Avrupa Birliği ülkesinde kayıtlı ofisi olan tüm kredi kurumları, yukarıda bahsi geçen izin olmaksızın, Polonya topraklarında, şube kurabilir veya sınır ötesi faaliyet yürütebilirler. Bir Avrupa Birliği bankasının bir şubesi, Polonya toprakları üzerindeki faaliyetlerine, Polonya Mali Denetim Kurumunun, şubenin menşei ülkesinin ilgili düzenleyici kurumundan, Polonya bankacılık kanunu uyarınca gerekli

Bölüm 4

İş Ortamı

4.1 Muhasebe, Mali Tablolar ve Denetim Gereklilikleri

Muhasebe

Polonya muhasebe ilkeleri, genel defter tutma ilkeleri, varlık ve yükümlülüklerin fiziksel doğrulanması ile ilişkili zamanlama ve prosedürler, varlıklar, yükümlülükler ve öz sermayenin değerlendirilmesi, mali sonucun tespiti, ticari birleşme işlemlerinde muhasebe, mali tablo formatları, konsolidasyon prosedürleri, denetim gereklilikleri ve arşiv gerekliliklerini düzenleyen 29 Eylül 1994 tarihli Muhasebe Kanunu'na ("Kanun") tabidir (2009 tarih ve 152 sayılı Resmi Gazete, tadilleri ile birlikte, Madde 1223).

Polonya muhasebe düzenlemeleri, Polonya Cumhuriyeti topraklarında kayıtlı işyeri bulunan aşağıdaki kuruluşlar üzerinde bağlayıcıdır:

- aşağıda sayılanlar dışında ticari şirketler (kuruluş aşamasında olanlar da dahil, ortaklıklar ve şirketler) ve hukuki ortaklıklar ve Devlet Hazinesi ve Polonya Ulusal Bankası hariç diğer tüzel kişiler
- gerçek kişiler, gerçek kişiler tarafından tesis edilen hukuki ortaklıklar, gerçek kişiler tarafından tesis edilen genel ortaklıklar ve meslek ortaklıkları. Bu sadece, bunların bir önceki mali yıl içinde mal, bitmiş ürün satışları ve mali işlemlerinden elde ettikleri net gelirin, en az 1.200.000 Avro'nun

Polonya para birimi cinsinden eşdeğerine eşit olması durumunda geçerlidir.

- gelirlerine bakılmaksızın, Bankacılık Kanunu, menkul kıymetler ile işlem yapılmasına ilişkin yönetmelikteki düzenlemeler, yatırım fonu yönetmelikleri, sigorta yönetmelikleri veya emeklilik fonlarının kuruluş ve işleyişine dair düzenlemeler kapsamında faaliyet gösteren kuruluşlar
- komünler, bölgeler, eyaletler ve bunların birlikleri ve aşağıdakiler gibi devlete, komünlere, bölgelere veya eyaletlere ait kuruluşlar:
  - kamu sektörü kuruluşları;
  - kamu sektörü kuruluşlarının destek birimleri;
  - kamu sektörü teşkilatları;
  - tüzel kişiliği olmayan özel amaçlı fonlar;
- yukarıda bahsi geçen ortaklıklar hariç olmak üzere tüzel kişiliği olmayan kuruluşlar
- Ekonomik Özgürlük Kanununda tanımlandığı üzere yabancı kuruluşlar, yabancı kuruluşların şube ofisleri, temsil büroları
- Devlet, yerel kurumlar veya özel amaçlı fonlardan, kendilerine tahsis edilen görevleri yerine getirmek üzere destek veya hibe aldıkları takdirde, yukarıdakilerin dışındaki kuruluşlar (destek veya hibelerin verildiği mali yılın başından itibaren).

1995 yılında kabul edilmesinden itibaren Kanun'da çeşitli değişiklikler yapılmıştır. 2001, 2004, 2008, 2010 ve 2011 yıllarında

Kanun'da önemli değişiklikler görmüştür. 2004'te yapılan değişiklikler, Avrupa Birliği yönetmelikleri uyarınca, nitelikli şirketler tarafından Uluslararası Finansal Raporlama Standartları'nın benimsenmesi ile ilişkilidir (detaylar için bkz: AB'ye Uyum Gereklilikleri). 2008'de yapılan ana değişiklikler, defter tutma prosedürlerinin sadeleştirilmesi ve 2006/46/AB sayılı AB Direktifindeki bazı gerekliliklerin (mali tablolarda yeni ifşalar; yönetim ve denetim kurulları üyelerinin, Muhasebe Kanunu'na uyumun sağlanması konusundaki müşterek sorumluluğu) Polonya Kanunu'na uygulanması ile ilişkilidir. Detaylar için Muhasebe Kayıtları başlıklı bölüme bakınız).

2010'da yapılan değişiklikler, muhasebe kayıtlarının, Polonya dışında tutulmasına izin vermiştir (detaylar için Muhasebe Kayıtları başlıklı bölüme bakınız).

2011'de yapılan değişiklikler ile mali tabloları, 2013 itibarıyla Polonya'nın "Monitor Polski B" adlı Resmi Gazetesi'nde yayınlama gerekliliği kaldırılmıştır. (detaylar için, Denetim Gereklilikleri başlıklı bölüme bakınız).

Muhasebe Kayıtları

Tüm muhasebe defterleri ve mali tablolar, genel olarak Lehçe dilinde ve PLN cinsinden hazırlanmalıdır. Muhasebe kayıtlarına ilişkin kaynak belgeler, yabancı dillerde hazırlanabilir ve Lehçe'ye tercüme edilmeleri gerekmemektedir. Harici inceleme organı

veya bağımsız bir yeminli mali müşavirin talebi üzerine, yabancı dildeki belgeler güvenilir bir şekilde Lehçe'ye tercüme edilmelidir.

Tüm kaynak belgeler ve muhasebe defterleri, kural olarak 5 yıllık bir süre boyunca saklanmalıdır; ancak yıllık mali tablolar, daimi olarak saklanmalıdır. Muhasebe kayıtlarının içeriği, mali tabloların onaylanmasından sonra sınırlı istisnalara tabi olmak kaydıyla, elektronik ortama aktarılabilir ve elektronik ortamda saklanabilir.

Polonya'da geçerli defter tutma kuralları ile dünya çapında benimsenen genel kurallar arasında önemli bir farklılık yoktur (kayıtlar belgelendirilmelidir, çift kayıt esasına göre kayıt tutulmalıdır, kronolojik olmalı ve esasen geçmiş maliyete dayalı olmalıdır).

2010'da Muhasebe Kanunu'nda (AB direktifi uyarınca) yapılan değişiklikler, muhasebe kayıtlarının, Polonya'da veya diğer bir AB üye devletindeki bir muhasebe hizmet sağlayıcısı tarafından tutulmasına izin vermiştir. Muhasebe kayıtlarının üçüncü bir şahıs tarafından tutulması ve bu nedenle kuruluşun tesislerinde bulunmaması halinde, vergi dairesine bilgi verilmeli ve kayıtlı ofiste, yetkili harici inceleme organlarının deftere erişmesi olanağı sağlanmalıdır.

Genellikle vergi yılı ile tutarlı olan mali yıl, takip eden 12 aydan oluşur ve herhangi bir ayda başlayabilir. Ancak takvim yılından farklı olması halinde, vergi dairesine bilgi verilmelidir. Mali yıl veya mali yıldaki her

Bölüm 4

İş Ortamı

türlü değişiklik, şirketin ana sözleşmesinde veya şirketin kuruluşunu düzenleyen ortaklık senedinde yer almalıdır. Kuruluşun, faaliyetlerine bir mali yılın ikinci yarısında başlaması halinde, söz konusu döneme ait muhasebe defterleri ve mali tablolar, takip eden mali yılın muhasebe defterleri ve mali tabloları ile birleştirilebilir. Mali yılın değişmesi halinde, söz konusu değişikliği takip eden ilk mali yıl, en az 12 müteakip aydan oluşmalıdır.

Yönetim Kurulu, denetim yükümlülüğü de dahil olmak üzere, Muhasebe Kanunu'nda belirtilen muhasebe yükümlülüklerinin yerine getirilmesinden sorumludur. Bu, bazı muhasebe yükümlülükleri başka bir kişiye (o kişinin onayı üzerine) devredildiğinde de geçerlidir.

Yönetim Kurulu ve Denetim Kurulu veya sair bir denetim organı, mali tablolar ve şirket faaliyet raporunun Muhasebe Kanunu'na uygun olmasını sağlamak zorundadır.

Yönetim ve Denetim Kurullarının üyeleri, yukarıda bahsi geçen yükümlülüklere aykırı olarak herhangi bir işlem yapılması veya yapılmamasından doğan zararlardan müştereken sorumludurlar.

Varlık ve Yükümlülüklerle İlişkin Fiziksel Doğrulama

Her bir mali yılın son günü itibarıyla, kuruluşların aşağıda sayılanlara ilişkin fiziksel doğrulama yapması gereklidir:

- parasal varlıklar (bankadaki nakit hariç), maddi olarak elde tutulan menkul kıymetler, maddi dönen varlıklar, arsalar, fabrika ve teçhizat ve yatırım amaçlı malvarlıkları, inşa halindeki arsalar, fabrika ve teçhizata dahil ekipman – fiziksel sayım, sayılan miktarların değerlendirilmesi, bunların değerlerinin muhasebe kayıtlarındaki değerler ile karşılaştırılması, farklılıkların mutabakatı ve muhasebeleştirilmesi yoluyla.
- kayden saklanan menkul kıymetler de dahil, banka hesaplarında tutulan veya diğer kuruluşlar nezdinde bulundurulmuş mali varlıklar, verilen krediler ve yüklenicilere emanet olarak verilen varlıklar da dahil alacaklar – bankalardan ve akit taraflardan, kuruluşun muhasebe kayıtlarındaki bu varlık bakiyelerinin doğruluğunun teyit edilmesi ve farklılıkların mutabakatı ve muhasebeleştirilmesi yoluyla.
- erişilmesi güç olan arsalar, fabrika ve teçhizat, araziler ve malvarlığı olarak kabul edilen haklar, ihtilafı veya şüpheli alacaklar ve bankalar için gelir getirmeyen alacaklar, muhasebe kaydı tutmayan kişiler ile ilgili alacaklar ve yükümlülükler, devlet makamları veya yerel makamlar ile ilgili alacaklar ve yükümlülükler ve yukarıdakiler dışındaki varlıklar, yükümlülükler ve öz sermaye veya haklı gerekçelerle, fiziksel olarak doğrulanması veya teyit edilmesi mümkün olmadığı takdirde, yukarıda bahsi geçen unsurlar – muhasebe kayıtlarındaki değerlerin ilgili belgeler ile karşılaştırılması

ve bu unsurların değerlerinin doğrulanması yoluyla.

Fiziksel doğrulama tarihleri ve sıklığına ilişkin şartlar, aşağıda belirtilen gerekliliklerin yerine getirilmesi kaydıyla karşılanmış sayılacaktır:

- yıl içinde sarf edilmiş ve yıl sonunda sayımı gerçekleştirilen parasal varlıklar hariç varlıklar, menkul kıymetler, devam eden işler ve materyaller, ticari mallar ve bitmiş ürünlere ilişkin fiziksel doğrulamanın, mali yıl sonundan en fazla 3 ay önce başlamış olması ve bir sonraki yılın 15. gününe kadar tamamlanmış olması,
- emniyetli depolama tesislerinde tutulan ve hem birim hem de değer bakımından muhasebesi tutulan materyaller, ticari mallar, bitmiş ve yarı bitmiş ürünler. Bunların doğrulanması her 2 yılda bir yapılır.
- arsalar, fabrika ve teçhizat veya yatırım amaçlı mülkler ve emniyetli tesislerde tutulan, arsalar, fabrika ve teçhizata dahil olan diğer duran varlıklar veya makine ve ekipman. Bunların doğrulanması her 4 yılda bir yapılır.
- kayıtları perakende ticaret satış mağazalarında tutulan ticari mallar ve materyaller (ambalajlama) ilişkin doğrulama yılda bir kez yapılır.

Genel muhasebe kuralları

Mali tabloların hazırlanmasında, aşağıdaki ilkeler geçerlidir:

- kar eden ticari kuruluş esasına dayalı olarak faaliyet gösterdiği yönünde varsayım,

- tahakkuklar ve eşleştirme kavramının kullanımı,
- birkaç varlık kategorisi hariç olmak üzere (örneğin, yatırım varlıkları ve finansal araçlar), her bir varlık kaleminin basiretli değerlemesi maliyet esasına dayalı olarak gerçekleştirilir; duran varlıklar, borçlanma maliyetleri de dahil, amortisman ve yıpranma indirimi düşüldükten sonra iktisap bedeli üzerinden değerlemeye tabi tutulur; ham maddeler ve ticari mallar, bitmiş ürünler ve devam eden işler maliyet veya net gerçekleşebilir değerden hangisi daha düşük ise söz konusu değer üzerinden değerlemeye tabi tutulur; envanterlerin maliyeti, belirlenecek belirli bir yöntemle, ağırlıklı ortalama yöntemi, FIFO veya LIFO esasına göre tespit edilebilir.
- alacaklılar ve borçluların değerlemesi, ödenmesi gereken meblağlar üzerinden yapılacaktır; yabancı para birimi cinsinden ifade edilmeleri durumunda, bilanço tarihi itibarıyla geçerli döviz kuru üzerinden PLN'ye çevrilmeleri gerekmektedir. Şüpheli borçlular için karşılık ayrılmalıdır.
- gelecek döneme ilişkin belli veya olası yükümlülükler (ilke gereği, geçmiş olaylardan kaynaklanan yükümlülükler) için, miktar güvenilir bir şekilde tahmin edilebilecek olduğunda karşılık ayrılmalıdır.
- muhasebe dönemleri arasında tutarlılık ve muhasebe politikasında gerçekleşen değişikliklerin tam olarak açıklanması. Haklı gerekçelere dayandığında, muhasebe

Bölüm 4

İş Ortamı

politikalarında, yeni yılın başlangıcından itibaren yürürlüğe girmek üzere değişiklik yapılabilir. Bu tür bir değişikliğin yaratacağı etki de açıklanmalıdır.

- özünönceliği– olaylar, ekonomik özlere uygun şekilde muhasebe kayıtlarında kaydedilmeli ve mali tablolarıagösterilmelidir.

Kanun'da düzenlenmeyen konular ile ilgili olarak, kuruluşlar, Muhasebe Standartları Komitesi tarafından düzenlenen ulusal muhasebe standartlarını ("NAS") uygulayabilirler (31 Aralık 2012 tarihi itibarıyla, 7 NAS düzenlenmiştir). Geçerli bir yerel düzenleme veya standart yok ise, kuruluşlar AB'nin muhasebe standartları kapsamındaki UFRS'yi uygulayabilirler.

Mülkler, fabrikalar ve teçhizatın yıpranması ve gayrimaddi duran varlıkların amortismanı, varlığın tahmini faydalı ömrüne dayalı olarak belirlenmelidir. Arsalara yıpranma uygulanmaz. İnşa halindeki mülkler, fabrikalar ve teçhizatlara , kullanılabilir hale gelinceye kadar amortisman uygulanmaz.

Diğer ülkelerde ve UFRS'de genel olarak benimsenen muhasebe ilkeleri ile karşılaştırıldığında, Polonya'da geçerli ilkeler, zararlar ve masraflar için karşılık ayrılması konusunda benzer politikaların benimsenmesini gerektirmektedir. Envanter ve alacakların değerinin de yazılması gereklidir. Ancak, ekonomik bir bakış açısından haklı gerekçelere dayanan ve muhasebe ilkeleri doğrultusunda zorunlu olan

tahakkuklar ve karşılıklar, tam olarak vergiden mahsup edilemeyebilir.

Kanun, muhasebe ve vergi amaçları bakımından varlıklar, yükümlülükler ve öz sermaye değerleri arasında geçici farklılıklar ortaya çıktığında, ertelenmiş vergi muhasebeleştirilmesi uygulanmasını öngörmektedir. Ertelenmiş vergi varlıkları, basiretli davranma ilkesine dayalı olarak, vergi matrahının gelecekte azalmasına yol açacak indirilebilir geçici farklar nedeniyle gelecekte tahsil edilebilir gelir vergisi miktarı ve ileriki bir tarihe devrolunan vergi zararları esas alınarak tespit edilir.

Ticari şirketler arasında gerçekleşen hukuki birleşmeler, birleşen şirketlerin varlık ve yükümlülüklerini devralan şirketin veya birleşme sonucunda kurulan yeni kurulan şirketin muhasebe kayıtlarında, aşağıda belirtilen durum hariç olmak üzere, birleşme tarihi itibarıyla, iktisap yöntemi kullanılarak muhasebeleştirilir ve dikkate alınır.

Birleşme tarihi, bir birleşmenin mahkeme siciline tescil edildiği tarihi temsil eder.

Hukuki bir birleşmenin iktisap yöntemi ile muhasebe kayıtlarına yansıtılması işlemi, devralanın belirli varlık ve yükümlülük kalemlerinin, defter değerleri üzerinden ve devralınan kuruluşun varlık ve yükümlülüklerinin ilgili kalemlerinin, birleşme tarihi itibarıyla belirlenen adil emsal değer üzerinden eklenmesini içerir.

Devralınan şirketin birleşme tarihi itibarıyla varlık ve yükümlülükleri, bir birleşme

sonucunda tespit edilmiş olmaları ve varlık ve yükümlülükler tanımına uymaları kaydıyla, daha önce devralınan kuruluşun muhasebe kayıtları ve mali tablolarında gösterilmemiş olan varlık ve yükümlülükleri de içerir.

İktisap maliyetinin devralınan kuruluşun net varlıklarının adil değerini aşan kısmı, şerefiye olarak kabul edilir ve 5 yıl içinde itfa edilir. Haklı gerekçelerin var olduğu durumlarda, bu süre 20 yıla kadar uzatılabilir.

Devralınan kuruluşun net varlıklarının iktisap maliyetini aşan kısmı (diğer bir ifade ile, negatif şerefiye), düzenlenmiş piyasalarda kote edilen uzun vadeli mali varlıklar dışında, devralınan cari olmayan varlıkların adilemsal değerini aşmayacak bir miktara kadar, bir kuruluş tarafından, devralınan amortismanına tabi varlıkların ağırlıklı ortalama kalan faydalı ömrü olan bir süre boyunca ertelenmiş gelir olarak dikkate alınır. Düzenlenmiş piyasalarda kote edilen uzun vadeli mali varlıklar dışında, cari olmayan varlıkların adil emsal değerini aşan negatif şerefiye miktarı, birleşme tarihi itibarıyla gelir olarak dikkate alınır.

Karşılıklı alacaklar, borçlar ve benzer bakiyeler ortadan kaldırılır.

Birleşme muhasebesi ile ilgili yararların birleştirilmesi yönteminin, sadece, ortak kontrol altındaki kuruluşlar tarafından kullanılmasına izin verilir. Ancak bu yöntem isteğe bağlıdır. Tüm diğer durumlarda, iktisap yönteminin kullanılması gerekmektedir.

Yararların birleştirilmesi yöntemi kapsamında gerçekleştirilen bir birleşme işleminde, ilgili

münferit varlık, yükümlülük, gelir kalemlerinin ve birleşen şirketlerin maliyetlerinin, birleşme tarihi itibarıyla, defter değerleri üzerinden birleştirilmesini içerir (değerleme yöntemlerinin birleştirilmesi için ayarlama tabi tutulduktan ve gerekli silme işlemleri yapıldıktan sonra).

Finansal sektör kuruluşları (bankalar, sigorta ve reasürans şirketleri, aracı kurumlar, yatırım fonları, emeklilik fonları) ile ilgili muhasebe gerekliliklerinin, detaylı muhasebe düzenlemelerine tabi olduğu göz önünde bulundurulmalıdır.

4.2 Mali Tablolar ve Denetim Gereklilikleri

AB'ye Uyum Gereklilikleri

Avrupa Parlamentosu ve Avrupa Bakanlar Kurulu'nun 2002 tarihli Yönetmeliği ve Uluslararası Muhasebe Standartları (Uluslararası Finansal Raporlama Standartları – "UFRS") Uygulama Komisyonu Düzenlemesi'nde yer alan gerekliliklere göre, AB ülkelerinin düzenlenmiş piyasalarında kıymetli evrak veya halka açık menkul kıymet ihraç eden kuruluşların, konsolide mali tablolarını, 1 Ocak 2005 tarihinden sonra başlayan mali yıllardan itibaren, Avrupa Birliği tarafından benimsenen UFRS'ye ("UFRS AB") uygun şekilde hazırlamaları gerekmektedir.

Eş zamanlı olarak, AB Üyeleri, konsolide mali tabloların Uluslararası Finansal Raporlama Standartları'na uygun olarak hazırlanması ile ilgili gerekliliklerin diğer

Bölüm 4

İş Ortamı

kuruluşları da kapsayacak şekilde genişletilip genişletilmemesi konusunda karar verme yetkisine sahiptir. Avrupa Parlamentosu ve Avrupa Bakanlar Kurulu'nun gerekliliklerinin, Polonya muhasebe mevzuatı kapsamında benimsenmesi, 2004 yılında gerçekleşmiştir. Kanun'da 2004 yılında yapılan değişikliklere göre, halka açık şirketlerin ve bankaların konsolide mali tabloları, UFRS AB'ye göre hazırlanmalıdır.

AEAda düzenlenmiş bir piyasada işlem yapması onaylanmış olan veya işlem yapmak için başvuruda bulunan ihraççılar ve ana şirketin, konsolide mali tabloları, UFRS AB'ye göre hazırladığı gruplardaki iştirakler, mali tablolarını UFRS AB'ye göre hazırlayabilirler. UFRS AB'nin uygulanması yönündeki karar, mali tabloları onaylamaya yetkili organ tarafından alınır.

Mali tablolarını UFRS AB'ye göre hazırlayan kuruluşlar, UFRS AB ile düzenlenmeyen konularda, Kanun ve ilgili mevzuat hükümlerine uymalıdır.

Mali Tablolar

Kuruluşların Kanun'a uygun olarak hazırlanmış yıllık mali tabloları, bilanço, gelir tablosu ve destekleyici bilgilerden (mali tablolar ve destekleyici notlara ilişkin bir giriş kısmı dahil) oluşur. Kuruluşun mali tablolarının denetlenmesinin gerektiği durumlarda, yıllık mali tablolar, aynı zamanda, öz sermayedeki değişiklikler ile ilgili bir beyan ve bir nakit akışı beyanı içerir. Yukarıdaki beyanların

her birinin rapor edilmesi için kullanılması gereken formatlar, Kanunda öngörüldüğü haliyle, Ek D'de sunulmaktadır. Bu formatlar, zorunlu bir şablondan ziyade, asgari sunum gerekliliklerini temsil etmektedir.

Mali tabloların ekinde, diğer hususların yanı sıra, Yönetim Kurulu tarafından kuruluşun mali ve ekonomik durumu konusunda görüşlerin belirtildiği, şirketin faaliyetlerine ilişkin bir rapor yer alır. Yıllık mali tabloların, bilanço tarihinden itibaren 3 ay içinde hazırlanması gerekmektedir.

Kanun'da öngörülen büyüklük sınırlarını aşan gruplar, konsolide mali tablolar hazırlamak zorundadır. Başka bir kuruluş üzerinde kontrole sahip olma, diğer bir ifade ile, bir kuruluşun, başka bir kuruluşun faaliyetlerinden ekonomik fayda elde etmek amacı ile, söz konusu diğer kuruluşun mali ve işletme politikalarına hükmetme yeteneğine sahip olma, bir kuruluşun iştirak olarak sınıflandırılıp sınıflandırılmayacağıının belirlenmesinde temel kriter teşkil eder.

İştiraklerin konsolidasyonu, tam konsolidasyon (iktisap muhasebesi) yöntemi kullanılarak gerçekleştirilirken, müşterek kontrol altındaki kuruluşların muhasebesi, orantısallık veya öz sermaye yöntemine göre düzenlenir. İştiraklerdeki yatırımların muhasebeleştirilmesi, özkaynak yöntemine göre yapılır.

Polonya'da tescil edilmiş bir ana şirketin, AEAda kayıtlı bir şirketin iştiraki olması ve daha üst düzey bir ana şirketin, şirketteki

hisselerin en az %90'ına sahip olması ve varsa, geri kalan hissedarların konsolide mali tabloların hazırlanmamasına karar vermeleri halinde, söz konusu ana şirketin konsolide mali tablolar hazırlaması gerekmemektedir. Ancak bu olanak, daha üst düzey ana şirketin – ana şirket ve iştirakleri ve daha üst düzey ana şirketin söz konusu konsolide mali tabloları dahil- konsolide mali tablolarının Lehçe dilinde, ana şirketin, Tescil Mahkemesine ibraz edilmiş olması şartına bağlıdır. 31 Aralık 2012'ye kadar, bunların aynı zamanda, "Monitor Polski B" adlı resmi Polonya Resmi Gazetesi'nde yayınlanması gerekmektedir (2013'ten itibaren geçerli olan değişiklikler için aşağıya bakınız).

Konsolide mali tablolar, yıl sonundan itibaren 3 ay içinde hazırlanmalıdır ve mali yılın sonundan itibaren 6 ay içinde onaylanmalıdır.

Mali tablolar, şirket faaliyetlerine ilişkin Yönetim Kurulu raporu, mali tabloların onaylanmasına dair Genel Kurul kararının ve mali sonucun dağıtım veya tahsisatına ilişkin kararın noter tasdikli bir kopyası, Genel Kurul toplantısından itibaren 15 gün içinde, kuruluşun Tescil Mahkemesi'ne ibraz edilmelidir. Yıllık mali tablolar, bilanço tarihinden itibaren 6 ay içinde onaylama yetkisine sahip organ tarafından onaylanır. Mali Tabloların, gereken tarihe kadar onaylanmamış olması halinde, onaylanmış olması gereken söz konusu tarihten itibaren 15 gün içinde ibraz edilmeli ve onaydan itibaren 15 gün içinde tekrar yukarıda

belirtilen gerekli belgeler ile birlikte ibraz edilmelidirler.

Ticari Şirketler Kanunu'nda öngörüldüğü üzere, anonim şirketler, vergiden sonraki karlarının en az %8'ini, söz konusu oran, hisse sermayesinin en az üçte birine ulaşıncaya kadar ihtiyat akçesi olarak ayırmak zorundadır.

2012 yılı sonuna kadar, yıllık denetime tabi tüm şirketler, denetim görüşü ve Genel Kurulun, mali tabloların onaylanmasına ilişkin kararı ve mali sonucun dağıtım veya tahsisine ilişkin karar ile birlikte mali tablolarını Polonya'nın Resmi Gazetesi "Monitor Polski B"de yayımlamaları gerekmektedir. 2011'de Kanun'da yapılan değişiklikler ile, mali tabloların "Monitor Polski B"de yayınlanması zorunluluğu 2013 itibarıyla yürürlükten kaldırıldı. 1 Ocak 2013'ten itibaren geçerli olmak üzere, mali tabloların, sadece, harici kullanıcılara mali tablolara erişim olanağı tanıyan Tescil Mahkemesine ibraz edilmesi gerekmektedir. Gerçek kişiler veya gerçek kişiler tarafından kurulan hukuki ortaklıklar gibi Ulusal Mahkeme Sicili Kanununa tabi olmayan kuruluşlar ise, yine de mali tablolarını, yaygın bir ulusal gazete olan "Monitor Sadowy i Gospodarczy"de yayımlamak zorundadırlar.

Finansal sektörde faaliyet gösteren şirketler ve halka açık şirketler ile ilgili raporlama gerekliliklerinin, ayrıca, ayrıntılı raporlama düzenlemelerine tabi olduğu göz önünde bulundurulmalıdır.

Bölüm 4

İş Ortamı

Denetim Gereklilikleri

Mali tabloların yasal denetimine ilişkin gereklilikler, büyüklüklerine bakılmaksızın, tüm anonim şirketler, bankalar ve sigorta ve reasürans şirketleri, aracı kurumlar ve emeklilik fonları için geçerlidir. Diğer kuruluşlar, bir önceki mali yıl ile ilgili olarak, aşağıdaki üç büyüklük kriterinin karşılanması durumunda denetime tabidir:

- yılda ortalama en az 50 kişinin istihdam edilmesi
- ticari mal ve bitmiş ürün satışından elde edilen net gelirin ve mali yıl ile ilişkin finansal gelirin, Polonya para birimi cinsinden en az 5 milyon Avro olması
- mali yıl sonu itibarıyla toplam varlıkların, Polonya para birimi cinsinden en az 2.5 milyon Avro olması

Yukarıda Avro cinsinden ifade edilen miktarlar, bir önceki mali yılın son günü itibarıyla Polonya Ulusal Bankası tarafından belirlenen ortalama döviz kuru üzerinden Polonya para birimine çevrilir.

Bunun anlamı, büyüklüğe dayalı olarak bir limited şirketin denetim gerekliliğine tabi olmayabileceğidir. Ancak, devralanların ve yeni oluşturulan şirketlerin, birleşmenin gerçekleştiği mali yıl ile ilişkin mali tablolarının ve UFRS AB'ye göre hazırlanan mali tabloların denetlenmesi gerekmektedir.

Denetim, mali tabloların, kuruluşun Genel Kurul toplantısında onaylanmasından önce yürütülmelidir ve münferiden veya kurumsal

olarak, yetkili denetçi olarak hareket etme yetkisine sahip bağımsız bir muhasebeci tarafından yürütülmelidir. Denetçinin tayini, şirketin ana sözleşmesi veya kuruluş senedinde veya kanunda aksi belirtilmediği sürece, Genel Kurul tarafından yapılır. Yönetim Kurulu denetçiyi tayin edemez.

Yasal denetçi veya denetim firması, yalnızca, haklı gerekçelerin var olduğu durumlarda görevden azledilebilir. Muhasebe yöntemleri veya denetim prosedürleri konusundaki görüş ayrılıkları, azil için gerekçe teşkil etmez. Yönetim Kurulu ve yasal denetçi, yasal denetçi veya denetim firmasının azli veya istifasını, derhal kamu gözetimi yetkili mercisine bildirmelidir.

Denetim firmasının tayin süresi, sigorta teşebbüsleri haricinde, zaman bakımından herhangi bir sınırlamaya tabi değildir. Sigorta teşebbüsleri için, denetim firması, maksimum 5 yıllık bir süre için tayin edilebilir. Kamu çıkarı kuruluşları (PIE) için, kilit onaylı denetçi rolündeki, denetim raporunu imzalayan ve denetim firması adına denetimin yürütülmesinden sorumlu olan birey için rotasyon uygulanır. Bir PIE'de kilit onaylı denetçi, tayin tarihinden itibaren en az her 5 yılda bir rotasyonla değişir ve en az 2 yıllık bir bekleme süresi uygulanır

Denetim Komiteleri

Kamu yararı kuruluşlarının birçoğunun, bir Denetim Komitesi kurması gereklidir.

Denetim Komitesi, en az biri bağımsız ve muhasebe veya denetçilikte uzmanlığa sahip olmak kaydıyla, en az üç üyeden oluşmalıdır. Denetim Kurulu'nun, beşten fazla üyeye sahip olması halinde, Denetim Komitesinin görevleri, Denetim Kurulunun kendisi tarafından da yerine getirilebilir. Bazı kamu çıkarı kuruluşları (örneğin, yatırım fonları veya emeklilik fonları) ve Denetim Kuruluna sahip olmayan kuruluşlar, Denetim Komitesi gerekliliklerinden muaftır.

Bir Denetim Komitesinin temel sorumlulukları, mali raporlama sürecini, şirketin dahili kontrol, dahili denetim ve risk yönetim sistemlerinin etkinliğini ve yıllık ve konsolide mali tabloların yasal denetimini gözlemlemektir. Aynı zamanda, yasal denetçinin bağımsızlığını da incelemeleri ve gözlemlemeleri gerekir.

Denetim Komitesi, yasal denetçinin tayini konusunda Denetim Kuruluna tavsiyede bulunur. Yasal denetçi, denetimden kaynaklanan önemli konularda ve özellikle de, mali raporlama süreci ile ilgili dahili kontrollerdeki önemli zayıflıklar konusunda Denetim Komitesine rapor verir.

4.3 Leasing ile ilgili Düzenlemeler

Medeni Kanun'da yer alan tanıma göre leasing; kiralayanın, belirli bir tedarikçiden bir nesne satın alması ve nesneyi kullanımı için kiracıya vermesini düzenleyen bir sözleşmedir. Alım şartları ve tedarikçinin

kimliği, kiralayan ile kiracı arasında kararlaştırılır. Kiracı tarafından kiralayana taksitler halinde kira ödenir ve kiralanın, asgari olarak, kiralayan tarafından tedarikçiye ödenen fiyat veya ücrete eşit olması gereklidir. Leasing sözleşmesi yazılı olarak düzenlenmelidir, aksi takdirde geçersiz ve hükümsüzdür.

Taraflar, leasing sözleşmesinin süresini serbestçe belirleyebilirler. Ancak sözleşme daima belirli bir süre için akdedilmiş olmalıdır.

Leasing sözleşmesinde, taraflar, kira sona erdikten sonra kiracının, ilave bir ücret söz konusu olmaksızın, mülkiyet devri talep etme hakkına sahip olması yönünde bir hüküm tesis edebilirler.

Yönetmelikler, tarafların temel hak ve yükümlülüklerini belirler. Kiracı, kiralamaya konu finansal varlığı, iyi durumda tutmak, bozulmasını önlemek için düzenli olarak bakım ve tamirini gerçekleştirmekle yükümlüdür. Kiracı, aynı zamanda, nesnenin mülkiyeti veya zilyetliği ile ilişkili her türlü masrafa katlanmak zorundadır.

Genel olarak, nesnenin hukuki veya fiziksel kusurları ile ilişkili olarak kiralayanın tüm hakları kiracıya devrolunur – kusurların, kiralayanın hareketleri nedeniyle oluştuğu durumlar hariç.

Ödemenin en az bir taksidinin gecikmesi durumunda kiralayan, leasing sözleşmesini derhal feshetme hakkına sahiptir. Ancak, kiralayan, leasing sözleşmesini, kiracıya,

Bölüm 4

İş Ortamı

ödeme için ilave bir sürenin belirtildiği bir bildirim göndermeden feshedemez. Kiracının, ilave süre içinde de ödemeyi yapmaması halinde, kiralayan, leasing sözleşmesini feshetme hakkına sahiptir.

Ayrıca, leasing sözleşmesinin kiralayan tarafından feshine aşağıdaki durumlarda da izin verilir:

- kiracının kira konusu nesneyi uygunsuz bir şekilde kullanması,
- kiracının kiralayanın onayı olmaksızın kira konusu nesnede tadil yapması ve söz konusu tadiller, kira konusu nesnenin isimlendirilmesinden kaynaklanmadığı sürece, bunları kaldırmaması,
- kiracının nesneyi iyi tamir ve bakım durumunda tutmaması

Leasing sözleşmesinin kiralayan tarafından kiracının kusuru nedeniyle feshi halinde, kiralayan, kiracının derhal ödenmesini talep edebilir. Kira tutarı, leasing sözleşmesi erken ödeme hükümlerine istinaden kiralayanın sağladığı faydalar kadar azaltılmalıdır.

Kiracı, leasing sözleşmesini, sadece, kira konusu nesnenin kusurlu olması ve kusura ilişkin sorumluluğun kiralayana ait olması kaydıyla feshedebilir.

Polonya'da ekonomik faaliyet yürütmek için uyulması gereken genel gereklilikler dışında, leasing faaliyetleri yürüten bir şirket kurmak ve işletmek için Polonya'da elde edilmesi gereken belirli bir lisans veya uyulması gereken bir gereklilik bulunmamaktadır.

4.4 Kambiyo Kontrolü Düzenlemeleri

Bu konu, 2009 yılı başında tadil edilmiş olan Kambiyo Kanununda ve dolaylı olarak da Medeni Kanun'da düzenlenmektedir.

Bu konu ile ilgili düzenleme, mukimler ve mukim olmayanlara ilişkin bir tanımlamaya yer vermektedir. Mukimler, diğerlerinin yanı sıra, Polonya'da yerleşik gerçek kişiler ve kayıtlı merkezleri Polonya'da yer alan şirketler, mukim olmayanlar tarafından Polonya topraklarında kurulan şubeler, temsil büroları ve kuruluşlardır. Mukim olmayanlar arasında, diğerlerinin yanı sıra, yabancı ülkede mukim olan gerçek kişiler ve kayıtlı ofisleri Polonya dışında kaim şirketler ve aynı zamanda mukimler tarafından Polonya toprakları dışında kurulan şubeler, temsil büroları ve teşebbüsler bulunmaktadır.

Kanun, aynı zamanda, üçüncü ülkeler ile ilgili bir tanıma da yer vermektedir. Bunlar, Avrupa Birliğine üye olmayan, Polonya dışındaki ülkelerdir. Avrupa Ekonomik Alanı ve OECD'ye üye olan ülkeler, Avrupa Birliği'ne üye olan ülkeler ile eşit şartlarda muameleye tabi tutulurlar.

Medeni Kanun ve Kambiyo Kanununda yapılan son değişikliklere göre, parasal yükümlülükler, yabancı para birimi cinsinden ifade edilebilir. Bu durumda, Polonya'daki ödemeler, Polonya para birimi cinsinden yapılabilir, ancak eğer yasa hükümleri, mahkeme kararları veya hukuk davalarından kaynaklandığı takdirde, Polonya zlotisi dışında bir para birimi cinsinden de yapılabilir.

Avrupa Birliği, OECD, Avrupa Ekonomik Alanı ülkeleri ile gerçekleştirilen kambiyo işlemleri, genel olarak herhangi bir kısıtlamaya tabi değildir. Özellikle, üçüncü ülkelere işlemler olmak üzere, Polonya Ulusal Bankası başkanı tarafından düzenlenen münferit kambiyo izinlerini gerektiren çok sayıda işlem/ ödeme vardır (ancak genel kambiyo izni düzenlenmesinde, özellikle, Polonya'nın iki taraflı yatırım antlaşması imzaladığı ülkeler ile ticari ilişkiler ile ilgili olarak bazı istisnalara yer verilmektedir). Son tadil bağlamında, sözleşmelerin akdedilmesi veya yabancı para birimi cinsinden ödeme yapılmasına yol açan diğer hukuki işlemlerin yapılması gibi işlemler ile ilgili olarak herhangi bir sınırlandırma bulunmamaktadır.

Kanun, aynı zamanda, aşağıda sıralananlar gibi, kambiyo işlemlerinde uygulanan çeşitli şartları tanımlamaktadır:

- “dönüştürülebilir para birimleri” – Uluslar arası Para Fonu yasasının VIII. Maddesinde düzenlenen gereklilikleri karşılayan para birimleri
- “yabancı para birimleri” – Polonya toprakları dışında dolaşımı zorunlu olan para niteliğinde olan para birimleri ve uluslar arası araçlar (örneğin, SDR)
- “Polonya toprakları içinde döviz işlemleri” – bunlar, diğerlerinin yanı sıra, ödemelerin döviz cinsinden yapılmasına veya mukim olanlar ile mukim olmayanlar arasında döviz değerlerinin mülkiyetinin devrine yol açabilecek olan işlemlerdir.

- “yabancı ülkeler ile döviz işlemleri” – bunlar, diğerlerinin yanı sıra, mukimler ile mukim olmayanlar arasında mali ödemelerin gerçekleşmesine veya döviz değerlerinin mülkiyetinin mukimler veya mukim olmayanlar arasında devrine veya yerel ödeme yöntemlerine yol açabilecek olan işlemlerdir.

15.000 Avro'ya eşdeğer bir tutarı aşan, yurtdışına uluslar arası para transferleri, ödeme hizmetlerine ilişkin Kanunda tanımlandığı üzere, yetkili bankalar vasıtasıyla veya diğer bir yerel veya AB ödeme kurumu veya şubeleri tarafından yapılmalıdır (banka veya söz konusu diğer kurum işleme taraf olmadıkça).

Kambiyo düzenlemeleri, aşağıdakiler de dahil, ancak bunlarla sınırlı olmaksızın, Polonya Ulusal Bankasına bazı bilgilerin rapor edilmesi gerekliliğine yer vermektedir.

- 29 Temmuz 2005 tarihli, mali araçların cirosuna ilişkin Kanunda yer alan anlamda, menkul kıymet hesapları işleten, kambiyo işlemleri yürüten veya söz konusu döviz işlemlerinde acente sıfatıyla hareket eden yatırım firmaları, aylık raporlar ibraz etmek zorundadırlar
- döviz büroları işleten girişimcilerin üçer aylık aralıklarla rapor vermesi zorunludur.

4.5 Fikri ve Sınai Mülkiyet Hakları

Polonya kanunu, fikri ve sınai mülkiyet haklarını korur ve endüstri, edebiyat, bilimsel

Bölüm 4

İş Ortamı

çalışmalar ve sanat eserleri alanlarında haksız rekabeti yasaklar. Bu koruma, diğerlerinin yanı sıra, telif hakkı, performans sanatçılarının eserleri, bilgisayar programları, film müzikleri, film, radyo ve televizyon prodüksiyonları, buluşlar, endüstriyel numuneler, endüstriyel tasarımlar, ticaret markaları, şirket logoları, ticari unvanlar ve coğrafi tanımlamaları içerir.

Avrupa Birliği üyesi olan Polonya, bu hususta, Avrupa kanunlarında yer alan tüm gereklilikleri ve standartları karşılamaktadır. Polonya, Bern Birliği (eser sahiplerinin haklarının korunması amaçlı birlik), Paris Birliği (sınai mülkiyet haklarının korunması amaçlı birlik), Patent İşbirliği Antlaşması (Washington 1970), Avrupa Patentlerinin Verilmesi ile ilgili Avrupa Patent Sözleşmesi (Münih, 1973) ve Ticaret Markalarının Uluslararası Tesciline İlişkin Madrid Sözleşmesi ve Dünya Fikri Mülkiyet Örgütüne (WIPO) üyedir. Polonya, aynı zamanda, İcracı Sanatçılar, Fonogram Yapımcıları ve Yayın Kuruluşlarının Korunmasına İlişkin Roma Konvansiyonu'nun akit tarafıdır. Ayrıca, Polonya, Fikri Mülkiyet Haklarının Ticari Yönlerine dair 1996 tarihli Sözleşmenin ve Polonya ile ABD arasında Ekonomik İşbirliği Antlaşmasının (Washington 1990) tarafıdır. Dolayısıyla, yabancı ülke vatandaşları ve diğer tüzel kişiler, hem Polonya, hem de Avrupa kanunları veya uluslararası antlaşmalar nedeniyle fikri mülkiyet haklarının korunması hakkında sahiptirler.

Telif Hakları

Polonya'nın, Telif Hakları ve Komşu Haklar Kanunu ("LCNR"), 4 Şubat 1994'te kabul edilmiştir.

Polonya'da, bir telif hakkının tescil edilmesi gerekli değildir. Koruma, doğrudan kanundan kaynaklanır.

LCNR'ye göre, diğerleri yanı sıra, aşağıda türleri belirtilen fikri mülkiyet hakları koruma kapsamındadır:

- kelimeler, matematik sembolleri, grafik işaretleri ile ifade edilen eserler, edebi eserler, gazetecilik çalışmaları, bilimsel ve kartografik eserler ve bilgisayar programları
- sanat eserleri
- fotoğraf çalışmaları
- endüstriyel tasarım eserleri
- mimari çalışmalar ve/veya şehir planlama çalışmaları
- müzik eserleri veya metinsel eserler (ayrı ayrı müzik eserleri ve metinsel eserler dahil)
- sahne eserleri, müzikal sahne eserleri, koreografik ve pandomim eserleri ve
- görsel-işitsel (filmler dahil) eserler

LCNR'nin, aynı zamanda, bilgisayar programlarını da koruma altına aldığı belirtilmelidir. Bilgisayar programları, fikir eserleri ile aynı korumaya tabidir. Mevcut kanun hükümleri, Avrupa Birliği kanununun temel hükümlerini içine alır.

Eser sahiplerinin hakları, hem ekonomik, hem de kişisel hakları içerir. Genel olarak,

ekonomik haklar, eser sahibinin ölümünden 70 yıl sonra sona erer.

Sınai Mülkiyet Haklarına İlişkin Mevzuat

Polonya Sınai Mülkiyet Hakları Kanunu, Avrupa Birliği ülkelerinin standartlarını karşılar ve Almanya ve Fransa gibi ülkelerin standartları ile karşılaştırılabilir standartlar içerir. Bu kanuna göre, korumanın verilmesini belirleyen kriterlerde, korumanın konusunda ve eser sahiplerinin haklarında herhangi bir farklılık yoktur. Polonya, Patent İşbirliği Antlaşması gibi, sınai mülkiyet haklarının korunması ile ilgili çoğu uluslar arası sözleşmeyi onaylamıştır. Polonya, aynı zamanda, Avrupa Patent Ofisinin de üyesidir.

Sınai Mülkiyet Kanunu tahtında sınai mülkiyet haklarının yasal koruması, aşağıdaki süreler boyunca devam eder (dönemsel ücretlerin tamamının düzenli olarak ödenmesi kaydıyla):

- tescilli patentler – 20 yıl
- faydalı modeller – 10 yıl
- endüstriyel tasarımlar – genelde, 25 yıl

Bir patent, patent sahibine, patentli buluşu Polonya'da kullanması konusunda münhasır bir hak verir.

Bir patent, aşağıdakilerin sonucunda geçerliliğini yitirir:

- verildiği sürenin sona ermesi

- patent sahibinin patentten Patent Bürosu nezdinde feragat etmesi
- ücretin zamanında ödenmemesi

- elde edilemez hale gelen ve bir açıklamaya dayalı olarak yeniden inşa edilemeyen bir biyolojik materyalin eksikliği nedeniyle bir buluşu kullanma olanağının daimi olarak kaybedilmesi

Bir patent, aynı zamanda, hukuki menfaate sahip olan ve kanunda öngörülen şartların yerine getirilmediğini kanıtlayan bir kişinin dilekçesi üzerine de kısmen veya tamamen geçersiz addedilebilir.

Ticari Markalar

Bir girişimcinin mallarının diğer bir girişimcinin mallarından ayırt edilmesi amacı ile grafik şekil olarak (örneğin, kelime, çizim, şekil, ses) ifade edilebilecek işaretler/semboller, ticaret markası olarak addedilebilir.

Ticaret markası koruması, ticaret markasının, Patent Bürosu nezdinde tescil edilmesi suretiyle elde edilir ve ticaret markasının doğru bir şekilde verilmesinden itibaren 10 yıllık bir süre boyunca geçerlidir. Bu koruma, hak sahibi kişinin başvurusu üzerine müteakip 10'ar yıllık süreler için uzatılabilir.

1 Mayıs 2004'ten bu yana, Avrupa Topluluk Markaları da (CTM) Polonya'da koruma altına alınmaktadır.

Bölüm 4

İş Ortamı

Haksız Rekabet

Polonya kanunları, Polonya uyruklu ve yabancı tarafları, aşağıdaki tür haksız rekabete karşı korur:

- müşterileri, kimlik, ticari unvanı vb konusunda yanıltabilecek şekilde bir kuruluşun isimlendirilmesi
- mal veya hizmetlerin, gerçek üretici veya tedarikçi dışında bir kişiden kaynaklandığı veya başka bir ülke veya bölge kaynaklı oldukları konusunda kamuyu ikna etme girişimi
- kullanıma hazır bir ürünün, teknik reproduksiyon yöntemleriyle, ürünün dış görünümünü taklit etmek suretiyle taklit edilmesi (eğer bu, tüketiciyi, üretici veya ürünün kimliği konusunda yanıltabilecek ise)
- gerçeğe aykırı bilgi yaymak, başkalarının ticari veya teknolojik sırlarının yayınlanması veya başkalarının çalışanlarının, istihdam yükümlülüklerine uymamaları konusunda provoke edilmesi suretiyle bir kişinin haklarının ihlal edilmesi
- müşterileri veya diğer kişileri, sözleşmeleri feshetmeye, kendisi veya bir başkasının menfaati için veya ilgili kuruluşun dezavantajına olacak şekilde sözleşmeleri usulüne uygun şekilde yerine getirmemeye teşvik edilmesi
- üretim maliyetinin altında mal veya hizmet satışı, bir üçüncü şahsın, başka girişimcilere satış yapmayı reddetmesi veya başkalarından mal veya hizmet satın

- almaktan kaçınması için ikna edilmeye çalışılması, bazı müşterilere makul olmayan derecede farklı muamele yapılması da dahil ancak bunlarla sınırlı olmaksızın diğer ürünlerin pazara erişiminin engellenmesi
- Haksız reklam, özellikle de, karşılaştırma yapan bir reklam (bazı durumlarda bu tür reklamlara izin verilmektedir)
- Medeni Kanunda, müşteriler ile akdedilen sözleşmelerde izin verilmeyen bazı akdi hükümler belirtilmektedir: örneğin, bir sözleşme akdedilmesinin, bir tüketicinin, gelecekte başka benzer sözleşmeler akdetmeyi vaat etmesi şartına bağlanması, sadece tüketiciyi, sözleşmeyi feshetme hakkından mahrum bırakmak.

4.6 Tekelcilik Karşıtı Kanun

Tüketicinin ve Rekabetin Korunması Bürosu (UOKiK), pazarda rekabet tesis etmek ve işletme ve tüketicileri, tekeli uygulamalara karşı korumaktan sorumludur. UOKiK, aynı zamanda, pazarda hakim bir pozisyon elde etmeleri riskini gözlemlemek için işletmelerin kuruluş, birleşme ve dönüşüm süreçlerini denetler.

Yasak tekeli uygulamalar arasında aşağıdakiler de bulunmaktadır:

- özellikle aşağıdakilere yönelik olmak üzere kısıtlayıcı taahhütlere girilmesi:
  - fiyatların ve alım ve satım şartlarının doğrudan veya dolaylı olarak sabitlenmesi,

- üretim, satış veya teknik gelişim veya yatırımın sınırlandırılması veya kontrol altına alınması
  - satış veya alış piyasalarının bölünmesi,
  - üçüncü şahıslar ile benzer sözleşmelerde, bu kişiler için orantısız rekabet şartları yaratan külfetli veya ayrımcı hükümler uygulanması,
  - bir sözleşmenin, diğer tarafça, özü veya müşteri uygulaması bakımından sözleşmenin amacı ile ilişkisi olmayan bir şekilde hareket etmenin kabul edilmesi şartına bağlı tutulması
  - kısıtlayıcı hükümlere tabi olmayan kişilerin pazara erişiminin sınırlandırılması veya söz konusu kişilerin pazardan yok edilmesi
  - rakip ihale süreçlerine katılan girişiciler tarafından teklif edilen şartlar üzerinde veya girişimci ile ihale organizatörü arasında, özellikle çalışmaların kapsamı veya fiyat ile ilgili olarak anlaşma yapılması
  - özellikle aşağıdaki şekillerde olmak üzere pazardaki hakim pozisyonun kötüye kullanılması:
    - aşırı yüksek veya aşırı düşük fiyat da dahil olmak üzere, doğrudan veya dolaylı olarak haksız fiyat uygulanması, birbirinden uzak ödeme tarihleri veya mal veya hizmet alım veya satımında sair haksız şartların uygulanması
    - akit taraflar veya tüketicilerin zararına olacak şekilde, üretim, satış veya teknik ilerlemenin sınırlandırılması,
    - rekabetin tesisi veya gelişimi için elzem olan şartların oluşturulmasının engellenmesi
    - bir girişimci tarafından, girişimcinin haksız menfaat elde etmesine yol açan bir şekilde, külfetli sözleşme şartlarının uygulanması
    - bölge, çeşitlilik veya kişilerin nitelikleri kriterlerine dayalı olarak pazarın bölünmesi
    - ortak tüketici menfaatlerinin aşağıdakilerin yapılması yoluyla ihlal edilmesi:
      - yasak hükümler siciline kaydedilmiş tip sözleşme hükümlerinin uygulanması
      - tüketiciye, güvenilir, gerçek ve kapsamlı bilgi iletme yükümlülüğünün ihlal edilmesi
      - haksız piyasa uygulamaları veya haksız rekabet eylemleri
- Tüketiciler, aynı zamanda, haksız rekabet uygulamalarının önlenmesine dair 23 Ağustos 2007 tarihli Kanun tahtında da koruma altına alınmışlardır. Bu Kanunda, diğerleri yanı sıra, bu tür uygulamalara örnekler vermektedir: yanıltıcı veya agresif pazar uygulaması, Ponzi planı şeklinde faaliyet yürütülmesi.
- UOKiK, var olduğu kanıtlanabildiği sürece, tekeli uygulamalara son verilmesini sağlamak için idari kararlar almaktadır. Özellikle de, taraflara, bu tür uygulamalara son vermelerini, yeni şartlar getirmelerini veya mevcut şartları tadil etmelerini veya hatta sözleşmeleri veya belirli sözleşme şartlarını yürürlükten kaldırmalarını

Bölüm 4

İş Ortamı

emretmektedir. Kanuna aykırılık durumunda, UOKIK çeşitli cezalar uygulayabilir:

UOKIK, yeni ticari kuruluşların oluşumu ve mevcut kuruluşların birleşmelerini de etkiler. Bu yönde bir girişim, konuya özgü yönetmeliklerde belirtilen şartların ortaya çıktığı durumlarda, ilan edilmelidir. Birleşen kuruluşların bir önceki yıl içindeki toplam satış değerinin, dünya cirosunun 1 milyar Avro'sunu aşması halinde veya Polonya toprakları üzerinde 50 milyon Avro'yu aşması halinde, aşağıdaki hususların UOKIK'e bildirilmesi gereklidir:

- iki veya daha fazla sayıda bağımsız işletme arasında gerçekleşen bir birleşme,
- bir veya daha fazla sayıda girişimci tarafından bir veya daha fazla sayıda işletmenin tamamı veya bir kısmı üzerindeki doğrudan veya dolaylı kontrolün devralınması – hisse veya diğer menkul kıymetlerin, varlıkların tamamı veya bir kısmının devralınması veya taahhüt edilmesi yoluyla veya sair şekilde
- girişimci tarafından bir anonim şirket kurulması
- bir girişimci tarafından, başka bir girişimcinin varlıklarının, bildirimden önceki iki yıldan biri içindeki cirosunun Polonya toprakları üzerinde 10 milyon Avro'yu aşması halinde, söz konusu varlıkların (teşebbüsün tamamı veya bir kısmının) bir kısmının devralınması

Polonya kanunları, özellikle de, girişimciler aynı sermaye grubuna dahil olduklarında, bu konu ile ilgili muafiyetlere yer vermektedir. İlgili tarafların, bu tür bir işlem yoluyla, pazarda hakim pozisyon elde edecek olmaları veya sahip oldukları hakim pozisyonu güçlendirecek olmaları durumunda UOKIK amaçlanan işlemi yasaklayabilir. Hakim pozisyon, bir girişimciye, rakiplerinden bağımsız bir şekilde faaliyet göstermesi için önemli alan sağlamak suretiyle, meşru pazarda etkin rekabeti engelleme ayrıcalığı veren bir pozisyondur. Bir girişimcinin, pazar payı %40' in üzerinde olduğunda o girişimcinin hakim pozisyona sahip olduğu değerlendirilir.

UOKIK'in uygulayabileceği en ağır yaptırımlar arasında, diğerlerinin yanı sıra, kanuna aykırı olarak bir işletmenin bölünmesi veya bir girişimcinin mülklerinin tamamı veya bir kısmının satılması için bir emir düzenlenmesi de yer almaktadır. Özelleştirme sürecine tabi olarak Polonya'daki mevcut şirketlerin hisselerini devralan veya şirketler devralan yabancı yatırımcılar bu işlemlerin, yukarıda belirtildiği üzere, UOKIK tarafından onaylanmasını sağlamalıdır.

Kanun, UOKIK kararlarına karşı taraflara temyiz mahkemesine başvurma hakkını vermektedir. Ulusal Tescil Mahkemesi, ancak ve ancak, yukarıda bahsi geçen dairenin Başkanının, bir yoğunlaşmanın gerçekleştirilmesi yönünde onay vermiş olması veya girişimcinin, yoğunlaşmadaki

amacın bildirim gerekliliklerine tabi olmadığını tespit etmiş olması halinde sicile kaydı gerçekleştirilecektir.

4.7 İş Kanunu

Polonya iş hukukunu düzenleyen ana kanun İş Kanunu'dur. Ancak, Avrupa Parlamentosu ve Konseyi'nin akdi yükümlülüklerle ilişkin kanun (Rome I) hakkındaki 593/2008 (AT) sayılı Yönetmeliği kapsamında, bir Polonya vatandaşını kapsayan bir hizmet sözleşmesini yabancı hukuka tabi tutmak mümkündür. Ancak, çalışan, yukarıda bahsi geçen Yönetmelik uyarınca, seçenek hakkı olmasaydı uygulanması gereken olan ve anlaşma yoluyla kaçınılması mümkün olmayan kanun hükümleri tahtında koruma altında olacaktır. Bu da, genel olarak, yabancı ülke hukukunun Polonya kanunundan daha az avantajlı olamayacağı anlamına gelmektedir.

Bir hizmet sözleşmesinin Polonya kanunlarına tabi tüm şartları, İş Kanunun hükümlerine uygun olmalıdır. Çalışanlar için avantajlı olmayan sözleşme şartları, otomatik olarak İş Kanunu'nda bunlara karşılık gelen hükümler ile değiştirilir.

İş Kanunu, aynı zamanda, Polonya'da istihdam edilen yabancılar için de geçerlidir. Yabancıların, ilgili idari kurumdan çalışma izni almaları gereklidir ve hizmet sözleşmesinin süresi, çalışma izninin verildiği süreden fazla olamaz. Çalışma izni işlemlerinin tamamlanması yaklaşık 1 ay sürer.

Ancak, 1 Mayıs 2004'ten bu yana, aşağıdaki yabancı kişi grupları, çalışma izni alma yükümlülüğünden muaf tutulmuşlardır:

- Avrupa Birliği Üye Devletleri veya Avrupa Ekonomik Alanı üye ülkelerinin vatandaşları veya AEA sözleşmesine üye olmayan ülkelerin; Avrupa Topluluğu ile ilgili sözleşmeler kapsamında işçilerin serbest dolaşımı avantajından faydalanabilecek olan vatandaşları
- (yukarıda tanımlanan şekilde) bir yabancının aile üyeleri veya bu tür bir yabancının eşinin usul veya fûruları

(diğer muafiyetler, istihdam artırma ve istihdam piyasası kurumları hakkındaki Kanunda ve 20 Temmuz 2011 tarihli, yabancı bir kişinin Polonya'da iş ile ilgili bir pozisyona izin almaksızın tayin edilebileceği hallere ilişkin Yönetmelikte [Dz.U.2011.155.919] belirtilmektedir.

İstihdam ile ilgili diğer temel hususlar aşağıda belirtilmektedir:

Hizmet Sözleşmeleri

Çalışanlar en az 18 yaşında olmalıdır (16 ve 17 yaşındaki kişiler sadece belirli şartlar altında istihdam edilebilir).

Hizmet sözleşmesi aşağıda belirtilen şekillerden herhangi biri uyarınca düzenlenebilir:

- 3 ayı geçmeyen bir deneme süresini kapsayacak şekilde akdedilen sözleşmeler. Bu tür bir sözleşme, normalde, diğer

Bölüm 4

İş Ortamı

tür hizmet sözleşmelerinden önde gelmektedir.

- belirsiz bir süre için imzalanan sözleşmeler
- belirli bir süre için akdedilen sözleşmeler. Genelde, süre ile ilgili bir kısıtlama yoktur ve bu tür bir sözleşme yenilenebilir. Belirli bir süre için müteakip iki sözleşmenin yapılması ve sözleşmelerin arasındaki zaman aralığının 1 aydan kısa olması halinde, bir sonraki sözleşme (üçüncüsü) yalnızca belirsiz süreli olarak akdedilebilir.
- bir çalışanın haklı gerekçelerle işten uzak kalacak olduğu durumlarda söz konusu çalışanın yerine başka bir çalışanın çalışması amacı ile belirli bir süre için imzalanan sözleşmeler (sadece çalışanın işten uzak kalacağı belirli süre için akdedilebilir),
- belirli bir görevin tamamlanması için gereken süre için akdedilen sözleşmeler
- geçici veya mevsimsel işlerin, tekrarlanabilir nitelikteki işlerin (örneğin, hasat zamanında istihdam) yürütülmesi için akdedilen sözleşmeler.

Hizmet sözleşmeleri, yazılı olarak düzenlenmelidir. Başka bir şekilde düzenlenmesi durumunda, hizmet sözleşmesi geçerlidir; ancak işverenin, çalışma şartlarına ve işin türüne ilişkin tüm düzenlemeleri, en geç, işin başladığı tarihte yazılı olarak teyit etmesi gereklidir. Hizmet sözleşmesi, aşağıdaki bilgileri içermelidir: sözleşmenin türü, akdedildiği tarih, işin türü, işin yürütüleceği yer, ücret, (ikramiye gibi)

bileşenler, çalışma süresi ve işin başlangıç tarihi. Çalışanlar, dikkat göstererek çalışmak ve işveren tarafından verilen talimatlara uymak zorundadır. Çalışanlar, kendilerinin neden oldukları zararlardan, 3 aylık maaşlarına tekabül eden bir azami meblağa kadar olmak kaydıyla, sorumludur. Bu sınırlama, ayrı bir sözleşme kapsamında çalışanlara emanet edilen para veya maddi varlıklar için geçerli değildir.

Çalışanın, kasıtlı olarak zarar vermiş olması halinde, söz konusu zararın tam olarak giderilmesi/tamiri için gereken masrafların tam miktarından çalışan sorumludur.

Hizmet Sözleşmelerinin Feshi

Tüm hizmet sözleşmeleri, tarafların karşılıklı mutabakatı ile feshedilebilir. Belirli süreli sözleşmeler, ilgili sürenin sona ermesinin ardından kendiliğinden sona erer ve belirli bir göreve ilişkin sözleşmeler, görevin tamamlandığı tarihte kendiliğinden sona erer.

Çoğu sözleşme, şartlara bağlı olarak, ihbarlı veya ihbarsız olarak, tek taraflı olarak feshedilebilir. İş Kanunu, bu tür durumlar için detaylı düzenlemeler içermektedir.

İhbarlı Fesih

Belirsiz süreli akdedilen sözleşmeler için gereken ihbar süreleri aşağıdaki gibidir:

- 2 hafta – çalışanın 6 aydan daha kısa süre çalışmış olduğu durumlarda

- 1 ay – çalışanın, 6 ay veya daha uzun süre çalışmış olduğu durumlarda; ihbar süresi, ayın son gününde sona erer ve
- 3 ay – çalışanın, 3 yıl veya daha uzun bir süre çalışmış olduğu durumlarda; ihbar süresi, ayın son gününde sona erer.

Bir kural olarak, ihbar süresini hesaplanmasında yalnızca mevcut işveren ile istihdam dikkate alınır. Bazı durumlarda, daha önceki bir işveren yanındaki istihdam süresi de dikkate alınır.

Bazı çalışanlar, hizmet sözleşmesinin feshine karşı daha geniş bir korumaya tabidirler. Emekliliğine 4 yıldan daha az süre kalmış olan çalışanlar, yıllık izin, hastalık izni, doğum iznindeki çalışanlar ve bazı tür sendikaların yöneticileri korumaya tabidir.

Deneme süresine ilişkin sözleşmeler durumunda gereken ihbar süreleri aşağıdaki gibidir:

- deneme süresinin 2 haftayı aşmaması kaydıyla 3 iş günü
- deneme süresinin 2 haftadan uzun ancak 3 aydan kısa olması kaydıyla 1 hafta
- deneme süresinin 3 ay olması durumunda 2 hafta.

6 aydan daha uzun süre için akdedilmiş olan belirli süreli hizmet sözleşmeleri, hizmet sözleşmesine bu yönde bir hüküm yer aldığı takdirde, 2 hafta önceden ihbar göndermek suretiyle feshedilebilir. Tüm durumlarda, fesih ihbarı, yazılı olarak yapılmalıdır.

Buna ilaveten, belirsiz süreli sözleşmeler

durumunda fesih ihbarlarında, feshe ilişkin haklı, somut ve gerçek nedenler belirtilmelidir.

İhbarsız Fesih

İşveren, aşağıdaki durumlarda, iş sözleşmesini, ihbarsız olarak feshedebilir: Çalışanın;

- kendi temel görevlerini kendi kusuru ile ve ciddi bir şekilde ihlal etmesi
- istihdamın devamını imkansız hale getirecek bir suç işlemesi; bu suç, bariz olmalı veya bir mahkeme hükmü ile kanıtlanmış olmalıdır
- işin yürütülmesi için gereken niteliklerin, kendi kusuru nedeniyle kaybetmesi
- çalışmaya devam edemez hale gelmesi (iş göremezlik süresi İş Kanununda belirtilmektedir)
- çalışanın haklı nedenlerle devamsızlık süresinin herhangi bir nedenle 1 aydan uzun sürmesi hallerinde.

Bir sağlık kurumu, çalışmasının çalışanın sağlığını olumsuz etkilediğini teyit eden bir rapor düzenlediği takdirde, çalışan, sözleşmesini, ihbarsız olarak feshedebilir. Bir çalışan, aynı zamanda, işverenin, kendi temel yükümlülüklerini ağır bir şekilde ihlal etmesi halinde de, iş sözleşmesini ihbarsız feshedebilir.

Fesih bildirim, yazılı olarak yapılmalı ve feshe ilişkin nedenleri belirtmelidir.

Bölüm 4

İş Ortamı

Bir hizmet sözleşmesinin feshi üzerine, işveren, çalışana, derhal bir istihdam belgesi vermelidir. Bu belgede, istihdama ilişkin esaslı şartlar belirtilmelidir. Çalışan, belgede değişiklik yapılmasını talep edebilir. Çalışan, belgenin içeriğini, bir iş mahkemesi nezdinde incelettirebilir.

Çalışma Saatleri

İş Kanunu, çalışma saatlerinin genel olarak, 4 ayı aşmayan bir "referans dönem" içinde, günde 8 saati ve 5 günlük bir çalışma haftasında yaklaşık 40 saati aşmaması gerektiğini öngörmektedir. Bir çalışan, haftada yaklaşık 48 saatten fazla çalışmamalıdır. Bu da, her hafta 8 saat fazla mesai yapılabileceği anlamına gelmektedir. Ancak bu kurala ilişkin bazı istisnalar söz konusudur.

İlke gereği, bir çalışan, her gün en az 11 saat kesintisiz dinlenme ve her hafta en az 35 saat kesintisiz dinlenme hakkına sahiptir.

Normal saatleri aşan çalışmalar, fazla mesai olarak addedilir ve yalnızca aşağıdaki durumlarda izin verilir:

- insan sağlığı veya hayatını korumak için veya acil bir durumda mal varlığının korunması için gereken kurtarma operasyonları
- bir iş belirli bir iş olup fazla mesai gerektirdiğinde. Bu durumda fazla mesai, her bir takvim yılında 150 saati aşamaz; günlük fazla mesai süresi, çalışanın günlük dinlenme hakkını ihlal edemez.

Temel ücrete ek olarak, fazla mesai yapan çalışanlar, aşağıdaki yardımlardan faydalanma hakkına sahiptir:

- temel ücretin % 50'si – genel olarak, iş günlerinde gerçekleştirilen fazla mesai çalışmalarını için.
- temel ücretin % 100'ü – genel olarak, gece saatlerinde gerçekleştirilen fazla mesai çalışmaları, Pazar günleri ve tatil günlerinde gerçekleştirilen fazla mesai çalışmaları için.

Fazla mesai çalışması karşılığında, işveren, çalışana, İş Kanununda belirtilen miktarda olmak üzere, çalışılmayan bir süre hakkı tanıyabilir (bu durumda çalışan fazla mesai çalışması karşılığında bir yardımdan faydalanma hakkına sahip olmayacaktır).

Genel olarak, yöneticiler (yönetim kurulu üyeleri, muhasebe şefleri gibi), fazla mesai karşılığında ücret veya yardım alma hakkına sahip değildir. Daha düşük düzeydeki yöneticiler (departman amirleri), Pazar günleri ve resmi tatil günlerinde gerçekleştirilen fazla mesai çalışmaları için; söz konusu günlerde yürüttükleri çalışmalar karşılığında başka bir dinlenme günü hakkı elde etmiş olmadıkları sürece, ücret ve yardım alma hakkına sahiptir.

Ücret

Ücret, bir toplu iş sözleşmesinde tanımlanmış olmadıkça, genellikle, işveren ile çalışan arasında müzakere edilir.

İş Kanunu, yirmi veya daha fazla sayıda işçi çalıştıran işverenlerin, ücret kuralları

benimsemeleri gerektiğini öngörmektedir. Ancak, söz konusu işverenlerin çalışanları eğer ücret ve diğer istihdam yardımlarını düzenleyen toplu iş sözleşmeleri kapsamına giriyor ise, bu geçerli değildir.

Her yıl, asgari aylık brüt ücret, sosyal ortaklar (çalışan temsilcileri, işverenler ve hükümet) arasında müzakereler yoluyla belirlenir. Herhangi bir uzlaşmaya varılmadığı takdirde, asgari ücret, Bakanlar Kurulu tarafından Asgari Ücret Kanunu uyarınca kabul edilen bir yönetmelik yoluyla tespit edilir. 2013 için, söz konusu tutar, brüt 1600 PLN'dir. İş Kanunu'nda istisnalara izin verilmediği sürece, temel ücret, en az ayda bir kez ödenmelidir.

Çalışanlar, kendilerinden kaynaklanan hatalar nedeniyle usulüne uygun olmayan bir şekilde yapılan veya sunulan ürün veya hizmetler için ücret alma hakkına sahip değildir. Ancak çalışanlar, istihdamlarında, kendi sorumlulukları nedeniyle olmaksızın gerçekleşen kesintiler için ücret alma hakkına sahiptir.

Ücretin, Polonya para biriminde belirlenip ödenmesi gerekmemektedir.

İş Kanunu, ayrıca, işverenlerin, çalışanlara, aşağıdakiler de dahil olmak üzere, başka yardımlar da sağlamasını gerektirmektedir:

- bir takvim yılında toplamda 33 güne kadar, hastalık nedeniyle devamsızlığı olan çalışanlara hastalık yardımı (50 yaş ve üzeri çalışanlar durumunda – 14 gün hastalık)

- vefat yardımları ve
- emeklilik yardımları.

Hastalık nedeniyle tazminat, ilk 33 gün için (50 yaş üzerindeki çalışanlar için 14 gün) işveren tarafından ödenir ancak daha sonra Sosyal Güvenlik Ofisi ("ZUS") tarafından ödenir.

Tatiller ve Diğer İzinler

Çalışanlar, yıllık olarak kesintisiz ücretli tatil izni hakkına sahiptir. Çalışan, tatil izni hakkından feragat edemez. Tatilin süresi, çalışanın halihazırdaki ve daha önceki toplam istihdam süresine bağlı olarak değişir.

Tatil izni hakkı, 10 yıldan daha az bir süre istihdam edilen çalışanlar için 20 gün ve en az 10 yıl boyunca istihdam edilmiş olan çalışanlar için 26 gündür.

İlk defa çalışmakta olan bir çalışan, her bir istihdam ayının sona ermesi üzerine, çalışmaya başladığı takvim yılına ilişkin tatil izni hakkını, 1 yıl süresince çalışmış olsaydı hak edeceği izin hakkının onikide birine eşit bir oranda elde eder.

Tatil izni, saat esasına dayalı olarak verilir – bir günlük bir tatil izni, 8 saatlik çalışmaya karşılık gelir.

İşveren, tatil izni hakkını, çalışanın söz konusu izne hak kazandığı takvim yılı içinde tanımlıdır. İşverenin talebi üzerine, tatil izni, kısımlara bölünebilir, ancak tatil izninin en azından bir kısmı, en az 14 müteakip takvim günü olmalıdır.

Bölüm 4

İş Ortamı

Kendi niteliklerini geliştirmek isteyen çalışanlar, İş Kanunu'nda belirtilen belirli şartlar altında, ilave öğrenim izin hakkına sahiptirler.

Kadınlar, ilk çocukları için 20 haftalık doğum izni hakkına (veya doğan çocuk sayısına göre çoğul doğumlar için 31 – 37 hafta arası) sahiptir.

Ayrıca, İş Kanununda yer alan şartlar altında, erkek çalışanların daha kısa süreli bir babalık iznine sahip olduklarını belirtmek gereklidir.

2013'ten bu yana, çalışanlar, ilave doğum izni (6 ilave haftaya kadar) ve babalık izni hakkına (26 haftaya kadar) sahiptirler.

En az 6 ay çalışmış olan çalışanlar, aynı zamanda, çocuklarını büyütmek için (4 yaşa kadar olan çocuklar) 3 yıla kadar ücretsiz izin hakkına sahiptir. Ayrıca, evlilik, doğum, çocukların evliliği veya çalışanın yakın aile üyelerinin vefatı gibi ailevi nedenlerle yılda bir veya iki serbest gün hakkı çalışanlara tanınmaktadır.

Taleplerin Sınırlandırılması

İstihdam ile ilgili talepler konusunda yasal 3-yıllık bir sınırlama süresi vardır. Bu süre, talebin ileri sürülebileceği tarihte başlar. Bir çalışanın görevlerini yerine getirmemesi sonucunda çalışanın neden olduğu zararların tazmini yönündeki bir işveren talebi ise, genellikle, işverenin, uğranılan zararın farkına vardığı tarihten itibaren 1 yıl ile sınırlıdır ve hiçbir durumda zararın gerçekleşmesinden

itibaren 3 yıldan daha uzun bir süre sonra bu tür bir talep ileri sürülemez.

İş kanunun kapsamına giren ihtilaflar, iş mahkemeleri nezdinde değerlendirilir. İlke gereği, bir iş mahkemesinde dava açan bir çalışan, bu dava ile ilgili mahkeme ücretini ödemek zorunda değildir.

İşverenin mali durumu nedeniyle istihdam konuları ile ilgili hukuki olanaklar

İşverenin mali durumu nedeniyle, istihdam düzeyini korumak, ancak bunu daha düşük maliyetle gerçekleştirebilmek için bazı hukuki önlemler uygulanabilir:

- bildirim göndermek suretiyle münferit bir hizmet sözleşmesinin şartlarının değiştirilmesi
- hizmet sözleşmesinin şartlarının revize edilmesi suretiyle, münferit bir hizmet sözleşmesinin şartlarının, işveren ile çalışan arasında varılacak bir uzlaşmaya dayalı olarak, işverenin, daha az avantajlı istihdam şartları uygulamasına izin verecek şekilde değiştirilmesi,
- çalışanı aynı işyerinde başka departmanlara tayin etmek suretiyle, iş organizasyonunda değişiklikler yapılması
- işveren ile sendikalar (veya çalışan temsilcileri) arasında varılacak bir uzlaşmaya dayalı olarak, iş mevzuatının (iş kanunu ve yasal kanun hariç) bazı hükümlerinin uygulanmasının kısmen veya tamamen askıya alınması.

Bir işverenin, işi organize edememesi (iş durdurma) ve bunun, yalnızca, işverene bağlı nedenlerden kaynaklanması durumunda, söz konusu işverenin çalışanlarına, kendileri için geçerli saatlik/aylık oranlar doğrultusunda ücret ödenecektir veya ücretin söz konusu bileşeninin belirlenmemiş olması halinde – ücretlerinin % 60'ı (maaş, yasal asgari ücretten az olmayacaktır) düzeyinde ücret ödenecektir. İş durdurma halinde, işveren, çalışanlarına, başka uygun bir iş yapmaları talimatını verebilir. Ancak bu çalışma, bu maddenin ilk cümlesinde açıklanan ücret oranı üzerinden olmalıdır.

Polonya iş kanunu (özellikle de, Toplu İşten Çıkarma Kanunu), en az 20 çalışan istihdam eden işverenler için geçerli olan bir toplu işten çıkarma prosedürü öngörmektedir.

Sosyal Güvenlik

Çalışanlar ve aileleri, genel sağlık programına dayalı olarak ücretsiz sağlık hizmetlerinden faydalanma hakkına sahiptir. Buna ilaveten, çalışanlar

- işyeri kaza sigortası
- emeklilik sigortası ve
- emeklilik aylığı sigortası gibi

başka yardımlardan faydalanma hakkına da sahiptirler.

Temel olarak, Polonya sosyal güvenlik sistemi, ödemelerin yapıldığı üç ayaklı bir sistemden oluşur: 1. Ayak – gelirin tahakkuk

ettiği anda vergi kesilmesini öngören zorunlu planlar; 2. Ayak: zorunlu, aktifleştirilmiş özel emeklilik fonları ve 3. Ayak: isteğe bağlı aktifleştirilmiş fonlar, çalışan emeklilik planları ve emeklilik aylığı sigortası. Birinci ayak, Sosyal Güvenlik Ofisi tarafından yönetilir. 1 Ocak 1999'dan bu yana, katkı paylarının çalışan ve işveren arasında bölündüğünü belirtmek gerekir. Prosedür şu şekilde işlemektedir: işveren, kendi adına sosyal güvenlik katkılarını ödemek ve çalışanları adına katkıları kesmek zorundadır. Çalışan, brüt maaşının % 13,71'ine tekabül eden bir katkı öder (emeklilik aylığı fonu için % 9,76; maluliyet fonu için % 1,5; hastalık fonu için % 2,45), işveren ise, brüt maaşın % 19,48 – 22,67'sini öder (% 9,76 emeklilik aylığı fonu için, % 0,67 – 3,86'sı kaza fonu için, % 6,5'i, maluliyet fonu için, % 2,45'i, iş fonu için ve % 0,10'u Çalışanların Garantili Yardım Fonu için). Çalışanın belirli bir yıl içindeki maaşı, yasal limiti aştığında (2013 için 111.390 PLN ve ilerideki yıllarda artacak) emeklilik aylığı ve maluliyet fonlarına yönelik katkılar sona erecektir.

Polonya'da ücretsiz medikal hizmet olanağı sağlayan sağlık sigortası primleri, vergi matrahının % 9,00'u üzerinden hesaplanır (brüt ücret eksi çalışan tarafından ödenen sosyal güvenlik primleri).

Bölüm 4

İş Ortamı

4.8 Gayrimenkul

Gayrimenkul, arsalar, arsalar üzerindeki binalar ve apartman dairelerini ifade eder. Kanunda aksi belirtilmediği sürece, Polonya'da gayrimenkul kullanımı aşağıdaki şekillerde gerçekleşir:

- mülkiyet;
- daimi intifa hakkı; bu durumda arsanın mülkiyeti, Devlet Hazinesine veya belediyeye ait kalır. Daimi intifa hakkı, arsa üzerindeki binaların mülkiyetinin ve arsayı, yıllık bir ücret karşılığında 40 ila 99 yıl arası bir süre için kullanma hakkının verilmesidir. Daimi intifa hakkı sahibi, daimi intifa hakkını satabilir veya daimi hakkı üzerinde
- irtifak hakkı veya kullanım hakkı gibi diğer aynı haklar
- kullanım ve kar elde etme haklarını veren kira (tenancy) veya sadece kullanım hakkı veren kira (lease) hakları tesis edebilir. Bu durumda, mal sahibi/kiralayan ile kiracı arasında sözleşmeler imzalanır.

Kullanım ve kar elde etme hakkı veren kira (tenancy) ile sadece kullanım hakkı veren kira (lease) arasındaki fark, kullanım ve kar elde etme hakkı veren kira (tenancy) kapsamındaki kiracının, mal sahibine ödenen kira karşılığında, arsayı kullanma ve ondan kar sağlama hakkını elde etmesidir (geleneksel olarak – çiftlik üzerinde yetişen mahsul). Oysa sadece kullanım hakkı veren kira (lease) kapsamında kiracı, yalnızca mal varlığını kullanma hakkını elde eder. Kullanım ve kar

elde etme hakkı sağlayan kiracılık (tenancy), kiracıya genel olarak daha iyi koruma sağlar. Girişimciler arasında 30 yıldan daha uzun bir süre için akdedilen bir kira (lease) sözleşmesi, bu sürenin geçmesinden sonra belirsiz bir süre için yapılmış olarak addedilir. Aynı kural, girişimciler arasında imzalanmış olup olmadığına bakılmaksızın, kullanım ve kar elde etme hakkı veren kira (tenancy) sözleşmeleri için de geçerlidir.

Gayrimenkul Alımı

Satış ve daimi intifa hakkı sözleşmelerinin geçerli olması için noterden tasdik edilmeleri gerekir. Buna ek olarak, Yabancılar tarafından Gayrimenkul Alımına ilişkin Kanun uyarınca, yabancıların, gayrimenkul satın almadan önce İç İşleri ve İdare Bakanlığından izin almaları gerekmektedir. Bu, Avrupa Ekonomik Alanı üye devletleri veya İsviçre vatandaşları veya girişimcileri için geçerli değildir.

Yabancılar Tarafından Gayrimenkul Alımına İlişkin Kanun, yabancı tarafların, gayrimenkul maliki veya daimi intifa hakkı sahibi olan şirketlerde hisse devraldığı veya hisselerin zilyetliğini elde ettiği durumlarda, eğer devralma işlemi sonucunda:

- şirket, yabancı kontrolü altında bir şirket haline gelecek ise; veya
- şirket, halihazırda yabancı kontrolü altında bir şirket ise ve devralan yabancı tarafın bu şirkette hissesi yok ise uygulanır.

Yabancılar tarafından izin almadan gayrimenkul alım girişimleri geçersizdir. Avrupa Ekonomik Alanı üye devletleri veya İsviçre vatandaşları veya bu ülkelerin girişimcileri olan yabancı taraflar, Polonya'nın Avrupa Birliği'ne üye olduğu tarihten itibaren 12 yıllık bir süre boyunca, zirai amaçlı ve orman gayrimenkulleri hariç olmak üzere, gayrimenkul alımı konusunda izin alma yükümlülüğünden muaftırlar. Mayıs 2009'dan bu yana, söz konusu yabancılar, İçişleri ve İdare Bakanlığından izin alma zorunluluğu olmaksızın Polonya'da ikinci bir ev almasına da izin verilmiş bulunmaktadır (söz konusu yükümlülük, Polonya'nın Avrupa Birliği'ne katıldığı tarihten itibaren 5 yıllık bir süre boyunca geçerli olmuştur).

Gayrimenkul amaçları için, yabancı taraflar, Polonya uyruklu olmayan gerçek kişiler, yurtdışında kain ancak doğrudan veya dolaylı olarak Polonya uyruklu olmayan kişiler veya yurtdışında yerleşik tüzel kişiler tarafından kontrol edilen tüzel kişiler olarak tanımlanmaktadır. Eğer bir yabancı taraf (veya taraflar), doğrudan veya dolaylı olarak, hissedarlar genel kurulundaki veya hissedarlar genel kurulunda, veya diğer kişiler ile akdedilen sözleşmeler tahtında rehin alan veya intifa hakkı sahibi sıfatıyla oyların çoğunluğuna (%50 üzeri) sahip olduğu takdirde veya söz konusu yabancı taraflar hakim bir pozisyona sahip oldukları takdirde, diğer bir ifade ile bir şirketin yönetim kurulu veya denetim kurulunun üyelerinin

çoğunluğunu tayin etme veya azletme yetkisine sahip oldukları takdirde ilgili şirketler kontrol altında olarak addedilir.

Yabancılar Tarafından Gayrimenkul Alımına İlişkin Kanun, yabancı tarafların izinsiz olarak gayrimenkul edinmesine izin veren çeşitli istisnalara yer verir. Bunların en önemlileri:

- bireysel konut amaçları için daire alımı ve
- yabancı iştiraki olan şirketler tarafından, yasal amaçlar için gayrimenkul alımı (bu durumda yabancı kuruluşların Polonya'nın şehirsel bölgelerinde sahip olduğu gayrimenkulün toplam yüzölçümü, 0,4 hektarı (ha) geçmemelidir.

Devlet veya belediyeye ait malvarlığı veya daimi intifa hakkının satışı, ilke gereği kamu ihalesi yoluyla yapılır.

İzin ücreti, damga vergisi ve noter ücreti, mülkiyet veya daimi intifa haklarının alımı üzerine ödenmelidir.

Gayrimenkul üzerinde inşa yatırımları (genel görüşler)

Genel olarak, ilgili idari makam tarafından düzenlenen inşaat iznine dayalı olarak inşaat yatırımları yürütülebilir. İnşaat izni konusundaki karar, diğer hususların yanı sıra, inşaat projesinin yerel imar planı hükümlerine uygunluğunun doğrulanması veya eğer plan belediye (komün) tarafından kabul edilmediyse, inşaat şartlarına ilişkin karara uygunluğunun doğrulanmasından sonra verilebilir.

Bölüm 4

İş Ortamı

1 Ocak 2004 tarihinde, 1995'ten önce kabul edilen tüm yerel imar planlarının süresi doldu şu ana kadar birçok komün (Belediye) yeni planlar hazırlamadı ve kabul etmedi. Bu durum, kasaba ve şehirlerde yatırımları olumsuz etkilemektedir. Buna karşın, inşaat yatırımları, inşaat şartlarına dair bireysel bir karar kapsamında yürütülebilmektedir.

2011'de, Polonya parlamentosu, gayrimenkul geliştirme projeleri ve geliştiricinin müşterilerinin (esasen bireyler) sahip oldukları hakların korunması için geliştirici sözleşmelerini (29 Nisan 2012'den itibaren yürürlüğe girmek üzere) düzenleyen özel bir kanun kabul etti (Daire veya Müstakil Ev Alıcılarının Haklarına Dair Kanun). Bu kanun, gayrimenkul geliştiricileri üzerine bazı yeni kısıtlamalar getirmektedir (noter senedi şeklinde zorunlu sözleşmeler, emanet hesapları, sigorta garantileri gibi zorunlu teminatlar).

Bölüm 5

Ticari ve Kişisel Vergilendirme

5.1 Polonya'da Vergiler

Aşağıdaki vergiler, en sık karşılaşılan vergilerdir:

- Katma Değer Vergisi'nin (KDV) Lehçe'deki adı olan "mal ve hizmet vergisi"
  - tüketim vergisi
  - ormancılık ve zirai faaliyetlerden elde edilen gelir hariç olmak üzere (bu durumda ziraat vergisi uygulanmaktadır) tüzel kişilere uygulanan gelir vergisi (Kurumlar Vergisi) ve bireylere uygulanan gelir vergisi (Gelir Vergisi). Ziraat vergisi, bu kitapçıkta detaylı olarak tartışılmamaktadır, ancak gelir vergisine benzer yapıdadır.
  - yerel vergiler ve harçlar
  - damga vergileri (harçları), medeni hukuk faaliyetlerine ilişkin vergi ve noter ücretleri
- 18 Nisan 2012'den itibaren, Bazı Madenlerin Çıkarılmasının Vergilendirilmesine İlişkin Kanun yürürlüğe girdi. Yeni vergi, bakır ve gümüş çıkartılması faaliyetlerinde uygulanmaktadır.

Tüzel ve gerçek kişilere uygulanan tüm vergiler, Polonya Parlamentosu tarafından kabul edilen ayrı kanunlar ile düzenlenmektedir. Bunlar, aynı zamanda, normalde Finans Bakanı tarafından düzenlenen bakanlık kararnamelelerinin yayınlanması için de esas teşkil etmektedir. Kararnamelere ek olarak, Finans Bakanlığı, aynı zamanda, belirli hükümlerin resmi yorumlamalarını içeren bültenler hazırlamaktadır. Vergi ile ilgili tüm kanunlar, vergi yükümlülüklerinin doğduğu durumlar ve

uygulama yöntemleri ile ilgili genel hususları tanımlayan Vergi Yönetmeliği Kanunu ile desteklenir. Söz konusu Kanun, aynı zamanda, Finans Bakanı'na, vergi makamlarının hak ve görevlerini tanımlama yetkisini de verir.

5.2 Genel Vergilendirme Kuralları

Tüm yeni işletmelerin, ilgili yerel vergi dairesine kaydolmaları ve bir NIP numarası (vergi mükellefi kimlik numarası) almaları gerekir. Ticari faaliyet yürüten vergi mükellefleri, genel olarak, vergilerinin hesaplanmasında esas teşkil edecek muhasebe kayıtları tutmak zorundadır. İşletmeler, kanun uyarınca, mali yıl içinde ödenmesi gereken vergileri, hesaplamak, ön ödeme yapmak ve diğer görevleri yerine getirmek zorundadır. Polonya Kanunu'na göre, vergi yükümlülükleri iki şekilde doğmaktadır:

- vergi yükümlülüklerinin doğmasına yol açan özel olayların oluşması yoluyla -işletmelerin maruz kaldığı vergi yükümlülüklerinin hemen hemen tümü, bu şekilde oluşur,
- ödenmesi gereken miktarı belirten idari bir emre dayalı olarak

5.3 Vergilendirme Sistemi

Polonya vergilendirme sistemi, aşağıdaki yetki düzeylerinden oluşur:

- Ulusal bütçenin yürütülmesinden sorumlu olan ve bu nedenle, aynı zamanda, Parlamento tarafından kabul edilen belirli bir kanunda yer alan uygun yetkilendirmeye

dayalı olarak icrai kararnamele düzenleme yetkisine sahip olan Finans Bakanı. Finans Bakanı, vergilendirme sistemi ile ilişkili tüm hususların global denetiminden sorumludur. Yerel vergi makamları tarafından parasal düzenlemelerin tutarlı bir şekilde uygulanmasına yol açan tüm kararlar, Finans Bakanı'nın sorumluluk alanına girer. 1 Temmuz 2007'den beri, Finans Bakanı, münferit ve genel vergi kararları düzenlemeye yetkili tek vergi makamıdır. 1 Ocak 2012'den beri, münferit ve genel vergi kararları, resen veya bir başvuru üzerine yayınlanmıştır. Vergi kararları düzenleme yetkisi, büyük bir ölçüde, Varşova, Katowice, Bydgoszcz ve Poznan'daki Vergi Odalarına (ve 1 Nisan 2011'den beri, Lodz'daki Vergi Odasına) devredilmiştir. Bu Vergi Odaları, Finans Bakanı adına vergi kararları yayınlarlar.

- Vergi Odaları, hiyerarşik olarak, Vergi Dairelerinin üstündedir ve Vergi Dairesi tarafından verilen kararlara karşı temyiz kararları verir.
- Vergi Daireleri, kendi yetki alanları içerisinde kain olan vergi mükellefleri ile ilgili idari kararlar verme yetkisine sahip vergi heyetleridir. Vergiler, yerel Vergi Dairelerine ödenir.

Vergi mükellefleri, Vergi Daireleri tarafından düzenlenen kararlara karşı temyiz başvurusunda bulunma hakkına sahiptir. Vergi mükellefinin, Vergi Odasının kararı ile aynı görüşte olmaması halinde, Bölge İdare Mahkemesine (WSA) temyiz başvurusunda

bulunma hakkına sahiptir. Vergi mükellefinin WSA'nın kararından memnun olmaması durumunda, Yüksek İdari Mahkeme (NSA) nezdinde karar bozma temyiz başvurusunda bulunma hakkına sahiptir. 2010 yılında, İdari Mahkeme Usul Kanunu'nda, nihai ve bağlayıcı olup kanuna aykırı kararlara karşı yeni bir temyiz olanağı getirilmiştir. Bu temyiz süreci, vergi mükelleflerinin zarar görmesine neden olan nihai ve bağlayıcı kanuna aykırı kararların yeniden değerlendirilmesine olanak sağlamaktadır. Temyiz başvurusu, nihai ve bağlayıcı bir Bölge İdare Mahkemesi kararına karşı veya Yüksek İdari Mahkeme kararına karşı yapılabilir (bir Yüksek İdare Mahkemesi kararına karşı; sadece; kanuna aykırılık, AB kanunlarının ağır ihlalden kaynaklandığı durumlarda temyiz başvurusu yapılabilir).

5.4 KDV

Polonya Katma Değer Vergisi (KDV) sistemi, AB kanunları ile uyumlu hale getirilmiştir ve 2006/112/AT sayılı Konsey Direktifi'ne dayalıdır.

Aşağıdakilere KDV uygulanır:

- Bir bedel karşılığında, Polonya toprakları içerisinde mal ve hizmet temini
  - Mal ihracatı ve ithalatı
  - Topluluk içi mal tedarigi
  - Bir bedel karşılığında, Polonya toprakları içerisinde Topluluk içi mal alımları
- Buna ilaveten, bazı özel durumlarda, bazı

Bölüm 5

Ticari ve Kişisel Vergilendirme

muafiyetlere tabi olmak kaydıyla (örneğin, ufak değerdeki hediye ve numune tedarigi), ücretsiz mal veya hizmet tedarigi durumlarında da uygulanmaktadır.

KDV, işletmelerden alınan bir vergi olarak değil, tüketici harcamalarından alınan bir vergi olarak tasarlanmıştır.

Kayıtlı vergi mükellefleri, alımları nedeniyle maruz kaldıkları KDV'yi ("alıma dayalı KDV"), vergilendirilebilir faaliyetler nedeniyle uyguladıkları KDV'den ("satışa dayalı KDV") mahsup etme hakkına sahiptir.

KDV Tescili

KDV tescili başvurusu, genel olarak, ilk vergilendirilebilir tedarik gerçekleşmeden önce Vergi Dairesi'ne yapılmalıdır.

Topluluk içi işlem gerçekleştirmeyi amaçlayan vergi mükellefleri, ayrıca, AB KDV için tescil başvurusu yapmalıdır. Tescil gerçekleştikten sonra, kendilerine bir AB KDV numarası verilir ve böylece AB VIES veri tabanına dahil edilirler.

Bazı durumlarda, yukarıdaki yükümlülük, aynı zamanda, tedarik yeri ile ilişkili genel kurala tabi olan (diğer bir ifade ile, müşterinin ülkesinde vergiye tabi olan) sınır ötesi hizmetleri satın alma veya temin etmeyi amaçlayan vergi mükelleflerini de ilgilendirir. Örneğin, küçük işletmeler için, tescil yükümlülüğüne ilişkin bazı istisnalar söz konusudur.

Küçük İşletmeler ile ilgili İstisna

Bir önceki vergi yılındaki toplam yıllık satışları en az 150.000 PLN tutarında olan işletmelerin, KDV tescili yaptırması ve KDV uygulaması gerekmektedir.

Bir önceki vergi yılında toplam yıllık satışları, 150.000 PLN'nin altında olan işletmeler, ilgili yılda gerçekleştirdikleri satış miktarı tescil için gereken eşiği aşmıyorsa, KDV tescili yaptırmak zorunda değildir (isteğe bağlı olarak tescil yaptırabilirler).

KDV'den muaf mal ve hizmet tedarikleri ve duran varlıklar ve maddi olmayan varlıkların tedarigi, genel olarak, yıllık satış değeri hesabına dahil edilmemelidir.

Yukarıda bahsi geçen KDV tescili gerekliliğinden muafiyetler, yabancı vergi mükellefleri (merkezleri veya ikamet adresleri Polonya'da olmayan), hukuki hizmet veya kuyumculuk hizmetleri tedarikçileri veya yeni ulaşım araçları, kıymetli maden ürünleri, tüketim vergisine tabi mallar (bazı istisnalar ile) ve diğer unsurları tedarik eden vergi mükellefleri için geçerli değildir.

Satışa dayalı KDV

Vergi matrahı

KDV, genel olarak, gerekli iskontolar uygulandıktan sonra mal veya hizmetin net satış fiyatı üzerinden hesaplanır.

Vergi matrahı, örneğin, mal ithali durumunda (özellikle, gümrük vergisi, komisyon, sigorta ve Polonya'daki ilk varış yerine nakliye masrafları vb'nin ilave edilmesinden sonra malın değerini yansıtır) ve aynı zamanda menkul kıymetler aracılığı hizmetleri, konsinye satış veya acente satışları durumunda farklıdır.

KDV faturaları

Mal tedariki veya hizmet temini, kural olarak satıştan sonra 7 gün içinde düzenlenen bir KDV faturası ile belgelendirilmelidir.

Avans ödemesinin alındığı durumlarda, bu husus, avansın alındığı tarihten itibaren 7 gün içinde düzenlenen bir KDV faturası ile belgelendirilmelidir.

Mal ithali ve ihracı, bir gümrük belgesi (elektronik bildirim) ile belgelendirilmelidir.

Bireylere yapılan satışlar

Ticari faaliyet yürütmeyen bireylere sağlanan mal ve hizmet satışları, genel olarak, otomatik yazar kasa kullanımı yoluyla kaydedilir (bazı istisnalara tabi olmak kaydıyla).

KDV Tahakkuk Tarihleri

Genel bir kural olarak, vergi, satış faturası düzenlendiğinde, ancak en geç malın tedarik edilmesi veya hizmetlerin tamamlanmasından sonra 7. günde tahakkuk eder.

Buna karşın, bu genel kural ile ilgili de bazı istisnalar söz konusudur. Örneğin, avans ödemesi durumunda, vergi tahakkuk tarihi, avansın alındığı ve elektrik veya telekomünikasyon hizmetleri tedarikçileri durumunda, son ödeme tarihinin sona erdiği tarihtir. Topluluk-içi tedarikler ve alımlar durumunda, vergi, tedarik veya alımın gerçekleştiği günü takip eden ayın 15. gününde tahakkuk eder. Ancak, faturanın o günün öncesinde düzenlenmiş olması halinde, vergi tahakkuku, faturanın düzenlendiği tarihte ortaya çıkar.

Mal ithali durumunda (bazı özel prosedürler hariç), vergi, gümrük vergisi doğduğunda tahakkuk eder.

KDV oranları

Polonya'da uygulanan standart KDV oranı, %23'tür.

Standart oran, genel geçer bir oran olarak uygulanır; bu yüzden, tercihli oranlar veya %0 oranından faydalanma hakkına sahip olmayan tüm mal ve hizmet tedariklerini kapsar.

Tercihli vergi oranları: %8 ve %5'tir.

%8 KDV, diğerlerinin yanı sıra, bireylerin konut ihtiyaçları için bazı bina ve inşaat hizmetleri satışlarını, " gıda ile ilişkili hizmetleri" (bazı istisnalara tabi olarak), ilaç ürünleri ve medikal cihazlar, yolcu ulaşımı, konaklama hizmetleri vb'ni kapsar.

%5 KDV oranı, temel olarak, zirai ürünler,

Bölüm 5

Ticari ve Kişisel Vergilendirme

gıdalar (kullanıma hazır gıdalar, süt ve süt ürünleri vb) için geçerlidir. Bu oran, aynı zamanda, kitap ve meslek yayınları için de geçerlidir.

Buna ilaveten, %0 KDV oranı da uygulanmaktadır.

%0 KDV oranı, ihracat ve Topluluk-içi mal tedarikine ek olarak, mal ithal ve ihracı ile ilişkili ulaşım hizmetleri (KDV Kanunu'nda anlatılan belirli şartlar kapsamında) ve dahilde işleme hizmetleri için geçerlidir.

AB Direktifine uyumlu şekilde hazırlanan Polonya KDV kanunu, medikal, finansal, sigorta, eğitim, kamu posta, bazı kültürel ve benzeri hizmetler ve diğerleri gibi bazı mal ve hizmetler ve aynı zamanda bazı malların ithali ve ikinci el ürün satışları için KDV'den muafiyetler öngörmektedir.

Alıma Dayalı KDV

Genel kural

Vergi mükellefi, genel olarak, satışa dayalı KDV'den (satıştan doğan), KDV'ye tabi aktiviteleri ile ilişkili mal ve hizmet alımları nedeniyle doğan alıma dayalı KDV tutarını indirme hakkına sahiptir.

KDV'den muaf mal ve hizmet satışları ile ilişkili alıma dayalı KDV, mahsup edilemez.

Alıma dayalı KDV'nin, her iki tür tedarik (vergiye tabi ve vergiden muaf) ile ilişkili olması durumunda, vergi mükellefi,

indirilebilir alıma dayalı KDV tutarının hesaplanmasında orantısız yöntemi kullanmalıdır (bu alıma dayalı KDV'nin bir kısmının vergiye tabi satışa tam olarak tayan edilmesi mümkün değil ise).

Mahsup

Genelde, alıma dayalı KDV aşağıdaki şekillerde mahsup edilebilir:

- KDV faturası veya gümrük belgesi alındığında döneme ilişkin KDV beyannamesinde,
- hizmet ithali veya Topluluk-içi mal alımları durumunda (KDV'nin reverse charge mekanizması (sorumlu sıfatıyla tevkifat usulü) yoluyla muhasebeleştirildiği durumlarda) – KDV yükümlülüğünün doğduğu döneme ilişkin KDV beyannamesinde
- faturanın, malların temini veya hizmetlerin tamamlanmasından önce düzenlenmiş olması halinde – mallara ilişkin tasarruf hakkının devredildiği veya hizmetlerin tamamlandığı aydan önce olmamak kaydıyla

Buna alternatif olarak alıma dayalı KDV, aşağıdaki iki dönemden birinde de mahsup edilebilir:

KDV'nin, yukarıda bahsi geçen dönemlere indirilmemiş olması durumunda, vergi mükellefi, alıma dayalı KDV'yi tahsil etme hakkının doğduğu yılın başından itibaren 5 yıl içinde, KDV beyannamesini, bu KDV'yi

dahil etmek (mahsup etmek) için tadel edebilir.

Alıma Dayalı KDV'nin Tahsili ile İlgili Sınırlamalar

Maksimum izin verilen ağırlığı 3.5 tondan az veya 3.5 tona eşit yolcu arabası veya sair araçların satın alınması durumunda (bazı istisnalar ile), alıma dayalı KDV'nin sadece %60'ı, 6000 PLN azami meblağına kadar olmak kaydıyla tahsil edilebilir. Bu tür bir araba/ araç için kullanılan yakıt nedeniyle maruz kalınan alıma dayalı KDV, mahsup edilemez. Otel ve restoran hizmetlerinden kaynaklanan KDV, kural olarak geri tahsil edilemez.

Reverse-charge mekanizması (Sorumlu Sıfatıyla Tevkifat Usulü)

Hizmetlerin, Polonya toprakları üzerinde, ülkemizde sabit bir işyeri veya ofisi olmayan bir tedarikçi tarafından temin edilmesi halinde, bu işleme ilişkin KDV, genel olarak, sorumlu sıfatıyla tevkifat kapsamında alıcının kendisi tarafından kendisine uygulanmalıdır. Bu, eğer tedarikçi, Polonya'da KDV tesciline sahip ise, gayrimenkul varlıklar ile bağlantılı hizmetler için geçerli değildir.

Mart 2013 sonuna kadar, mal tedariki için de benzer bir kural uygulanmaktaydı. Malların Polonya topraklarında, Polonya'da ofisi veya sabit bir işyeri bulunmayan bir tedarikçi tarafından tedarik edilmesi halinde, bu işleme ilişkin KDV'nin, genel olarak sorumlu sıfatıyla tevkifat kapsamında alıcının kendisi tarafından kendisine yansıtılması

gerekiyordu. Ancak 1 Nisan 2013'ten itibaren, bu kural, eğer tedarikçi Polonya'da KDV tesciline sahip ise, geçerli değildir.

KDV beyannameleri ve KDV ödemeleri

KDV beyannameleri, aylık veya üçer aylık aralıklarla vergi makamlarına ibraz edilir (üçer aylık – vergi makamlarının bildiriminden sonra).

Aylık beyannameler

Aylık KDV beyannamesi durumunda, bir sonraki ayın en geç 25. gününe kadar (veya 25. günün iş günü olmaması halinde, ilk iş gününde) KDV beyannamesi ibraz edilmeli ve KDV yükümlülüğü ödenmelidir.

Üçer aylık beyannameler

Üçer aylık KDV beyannameleri durumunda, KDV beyannamesi, üç aylık dönemi takip eden ayın en geç 25'ine kadar (ayın 25. gününün iş günü olmaması durumunda ilk iş günü) ibraz edilmelidir.

KDV beyannamelerinin üçer aylık aralıklarla ibraz edilmesine karşın, vergi mükellefleri, yine de, KDV yükümlülüğünü, aylık olarak, bir sonraki ayın en geç 25'ine kadar ve aşağıdaki oranlarda ödemelidirler:

- bir önceki KDV beyannamesinden kaynaklanan yükümlülüğün 1/3'ü veya
- belirli bir aya ilişkin KDV yükümlülüğünün gerçek miktarı (vergi makamlarına bildirimden sonra).

Bölüm 5

Ticari ve Kişisel Vergilendirme

Alıma Dayalı KDV Fazlasının İadesi

Ödeme döneminde, alıma dayalı KDV'nin, satışa dayalı KDV miktarından fazla olması durumunda, vergi mükellefi, bu fazlalığı, müteakip ödeme dönemine/dönemlerine devretme veya bir iade uygulama hakkına sahiptir.

Vergi makamlarının bu alıma dayalı KDV fazlasını vergi mükellefinin banka hesabına aktarması için standart olarak uygulanması gereken son ödeme tarihi, KDV beyannamesinin ibraz edilmesinden sonra 60 gündür.

Belirli bazı durumlarda (örneğin, KDV beyannamesine dahil edilen tüm alım faturalarının ödenmiş olması durumunda), bu son ödeme tarihi, kısaltılabilir ve KDV, vergi mükellefinin ilgili vergi makamlarına yazılı başvurusu üzerine 25 gün içinde elde edilebilir.

Ödeme dönemi içinde vergilendirilebilir herhangi bir faaliyet yürütülmemiş olması halinde, KDV, vergi mükellefinin vergi makamlarına yazılı başvurusu üzerine, genelde 180 gün içinde iade edilebilir.

Yukarıda belirtilen son ödeme tarihleri, iade ile ilgili ilave bir denetim gerektiği takdirde, vergi makamlarınca uzatılabilir.

Mukim olmayanlara KDV İadesi

Polonya KDV'si için kaydı bulunmayan yabancı vergi mükellefleri, Polonya'da

gerçekleştirdikleri mal ve hizmet alımları nedeniyle doğan alıma dayalı KDV'nin iadesini talep edebilirler.

Yabancı vergi mükelleflerine alıma dayalı KDV iadeleri, yalnızca, eğer bu KDV, söz konusu mal veya hizmet alımları için bir Polonya vergi mükellefine iade edilebilecek nitelikte bir KDV ise, gerçekleştirilebilir. Ayrıca, AB dışından vergi mükellefleri, eğer kendi ülkeleri Polonyalı KDV mükelleflerine KDV iadesi gerçekleştiriyor ise, iade talep edebilirler (mütekabiliyet kuralı).

AB vergi mükellefleri, KDV iadesi başvurularını, Polonya vergi dairesine, kendi yerel vergi makamları aracılığıyla ibraz etmelidirler. AB dışındaki ülkelere turistler de, Polonya'da yaptıkları alımlar nedeniyle KDV iadesi talep edebilirler.

Şüpheli Alacaklar İndirimi

Polonya mevzuatı, son ödeme tarihi sona erdikten sonra bir borçlu (alıcı) faturayı 150 gün içinde ödemediği takdirde, mal veya hizmet tedarikçilerine uygulanan KDV'yi geri tahsil etme imkanını tanımaktadır.

Ancak yukarıda bahsi geçen son ödeme tarihinin sona ermesi durumunda, borçlu, tedarikçinin, satışa dayalı KDV'yi geri tahsil etmiş olup olmadığına bakılmaksızın kendi alıma dayalı KDV'sini tadil etmek zorundadır.

INTRASTAT Beyannameleri

INTRASTAT beyannameleri, Topluluk-içi mal transferlerinde ibraz edilmelidir. Aylık olarak, bir sonraki ayın 10. gününe kadar, gümrük odalarına ibraz edilmelidir.

INTRASTAT beyannamesi ibraz etme yükümlülüğü, 1.000.000 PLN tutarındaki eşğin (teslimler ve sevkiyat için ayrı ayrı) aşılmasından sonra doğar. Bu yükümlülük, bu eşğe ulaşılmayan yılı takip eden yıl sona erer.

5.5 Gümrük ile ilgili Konular

Giriş – Temel Kurallar

Polonya'da faaliyet gösteren kuruluşlar, faaliyetlerini, Avrupa Anlaşmaları'ndan (diğer bir ifade ile, AT Anlaşması, Euratom Anlaşması ve Avrupa Birliği Anlaşması) kaynaklanan genel kurallara ve bunlara dayalı olarak yayınlanan daha özel konulara ilişkin gümrük mevzuatına uygun olarak sürdürmek zorundadırlar. Topluluğun başlıca gümrük mevzuatı aşağıdaki gibidir:

- Topluluk Gümrük Kanunu'nu (CCC) tesis eden 12 Ekim 1992 tarihli, 2913/92 sayılı Konsey Yönetmeliği (EEC)
- Topluluk Gümrük Kanunu'nu tesis eden 2913/92 sayılı Konsey Yönetmeliğinin uygulanmasına dair hükümleri belirleyen 2 Temmuz 1993 tarihli 2454/92 sayılı Komisyon Yönetmeliği (EEC)

- Topluluğa özel gümrük vergisinden muafiyetleri içeren bir sistemin oluşturulmasını öngören 16 Kasım 2009 tarihli 1186/2009 sayılı Konsey Yönetmeliği (EC)
- tarife ve istatistiksel sınıflandırmalara ve Ortak Gümrük Tarifesine ilişkin 23 Temmuz 1987 tarihli ve 2658/87 sayılı Konsey Yönetmeliği (EEC),
- genelleştirilmiş tarife ayrıcalıkları konusunda bir plan uygulayan ve 732/2008 tarihli Konsey Yönetmeliğini ilga eden, Avrupa Parlamentosu ve Konsey tarafından kabul edilen 25 Ekim 2012 tarihli, 978/2012 sayılı Yönetmelik

Topluluk Gümrük Kanunu

Topluluk Gümrük Kanununa (CCC) göre, Polonya sınırını geçerek AB gümrük bölgesine giren tüm mallar, aşağıdaki gümrük prosedürlerinden birine tabi tutulmalıdır:

- serbest dolaşıma giriş
- harici transit
- gümrük antreposu
- dahilde işleme
- gümrük kontrolü altında işleme
- geçici ithalat
- hariçte işleme

“Güvenilir” ihracatçılar ve ithalatçılar kurumu, CCC uyarınca geçerli gümrük prosedürlerinin basitleştirilmesinde

Bölüm 5

Ticari ve Kişisel Vergilendirme

büyük önem arz eder. Niteleden de anlaşılabilceği gibi, basitleştirilmiş prosedür, malların gümrük prosedürlerinden birine tabi tutulması yönteminin düzene konulmasını içerir. Ancak, basitleştirilmiş prosedürden faydalanma hakkına sahip olup olmama, çok sayıda resmi gerekliliğin yerine getirilmesi şartına bağlıdır. CCC, aşağıdaki üç basitleştirilmiş prosedürü öngörmektedir:

- Eksik beyan – gerekli tüm unsurları içermeyen bir beyan veya gerekli tüm belgelerin ekinde yer almadığı bir beyan,
- Basitleştirilmiş beyan – basitleştirilmiş bir beyanın ibrazı ve daha sonra destekleyici bir beyanın ibrazı
- Yerinde gümrük muayene prosedürü – giren mallara ilişkin gümrük prosedürü, ithalatçının tesislerinde yürütülür.

CCC tahtında, gümrük kurumları, gümrük borçlarının ödenmesini güvence altına almak için teminat isteyebileceklerdir. Teminat aşağıdaki şekillerde olabilir:

- bir banka veya sigorta garantisi
- nakit teminat
- (TIR veya ATA karneleri gibi) uluslararası sözleşmelerde öngörülen garanti belgeleri.

Teminatın miktarı, ithal edilen mallara uygulanan gümrük vergisini tam olarak karşılamalıdır. Teminat, başka gümrük borcu doğmadığında iade edilir. Gümrük kurumları, serbest bırakılan bir teminat için herhangi bir faiz ödemez.

CCC, gümrük formalitelerinin, yetkilendirilmiş bireyler aracılığıyla yürütülmesi olasılığını öngörmektedir. Gümrük makamları nezdinde iki şekilde temsil mümkündür:

- Doğrudan – bir üçüncü şahsın adına ve yararına temsil faaliyetlerinin yürütülmesi
- Dolaylı – temsilcinin kendi adına, ancak bir üçüncü şahıs adına hareket etmesi; bu tür bir temsil, yalnızca, bir gümrük acentesi tarafından gerçekleştirilebilir.

Gümrük Tarifesi

AT tarife sınıflandırması, AB gümrük bölgesine ithal edilen mallar için uygulanan 10 haneli bir ticari mal sistemidir. Tarife sınıflandırmaları, vergi oranını ve askıya alma, kotalar vb gibi diğer tarife ölçülerini belirlemeye yarar.

AT'nin 10 haneli sınıflandırma sistemi, 6 haneli Armonize Ürün Tanımlama ve Kodlama Sistemi (HS Konvansiyonu) Nomenklatürüne dayalıdır. Yediden ona kadar olan haneler AB'ye özgü önlemlere atıfta bulunmaktadır.

En Çok Kayrılan Ülke (MFN) statüsündeki ve Dünya Ticaret Örgütü (WTO) üye ülkelerinden kaynaklanan mallara konvansiyonel gümrük vergisi oranları uygulanır.

Özerk gümrük oranları, Dünya Ticaret Örgütüne üye olmayan ülkeler veya En Çok Kayrılan Ülke (MFN) statüsüne sahip

olmayan ülkelerden ithal edilen ürünlere uygulanır.

Önemli miktarda indirim uygulanmış olan veya sıfır vergi şeklindeki imtiyazlı oranlar, AB'nin karşılıklı ticaret anlaşmaları imzalamış olduğu bazı üçüncü (AB dışı) ülkelerden (çok sayıda üçüncü ülke ile imzalanmış bu tür anlaşmalar bulunmaktadır) veya Genel İmtiyaz Sistemi (GSP) uyarınca gelişmekte olan ülkeler ile imzalanan karşılıklı olmayan anlaşmaların imzalanmış olduğu ülkelerden ithal edilen ürünlere uygulanır. AB tarafından karşılıklı olmayan anlaşmalara dayalı olarak tesis edilen imtiyazlı tarife uygulaması, herhangi bir zamanda tadil veya iptal edilebilir.

Her türlü durumda, ilgili ticaret sözleşmesi uyarınca bir menşei şahadetnamesinin ibraz edilmesi gerekmektedir. Aksi takdirde, daha düşük gümrük vergisi oranları uygulanamaz.

"Bağlayıcı Tarife Bilgisi" Kararı (BTI) elde etmek mümkündür. BTI talebi, başvuru sahibinin kurulu olduğu ülkenin veya ilgili malların ithal edileceği ülkenin gümrük makamlarına bir AB başvuru formu teslim edilmek suretiyle gerçekleştirilebilir. BTI verildikten sonra, tüm üye devletlerin gümrük makamları üzerinde 6 yıl boyunca bağlayıcı olacaktır.

Bazı mallar, gümrük vergisi muafiyetleri çerçevesinde ithal edilebilir.

Bu tür mallara örnek olarak aşağıdakiler verilebilir:

- Seyahat edenlerin (turistler) ihtiyaç duyduğu kişisel eşyalar
- ticari bir değeri olmayan, reklam veya teşhir amaçlı tasarımlar, numuneler, modeller ve materyaller
- bilimsel araştırma veya tescil amaçlı ilaçlar ve sıhhi malzemeler
- yabancı diplomatik temsilciler vb.nin resmi kullanımına yönelik mallar

Yabancı bir hissedarın aynı olarak katkıda bulunduğu duran varlıklar daha önce vergiden muaftı (Polonya gümrük kanunu uyarınca), ancak mevcut CCC'ye göre, bunlar şu anda vergiye tabidir.

CCC, Avrupa Komisyonu'na, ithalat tarife kotaları, vergi oranı askıya alma uygulamaları ve tarife tavanları yoluyla ithalat faaliyetleri üzerinde kontrol uygulama yetkisini vermektedir.

İthalat kotaları, kota izinleri kapsamında mal ithal eden kuruluşlara, daha düşük gümrük vergisi uygulanmasını sağlar. İthalatçıların, bu nedenle, ürünleri kota kapsamında olabileceğinden ithal edilen malların türü açısından faaliyetlerini değerlendirmeleri önerilir. Gümrük kotalarından farklı olarak, gümrük oranı askıya alma uygulamaları ve tarife tavanı uygulamaları sistemi herhangi özel bir izin olmaksızın düşük oranlarda veya %0 oranında gümrük vergisi ile mal ithalatına izin verir. Tarife tavanları, belirli bir miktardaki veya değerdeki ithal mallara özel oranların uygulandığı sınırlı sürelerdir. Bunlardan

Bölüm 5

Ticari ve Kişisel Vergilendirme

faydalanmak için özel bir lisans veya izin gerekli değildir.

Gümrük Kıymeti

Gümrük kıymeti, AB Gümrük Tarifesinin ve malların uluslar arası ticareti ile ilişkili diğer tarife dışı önlemlerin uygulanması amacı ile belirlenir. Tüm AB Üye Devletleri için bağlayıcı olan ortak gümrük tarifesi, çoğu durumda, ithal edilen malların değerinin bir yüzdesi olarak ifade edilen vergi oranlarını (kıymet esaslı) içerir. Bu yüzden uygun bir gümrük değerlemesi yapılması, Avrupa Birliğine ithal edilen çoğu mal ile ilgili gümrük yükümlülüklerinin hesaplanmasını doğrudan etkilediğinden, hayati önem taşımaktadır.

Topluluk Gümrük Kanunu, 6 gümrük değerlendirme yöntemi öngörmektedir:

- Yöntem 1: işlem değeri (satış bedeli),
- Yöntem 2: birbiri ile aynı malların işlem değeri
- Yöntem 3: benzer malların işlem değeri
- Yöntem 4: mahsup yöntemi
- Yöntem 5: hesaplanan yöntem
- Yöntem 6: fall-back yöntemi

İşlem değeri yöntemi ilk yöntemdir ve gümrük değerlemesinde en önemli yöntemdir. Diğerleri, alternatif yöntemlerdir ve öngörülen hiyerarşik düzende uygulanacaklardır. Bir sonraki yöntem, sadece, bir önceki yöntemin uygulanması mümkün olmadığında uygulanabilir.

(İthalatçının talebi üzerine) mahsup yönteminin yerine hesaplanan yöntem uygulanabilir.

Yetkili Ekonomik İşleticiler (veya Yetkilendirilmiş Gümrük Yükümlülüğü)

Yetkili ekonomik işleticilik (YEİ) kurumu 2008'de getirilmiştir. Bu tarihten itibaren, YEİ (AEO) statüsü elde etmeye ilgi duyan işleticiler, AEO belgesi verilmesi için gümrük kurumlarına başvurabilmekte ve belge verildikten sonra, güvenlik ve emniyet ile ilgili gümrük kontrollerinde kolaylıklardan ve/veya gümrük kuralları kapsamında öngörülen basitleştirme uygulamalarından faydalanabilmektedir.

Herhangi bir Avrupa Birliği Üye Devletinde verilen AEO statüsü, tüm Topluluk'ta tanınmaktadır. Bu statü, sahiplerine, güvenlik ve emniyet ile ilgili gümrük kontrollerinde kolaylıklardan ve gümrük kuralları kapsamında öngörülen basitleştirme uygulamalarından faydalanma hakkını vermektedir. Diğer faydaların yanı sıra, bunlara aşağıdakiler de dahildir:

- daha az sayıda fiziksel ve belgeye dayalı kontrol
- muayene için konsinye seçildiği takdirde konsinyeye öncelik tanınması
- kontrol yerinin seçimi
- önceden muayene için bir konsinyenin seçimi konusunda bildirim

- özet beyan ve gümrük muayene belgeleri için daha az veri sunulmasının gerekli olması
- Gümrük basitleştirme uygulamalarına daha kolay erişim

Topluluk, AEO programını veya eşdeğer bir program (Amerika Birleşik Devletleri'nde C-TPAT gibi) uygulayan tüm ülkelerde AEO belgesinin karşılıklı olarak tanınmasını amaçlamaktadır. Bu nedenle, Topluluk AEO belgesi sahibinin, gelecekte, üçüncü ülkelerde, o ülkelerdeki yetkili işleticilerin faydalandığı avantajların ayısından faydalanma hakkını elde etmesi mümkündür.

Daha da ötesi, yakın zaman önce, ithalat işlemlerinde basitleştirilmiş prosedürleri kullanan kuruluşlar ile ilgili olarak gümrük ve vergi yönetmeliklerinde bazı önemli tadiller gerçekleştirilmiş bulunmaktadır. Basitleştirilmiş prosedürler ile ilgili gerekliliklerde esaslı değişiklikler yapılmıştır. Polonya KDV Kanununda yapılan Tadiil, ithalat işlemlerinde basitleştirilmiş prosedürleri kullanan kuruluşlar için ilave önemli bir fayda elde edilmesini mümkün kılmıştır (nötr ithalat KDV denkleştirilmesi). Belirli prosedürlerden faydalanmak için yetki başvurusunda bulunanlar tarafından yerine getirilmesi gereken şartlar, daha katı hale getirilmiş, ancak aynı zamanda, AEO statüsünün elde edilmesine ilişkin gereklilikler ile birleştirilmiştir. Bu nedenle, bir AEO'nun, basitleştirilmiş prosedür başvurusunda bulunması halinde, gümrük

makamları, AEO belgesinin verilmesine ilişkin prosedür kapsamında daha önce incelenmiş olan kriterleri yeniden incelememektedir.

AB'de Ticaretin Korunması Kanunları

Yukarıda belirtilen tarife önlemleri dışında, Topluluk mevzuatı, aynı zamanda, ithalat kısıtlamaları için tarife dışı araçlara da yer vermektedir. Anti-damping mevzuatı ve AB gümrük bölgesine aşırı ithalat girişi ile mücadeleye ilişkin mevzuat kapsamında, AB üreticilerinin yazılı talebi üzerine, AB, benzer veya doğrudan rakip ürünlerin zarar verici ithalatına karşı, menfaatlerini savunma ve bazı prosedürleri yürütmek ve koruyucu önlemler uygulamak için adım atma hakkına sahiptir. Avrupa Komisyonu, söz konusu işlemlerin yürütülmesi ve denetlenmesi ve gerekli önlemlerin uygulanmasından sorumlu icra yetkisine sahip AT organıdır. Belirli kriterler karşılandığı takdirde, anti-damping vergisi, asgari fiyat (damping durumunda), ilave gümrük vergileri ve kotalar şeklinde koruyucu önlemler uygulanabilir (aşırı ithalat durumunda). Polonya'da faaliyet gösteren üreticiler, prosedür konusunda yardımcı olması gereken Polonya Ekonomi Bakanlığı, İşgücü ve Sosyal Politika Dairesi aracılığıyla Avrupa Komisyonu'na şikayet başvurusunda bulunabilirler. Bundan sonra, Bakan, Avrupa Komisyonu'na bir başvuru gönderir. Şikayette belirtilen kanıtların değerlendirilmesinden sonra, Komisyon,

Bölüm 5

Ticari ve Kişisel Vergilendirme

resmi işlem başlatılmasına veya şikayetin reddine karar verir.

5.6 Tüketim Vergisi

Vergiye Tabi Mallar

Polonya'nın tüketim vergileri hakkındaki vergi mevzuatı, tüm AB üye devletlerinde bazı mal gruplarına ortak muamele yapılması ile ilgili genel düzenlemelere yer veren topluluk müktesebatına dayanmaktadır. AB tüketim vergisine tabi mal kategorileri, enerji ürünleri (madeni yağlar ve kömür dahil), elektrik, alkollü içecekler ve tütün ürünleridir. Ortak uygulama, tüketim vergisinin, tüm AB üye devletlerinde bu mallardan alınmasını gerektirir ve bu ürünlere ilişkin asgari tüketim vergisi oranlarını belirler. Aynı zamanda, tüketim ürünlerinin üretimi, depolanması ve taşınması ile ilgili gerekliliklere ilişkin düzenlemelerin benimsenmesini de gerektirir.

Tüketim ürünlerinin üretimi ve depolanması

Tüketim ürünleri ile ilgili en önemli prosedür (elektrik ve yolcu arabaları dışında), tüketim vergisi askıya alma rejimidir. Bu rejim kapsamında, tüketim vergisi, tüketim ürünleri nihai alıcıya teslim edildiğinde doğmuş olur. Bu andan önce, üretici veya tedarikçi, askıya alma prosedüründen faydalanabilir. Bu prosedür, vergi ödemesini, mallar, nihai alıcıya teslim

edilinceye kadar geciktirmeye izin verir. Ancak, tüketim vergisi askıya alma rejiminin kullanımı, bazı şartların yerine getirilmesi şartına bağlıdır. Öncelikle, tüketim ürünlerinin üretimi ve işlenmesi yalnızca yetkili depolarda gerçekleşebileceğinden yetkili bir antrepo sorumlusu olarak kayıt olunmuş olması gereklidir. Ayrıca, vergi erteleme rejiminde, malların antrepo dışında depolanmasına izin verilmez. Antreponun kullanımı, aynı zamanda, antrepo sorumlusunun genellikle bir banka tarafından düzenlenen bir teminat yatırmasını gerektirir.

Tüketim mallarının taşınması

Tüketim mallarının taşınması ile ilgili de özel düzenlemeler mevcuttur. Tüketim vergisi, malların tüketim için serbest bırakıldığı ülkede ödenmesi gereken bir vergi olduğundan, bu tür malları sevkiyat ülkesinde tüketim vergisi ödemeksizin satın alıp Polonya'ya sevk etmek, lisanslı emanetçiye (vergi deposu veya kayıtlı konsinye) göndermek veya malları vergi askıya alma rejimi kapsamında bir antrepoda depolamak ve vergiyi, ancak nihai alıcıya teslimatın gerçekleşmesi üzerine ödemek mümkündür.

Bu durumda, askıya alma rejiminin uygulanması da bazı şartlara tabidir. Özellikle, malların sevkiyatı yalnızca bir antrepodan gerçekleştirilebilir. Konsinye (emanetçi), bir gümrük kurumu tarafından, yetkili

antrepo sorumlusu veya kayıtlı bir emanetçi olarak yetkilendirilen kişidir. Yetkili antrepo sorumluları, vergi askıya alma rejiminden, tüketim mallarının üretimi, depolanması, teslim alınması ve sevkiyatı sırasında faydalanabilirler. Kayıtlı emanetçiler, vergi askıya alma rejimi kapsamında malları yalnızca Polonya dışı tedarikçilerden satın alabilirler. Söz konusu malları, depolama veya işleme yetkisine sahip değillerdir, çünkü bu durumda, vergi sorumluluğu, malların teslim alınması anında doğar.

Tüketim mallarının, vergi askıya alma rejimi kapsamında taşınması sırasında, dokümantasyon gereklilikleri, kritik öneme sahiptir. Vergi askıya alma rejimi kapsamında malların taşınması sırasında, elektronik mesajları aktaran özel Tüketim Hareketleri Kontrol Sistemi – EMCS (1 Ocak 2011'den itibaren Polonya'da yürürlüğe girmiştir) kullanılır. Geçmişte gerekli olan kağıt evrak kullanımının (İdari Destekleyici Belgeler) yerine geçmiştir. Üretim ve depolamada olduğu gibi, tüketim mallarının dolaşımı, teminat ile güvence altına alınmalıdır.

Polonya yerel mevzuatı içine dahil edilmiş olan AB Kuralları uyarınca, tüketim vergisi ödenmiş olan malların hareketi konusunda özel hükümler uygulanmaktadır. Tüketim vergisine tabi malları başka bir AB Üye Devletindeki bir emanetçiye gönderen bir gönderici, AB varış ülkesinde tüketim vergisinin ödendiğine dair kanıtın teslim alınması üzerine, ödenen vergiyi geri

talep edebilir. Malları bu şekilde satın alan veya sevk eden kişilerin statüsü ile ilgili herhangi bir sınırlama bulunmamaktadır. Bu nedenle, mallar, tüketim vergisine tabi ürünler çerçevesinde, ticari faaliyet gösteren herhangi bir tüketim vergisi mükellefi tarafından satın alınabilir veya sevk edilebilir. Malların hareketi, bu durumda, Basitleştirilmiş İdari İlave Belge'ye (SAAD/ UDT) dayalıdır.

İdari gözetim

Vergi askıya alma rejimi kapsamında tüketim vergisine tabi malların üretimi, depolanması ve teslim alınması, gümrük kurumlarının uygulayacağı katı bir gözetim prosedürüne tabidir. Kati olarak belirlenmiş bazı tüketim mallarının (örneğin, akaryakıt, etil alkol, sigara) üretim ve depolama yerinde, gümrük memurlarının daimi (veya periyodik) olarak hazır bulunmasını içerir. Üretim süreçleri ve malların miktarları konusunda fiziksel denetleme yapma hakkına sahiptirler.

Binek otomobiller

Binek otomobiller, Polonya'da, yerel (AB dışı) tüketim vergisi düzenlemelerine dayalı olarak tüketim vergisine tabidirler. Vergi oranı, motor kapasitesine bağlıdır. 2 litreden fazla motor kapasitesi olan araçlar için değer % 18,6'sı oranındadır ve geri kalanı için % 3,1 oranındadır.

Bölüm 5

Ticari ve Kişisel Vergilendirme

Vergi, henüz Polonya'da tescil edilmemiş olan ve Topluluk-içi alım veya ithalat nedeniyle ödenmesi gerekmektedir. Yeni arabalar için ve ikinci el arabalar için geçerlidir. Polonya'da üretilmiş arabalar için, tüketim vergisi, ilk yerel satış üzerine alınır.

İlgili gümrük dairesi, her bir otomobil için tüketim vergisinin ödendiğine dair bir belge düzenler. Bu belge, otomobilin Polonya'da tescilli sırasında gereklidir.

5.7 Kurumlar Vergisi

Kurumlar vergisi, ormancılık ve ziraat faaliyetlerinden (bunlara seralar, kümes hayvanı çiftlikleri vb dahil değildir) doğanlar hariç olmak üzere tüm vergiye tabi gelir üzerinden tahsil edilir.

Polonya'da mukim tüm limited şirketler ve anonim şirketler (yabancı iştiraki olan şirketler dahil), tüm dünya üzerindeki vergilendirilebilir gelirleri üzerinden, söz konusu gelirlerin yerel mi yoksa yabancı faaliyetlerinden mi kaynaklandığına bakılmaksızın kurumlar vergisine tabidirler (sınırsız vergi yükümlülüğü).

Tüm yabancı şirketler, diğer bir ifade ile mukim olmayanlar veya yönetim merkezleri yurtdışında olanlar, geçerli herhangi bir çifte vergilendirme antlaşmasının hükümlerine tabi olmak kaydıyla, yalnızca, Polonya kaynaklı gelirleri üzerinden kurumlar vergisine tabidirler (sınırlı vergi yükümlülüğü).

1 Ocak 2011 itibarıyla yürürlükte olan Kurumlar Vergisi Kanunu'nda yapılan değişiklikler, ortaklıkların vergilendirilmesi konusunda düzenlemeler ve yabancı yatırımlar ve emeklilik fonları için yeni bir muafiyet getirmiştir.

2013'te kurumlar vergisi oranı % 19'dur ve vergiye tabi gelirin düzeyi dikkate alınmaksızın uygulanır. Özel bir seçim yapılmadığı sürece, mali yıl (vergi yılı) takvim yılıdır. Vergi yılının değiştirilmesi ile ilgili olarak, vergi kanununda, bir bilgilendirme yazısının ibrazını içeren özel bir prosedür öngörülmektedir.

Kurumlar vergisi, vergilendirilebilir gelir üretmek, gelir kaynaklarını muhafaza etmek veya korumak amacı ile katlanılan masraflar ve maliyetlerin düşülmesinden sonraki vergilendirilebilir gelir üzerinden ödenir. Vergilendirilebilir gelirden, aynı zamanda, önceki yıllardan devrolunan vergi kayıpları da indirilebilir. Azami devir süresi, 5 yıldır ve belirli herhangi bir yıl içinde, yalnızca bir kayıp %50'si mahsup edilebilir. Kayıplar, geçmişe devrolunamaz.

Vergi hesaplaması amaçları için, gayrimenkul ve gayri maddi varlıkların satışından doğan kazançlar ve bağışlar da dahil olmak üzere, birçok gelir vergiye tabidir. Aşağıdakilerden hangisi daha önce gerçekleşirse, söz konusu tarihte vergilendirilebilir gelirden bahsedilebilir.

- malların teslimi (mülkiyet haklarının devri veya kısmen veya tamamen bir hizmetin temini),
- faturanın düzenlenmesi veya

- ödenmesi gereken miktarın ödenmesi

Sürekli hizmetler durumunda, bu tür hizmetlerin teslimi karşılığında ödeme, ödeme dönemleri içinde yapıldığı takdirde, sözleşmede veya faturada tanımlanan ödeme döneminin son günü, yılda en az bir kez olmak üzere, vergilendirilebilir gelirin ortaya çıktığı tarih olarak addedilir. Sürekli hizmetlere ilişkin kurallar, elektrik, ısıtma ve doğal gaz tedarigi için geçerlidir. Vergilendirilebilir gelir tahakkukuna ilişkin yukarıda bahsi geçen kuralların geçerli olmadığı durumlarda, gelir, ödemenin alındığı tarihte tahakkuk ettirilmelidir.

Ayrıca, vergilendirilebilir gelir ile doğrudan ilişkili masraflar, bir kural olarak, vergi yılının sona ermesinden sonra, ancak mali tablo veya yıllık vergi beyannamesinin ibraz edildiği tarihten önce doğmuş bile olsalar, ilgili gelirin kazanıldığı yıl içinde dikkate alınır. Diğer doğrudan masraflar, mütekip vergi yılı içinde dikkate alınmalıdır.

Vergilendirilebilir gelir ile dolaylı şekilde bağlantılı masraflar, maruz kaldıkları gün mahsup edilebilir. Muhasebe defterlerine, bir faturaya veya sair bir muhasebe belgesine dayalı olarak kaydedilmiş olmaları kaydıyla, ilgili masrafa fiilen maruz kalındığı kabul edilir. Gelir ile dolaylı ilişkili masraflar, farklı vergi yıllarını kapsıyor ise ve belirli bir yıla hangi masrafların tahsis edilmesi gerektiğinin belirlenmesi mümkün değil ise, ilişkili oldukları dönem içinde orantısız olarak dağıtılırlar.

Genel olarak, eğer bir masraf, gelir oluşturmak, gelir kaynaklarını muhafaza etmek veya korumak amacı için yapıldıysa ve Kurumlar Vergisi Kanunu'nda söz konusu masraf kapsam dışı bir masraf değil ise, vergiden düşülebilir. Aşağıda vergiden düşülemeyecek masraflar için örnekler verilmektedir:

- borçlar halihazırda vergilendirilebilir gelir olarak dahil edilmiş olmadıkça ve borçlu müflis olmadıkça veya borç, mahkeme işlemlerinin yürütülmüş olmasına karşın tahsil edilemiyor olmadıkça veya tahsilat masrafları ödenmesi gereken borç miktarını aşacak olmadığı sürece, şüpheli alacaklar karşılıkları
- vadesi geçmiş vergilere ilişkin faiz
- kusurlu mal ve hizmetlerden doğan cezalar ve tazminatlar

2012 yılı sonuna kadar, maliyetler, genel olarak, (bazı istisnalar ile) tahakkuk esasına göre vergi amaçları için dikkate alınırlar. Vergi mevzuatında 1 Ocak 2013 tarihinde yürürlüğe giren değişiklikler ile maliyetler, Kanun'da belirtilen süreler içinde gerçekleşmediği takdirde, ödeninceye kadar vergi amaçları için dikkate alınmazlar. Bu hüküm, aynı zamanda, ilgili iktisap maliyetleri ödenmediği takdirde, varlıkların vergi amortismanı için de geçerlidir.

Buna ilaveten, örtülü sermaye kuralları da, borç-öz sermaye oranı 3:1'i aştığı sürece (öz sermaye, ödenmiş hisse sermayesi anlamında), bazı ilişkili taraflardan alınan kredilere ilişkin faizin vergiden mahsubu

Bölüm 5

Ticari ve Kişisel Vergilendirme

konusunda bazı sınırlamalar getirmektedir.

Bu, hem yerel, hem de yabancı kredi verenler tarafından verilen krediler için geçerlidir.

Duran varlıkların yıpranması ve maddi olmayan varlıkların amortismanı, vergi amaçları için mahsup edilebilir. Vergi amortismanı yöntem ve oranları, Kurumlar Vergisi Kanunu'nda düzenlenmektedir.

Küçük ölçekli vergi mükellefleri ve faaliyete başlayan vergi mükellefleri (dönüşüm, birleşme, bölünme vb yoluyla oluşmalar hariç) bazı duran varlıkları duran varlıklar siciline girdikleri yıl içinde bir defaya mahsus bir amortisman mahsubu yapabilmektedirler. Bu hüküm, yalnızca, yolcu araçları dışında, Duran Varlıklar Sınıflandırma Tablosu'nda 3-8. Gruplarda yer alan varlıklar ile ilgilidir. Ancak, bu bir defaya mahsus mahsubun miktarı, 50.000 Avro'nun PLN cinsinden eşdeğerini geçemez.

İkamet amaçlı olmayan kullanılmış binaların alıcısının yıpranmayı, önceki mal sahipleri tarafından uygulanan yıpranmayı dikkate alarak hesaplaması gerekmektedir. Bu tür binaların yıpranma süresi, yeni bir ikamet amaçlı olmayan binanın yıpranma süresi ile (diğer bir ifade ile 40 yıl) binanın önceki mal sahipleri tarafından amortismanı tabi tutulduğu yıl sayısı (10 yıldan az olmamak kaydıyla) arasındaki fark olarak hesaplanır.

Kurumlar Vergisi Kanunu, aşağıda örnekleri verilen bazı yeniden yapılanma olayları sonucunda devralınan duran varlıklar ve maddi olmayan varlıkların başlangıç değerinin

tespit edilmesine dair bazı hükümlere yer vermektedir:

- Kuruluşların dönüşümü, bölünmesi veya birleşmesi
- bir kuruluşun veya bunun örgütlü bir kısmının aynı katkısı
- bir ortaklığa aynı katkı
- bir kuruluşun veya bunun örgütlü bir kısmının devralınması
- başka bir kuruluşun tasfiyesi

Faaliyetlerin dönüşümü, bölünmesi veya birleşmesi durumunda, varlıkların başlangıç değeri, sırasıyla, dönüşen, bölünen veya birleşen kuruluşun vergi sicilinde belirtilen başlangıç değerine göre tespit edilir (devamlılık kuralına göre). Bir bölünme söz konusu olduğunda, devamlılık kuralı, yalnızca, bölünen kuruluşun varlıkları, kuruluşun örgütlü bir kısmını teşkil ediyor ise uygulanır (bazı durumlarda, bu şart, ayrıca, bölünen kuruluşun sahip olduğu varlıklar ile ilgili olarak de yerine getirilmelidir).

İlke gereği, 2011'den itibaren, devamlılık kuralı, aynı zamanda, ortaklıklar ve bir teşebbüs veya bunun örgütlü bir kısmı şeklinde yapılan aynı katkılar için de geçerlidir (teşebbüsü veya teşebbüsün örgütlü bir kısmını teşkil eden unsurların, aynı katkıyı yapan kuruluşun duran varlıklar ve maddi olmayan varlıklar siciline kayıtlı olup olmadığına bakılmaksızın).¹ Ocak 2011'den bu yana geçerli olan lafza göre, Kurumlar Vergisi Kanunu, bir ortaklığa aynı katkı oluşturan varlıklar ve ortak

tarafından ortaklıktan geri çekilme veya tasfiye sonucunda alınan varlıkların başlangıç değerinin tespiti konusunda düzenlemeler içermektedir.

Kurumlar Vergisi Kanunu'na göre, bazı başlıklar, gelirin azami % 10'una kadar olmak kaydıyla, vergiye tabi gelirden mahsup edilebilir.

Şirketler, mali tablolarının denetime tabi olması kaydıyla, kur farklarını, muhasebesel amaçlar için uygulanan yaklaşım doğrultusunda dikkate alma olanağına sahiptirler. Ayrıca, kur farkı kazançları, vergiye tabi geliri artırmalı ve kur farkı kayıpları, vergiden indirilebilir maliyetleri artırmalıdır.

Vergi mükellefinin, kur farklarının dikkate alınması konusunda bir muhasebe yaklaşımı seçmemiş olması halinde, Kurumlar Vergisi Kanunu'nda, vergisel açıdan kur farklarının dikkate alınması konusunda yer alan düzenlemelere uymalıdır.

Kur farklarının hesaplanması sırasında, bir kural olarak, işlem için fiilen uygulanan döviz kurları, Kurumlar Vergisi bakımından gelir ve maliyetleri hesaplamak için de kullanılmalıdır. Fiilen kullanılan döviz kurlarının uygulanması mümkün olmadığı takdirde, Polonya Ulusal Bankası tarafından ilan edilen ortalama döviz kuru oranları uygulanır.

Vergi Kanunu, OECD düzenlemeleri ile uyumlu transfer fiyatlandırması hükümleri içerir. Hükümler, vergi mükellefinin, işlemleri, piyasa şartlarına uygun şartlarla gerçekleştirmediği durumlarda ilişkili taraflar arasındaki işlemler

için geçerlidir. Bu tür durumlarda, vergi idaresi, beyan edilen vergi düzeyinde ayarlama yapma hakkına sahiptir. Vergi İdaresi, aynı zamanda, ilişkili taraflar arasındaki bazı işlemlerde, fiyatların makul piyasa değerine uygun olmaması durumunda, fiyatları düzenleme yetkisine de sahiptir. 2001'den itibaren, ilişkili taraflar arasındaki işlemler için ve vergi cennetlerinde kurulu kuruluşlar ile yapılan işlemler için dokümantasyon gereklilikleri düzenlenmiştir.

Vergi mükellefleri, Maliye Bakanlığına, APA (Peşin Fiyatlandırma Anlaşması) başvurusunda bulunabilirler. APA'nın amacı, ilişkili şirketler arasında kar aktarımı iddiası ile ilgili riskin ortadan kaldırılmasıdır – diğer bir ifade ile, transfer fiyatlandırması riski. Bu nedenle, APA'lar, özel olarak, ilişkili taraf işlemlerinde yer alan vergi mükellefleri için temin edilmektedir. APA için başvuruda bulunanların, vergi kurumları ile bir anlaşmaya varmak amacı ile, işlemin gerekçesi ve işlemin mali yönleri ile konularda çeşitli ve kapsamlı bilgi ve veriler sunması gereklidir. Polonya Finans Bakanı ile yapılan bir anlaşma yoluyla, APA, şirketin, kullanılan fiyatlandırma metodolojisinin doğruluğu ve söz konusu işlemlerdeki fiyatların düzeyi konusunda vergisel yönden kesinlik kazanmasını sağlar.

1 Ocak 1996'dan beri, Polonya şirketlerinin mali gruplar oluşturması mümkündür. Mevzuat ise kısıtlayıcıdır:

- ana şirket, diğer grup üyelerinin sermayesinin %95'ine sahip olmalıdır,

Bölüm 5

Ticari ve Kişisel Vergilendirme

- her bir üye şirketin ortalama hisse oranı 1 milyon PLN'in üzerinde olmalıdır.
- grup, brüt vergilendirilebilir gelirin en az % 3'ü oranında verilebilir kar oranı elde etmelidir.

Bunun sonucu olarak, Polonya'da çok az sayıda mali grup mevcuttur.

Polonya şirketleri tarafından ödenen tüm temettüler, kaynağında % 19 oranında stopaj vergisine tabidir. Yabancı bir hissedara temettü ödendiğinde, oran, bir çifte vergilendirme antlaşması kapsamında indirilebilir.

Bazı durumlarda, Polonya şirketleri tarafından ödenen temettüler, stopaj vergisi muafiyetinden faydalanabilmektedir. Muafiyet, en az % 10 oranındaki hissedarlığın (veya İsviçre için %25) asgari kesintisiz 2 yıl süresince elde tutulması kaydıyla, alıcı, bir Polonya şirketi ise veya kayıtlı işyeri AB'de, Avrupa Ekonomik Alanı (AEA) veya İsviçre'de kain bir şirket ise geçerlidir. Stopaj vergisi muafiyeti, 2 yıllık elde tutma süresi şartının tamamlanmasından önce uygulanabilir, ancak hisselerin daha erken elden çıkarılması halinde, ödenmesi gereken stopaj vergileri, faiziyle birlikte ödenmelidir. Muafiyet:

- hissedarlığın, sahip olunan hisselerin mülkiyetinden kaynaklanması veya
- hissedarlığın, mülkiyet dışında bir mülkiyet hakkına dayalı olması kaydıyla, hisseler devredilmemiş olsaydı bu gelir muaf olacak olduğu sürece

geçerli olacaktır.

Muafiyet, ayrıca, AB, AEA veya İsviçre'de kain bir şirketin daimi bir işyerine atfedilen temettü geliri için de geçerlidir.

Polonya'da vergi mukimi olan şirketler tarafından yabancı kuruluşlara ödenen gayri maddi hak bedelleri, faiz ve hizmet ücretleri, Polonya'da stopaj vergisine tabidir. Kurumlar Gelir Vergisi Kanununda öngörülen temel vergi oranı, geçerli çifte vergilendirme antlaşmasında aksi öngörülmediği sürece %20'dir (genelde oran daha düşüktür ve hatta sıfırdır). 1 Temmuz 2005'te, Polonya, bazı AB mukimlerine ödenen gayrimaddi hak bedelleri ve faizin 1 Temmuz 2013'ten itibaren vergiden muaf olmasını öngören, AT Faiz ve Gayrimaddi Hak Bedelleri Direktifi doğrultusunda yeni düzenlemeler yayınlamıştır. 1 Temmuz 2009'dan itibaren, indirilen stopaj vergisi oranı, %5'tir. Hükümler, "bağlı şirketler" arasında yapılan ödemeler için geçerlidir. İki şirket arasında aşağıdaki şartların söz konusu olması halinde söz konusu iki şirket "bağlı şirketlerdir": (i) iki şirketten birinin, diğer şirketin sermayesinin en az %25'ine doğrudan sahip olması veya (ii) bir üçüncü AB şirketinin, iki şirketin sermayesinin en az %25'ine doğrudan sahip olması.

Finansal Araçlarla Alım Satım Yapılmasına İlişkin Kanun ve Diğer Kanunlarda yapılan değişiklikler sonucunda, 2012 yılında, Polonya kanununa, omnibus hesap kavramı girmiştir. 1 Ocak 2012 tarihinden bu yana, omnibus hesaplarda kayıtlı menkul kıymetler ile ilgili

dağıtımlar, Polonya'da %20 oranında bir stopaj vergisine tabi tutulmuştur.

Daha önce, münhasıran AB'den ülkelere uygulanan, faiz ve gayrimaddi hak bedellerine ilişkin stopaj vergisi muafiyeti, artık, AEA ülkelerini de (diğer bir ifade ile, Norveç, İzlanda ve Liechtenstein) içine alacak şekilde genişletilmiştir.

Polonya'da, temettüler, faiz ve gayrimaddi hak bedelleri ile ilgili stopaj vergisi muafiyeti, AB/AEA ülkelerinde, toplam gelirleri üzerinden vergiye tabi olmaları ve bu ülkelerde vergiden muaf olmamaları kaydıyla, münhasıran AB ve AEA ülkeleri için uygulanabilir.

Temettü, faiz veya gayri maddi hak bedeli ödeyenlerin; vergi mukimliği belgesi dışında, ayrıca; vergi mükellefinin (yukarıdaki ödemeleri alan kuruluş), Polonya'da vergi muafiyeti ile ilgili gerekli şartları karşıladığını teyit eden bir belgeye sahip olması gereklidir.

Vergi ödemeleri, cari muhasebe verilerine dayalı olarak aylık aralıklarla yapılır ve yıllık bir vergi beyannamesi sunulması gereklidir. 1 Ocak 2012'den itibaren, vergi yılının son ayına ilişkin avans ödemesinin, bir sonraki vergi yılının birinci ayının 20. gününe kadar ödenmesi gereklidir.

2007'den itibaren, aylık vergi beyannameleri verilmesi yükümlülüğü kaldırılmıştır. Vergi peşin ödeme basitleştirilmiş yöntemini seçmek mümkündür. Bu durumda, bir önceki yıl içinde sunulan yıllık vergi beyannamesinde gösterilen vergi yükümlülüğünün on ikide

biri oranında aylık avans ödemeleri yapılır (veya önceki yıl içinde herhangi bir vergi yükümlülüğü yok ise, iki vergi yılı öncesinde ibraz edilen yıllık beyannamede gösterilen yükümlülüğün on ikide biri). 2006'dan itibaren, bazı başvuruların elektronik yöntemle yapılması mümkün hale getirilmiştir.

5.8 Kurumlar Vergisi (Temsil Büroları)

Polonya'da ticaret yapan yabancı şirketler, şube veya temsil büroları açabilirler. Genel bir kural olarak, bir yabancı şirket, herhangi bir çifte vergilendirme antlaşmasının hükümleri geçerli olmadığı sürece, Polonya'daki bir şubenin karı üzerinden (eğer şube daimi bir kuruluş niteliğinde ise) ve Polonya'daki kaynaklardan elde edilen diğer her türlü gelir üzerinden vergiye tabidir. Yabancı şirketin vergi yükümlülüğü, genel olarak, şubenin karları ve kaynağında stopaj vergisine tabi diğer gelirler ile sınırlı olacaktır (temettüler, faiz ve gayrimaddi hak bedelleri).

Yabancı şirketlerin vergilendirilebilir geliri, normal kurumlar vergisi kuralları kullanılmak suretiyle hesaplanır. Muhasebe kayıtlarının Polonya Muhasebe Kanunu uyarınca tutulmamış olması durumunda, vergilendirilebilir gelir, gelirin belli bir yüzdesi olarak hesaplanır. Yüzde, aşağıdaki şekilde, yürütülen faaliyetin türüne bağlı olarak değişir:

- Toptan ve perakende ticaret - % 5

Bölüm 5

Ticari ve Kişisel Vergilendirme

- İnşaat ve ulaşım - % 10
- Aracılık faaliyetleri – (komisyon ile ücretlendiriliyor ise) - % 60
- Avukatlık veya uzmanlık hizmetleri - % 80
- Diğer faaliyetler - %20.

5.9 Kişisel Gelir Vergisi

Polonya'da daimi ikameti olan bireyler, tüm dünya üzerindeki gelirleri üzerinden vergiye tabidirler (sınırsız vergi sorumluluğu). Daimi ikamete sahip olmayan bireyler, sınırlı vergi sorumluluğuna sahiptir.

Kişisel Gelir Vergisi Kanunu'nda yer alan tanıma göre, Polonya'da ikamet yeri olan bir kişi:

- Polonya ile daha yakın kişisel veya ekonomik ilişkileri olan bir kişidir ("hayati menfaatlerinin merkezi") veya
- belirli bir mali yıl içinde Polonya topraklarında 183 günden daha uzun süre kalan bir kişidir.

Bu kurallar kapsamında, belirli bir yıl içinde Polonya'da 183 günden daha uzun süre kalan yabancı bireyler, vergi amaçları için Polonya'da daimi ikamet yeri olan bireyler (Polonya vergi mukimleri) gibi muameleye tabi tutulacaktır.

Polonya'da sınırlı vergi sorumluluğu söz konusu olduğunda, bireylerin, yalnızca, Polonya'da yürütülen çalışma nedeniyle elde ettikleri gelir (nerede ödendiğine

bakılmaksızın) ve Polonya'daki kaynaklardan elde edilen diğer gelirler üzerinden vergiye tabi tutulmaları gerekmektedir. Polonya dışı kaynaklardan elde edilen gelirler, Polonya'da vergiye tabi tutulmamalıdır. Geçerli bir çifte vergilendirme antlaşması, Polonya'da gelir vergisi yükümlülüğünü etkileyebilir.

(Ek E'de, Polonya'nın bu tür antlaşma imzalamış olduğu ülkelerin bir listesi yer almaktadır).

Vergiler, genelde, ödenen veya vergi mükellefinin tasarrufuna sunulan nakit ve aynı kazançlar üzerinden hesaplanır.

Bir hizmet sözleşmesinden elde edilen gelirler, maaşı ve mali yıl içinde çalışana ödenen, sağlanan veya sair şekilde çalışanın tasarrufuna sunulan aynı yardımların birçoğunu içerir.

Bazı gelir ve yardım (menfaat) türleri, kişisel gelirden muafdir. Aşağıda bunlarla ilgili örnekler sunulmaktadır:

- ilgili yasal limitlere kadar olmak kaydıyla iş seyahatleri için yapılan masraflar (maruz kalınan masraflar, seyahat masrafları vb)
- uluslar arası veya iki taraflı anlaşmalarda bu şekilde öngörülmesi halinde, yurtdışında elde edilen gelirler
- yılda 380 PLN'ye kadar olmak kaydıyla, tamamen işverenin sosyal yardım fonundan veya işverenin bağlı olduğu sendikadan karşılanması kaydıyla bazı aynı yardımlar ve parasal yardımlar

- ücretsiz yardım değeri, yardım sağlayıcılarından elde edilen ve bunların reklam faaliyetleri ile ilgili diğer kaynaklardan gelirler olarak tanımlanır – bir defaya mahsus bir yardımın değerinin 200 PLN'yi aşmaması kaydıyla (söz konusu yardımın bir yardım sağlayıcının bir çalışanına veya yardım sağlayıcı ile medeni hukuk ilişkisi içersinde olan diğer bir bireye verilmiş olması durumunda muafiyet geçerli değildir).

Vergilendirilebilir gelirden, yılda gelirin %6'sının değerine kadar olmak kaydıyla, uygun bağışlar ve zorunlu sosyal güvenlik harcamaları (Polonya veya AB ülkelerinde

ödenen) düşülebilir. Ayrıca, geçici görevlendirme nedeniyle Polonya dışında çalıştırılan çalışanlar için, o ülkeye geçici olarak görevlendirilen devlet çalışanları için yayınlanmış olan günlük yevmiye oranının %30'u olarak hesaplanmak üzere, görevlendirmenin her bir günü için vergilendirilebilir gelirden belirli bir mahsup yapılabilmektedir.

Toplam gelirden % 18 ve % 32 oranlarında artan oranlı vergiler kesilir (temettülden, kredi faizlerinden elde edilen gelir ve gayrimenkul satışlarından elde edilen hasılat hariç). 2013 yılında aşağıdaki vergi oranları yürürlüktedir:

...PLN'nin üzerinde vergilendirilebilir gelir	...PLN'ye kadar vergilendirilebilir gelir	Geçerli Vergi
-----	85,528.00	% 18 eksi 556,02
85,528.00	-----	14.839,02 artı 85.528,00'in üzerindeki meblağın %32'si
Yasal indirilebilir gelir elde etme maliyeti, ayda 111,25 PLN'dir.		

1 USD = yaklaşık 3,2 PLN / 1 EUR = yaklaşık 4,2 PLN (Mart 2013 itibariyle geçerli döviz kurları – oranlar değişken olabilir)

Bölüm 5

Ticari ve Kişisel Vergilendirme

Yukarıda belirtilen vergi oranı aralıkları, bireyin sınırlı vergi yükümlülüğüne mi yoksa sınırsız vergi yükümlülüğüne mi tabi olduğuna bakılmaksızın uygulanmaktadır.

Temettülden elde edilen gelirler, sermaye kazançları (örneğin, hisse satışı) ve banka hesaplarından ve kredilerden elde edilen faiz, sabit %19 oranında vergiye tabidir. Yukarıda belirtilen türdeki gelirler, diğer kaynaklardan kazançlara ilave edilmez. Genel bir kural olarak, gayrimenkul satışından elde edilen gelirlerin vergilendirmesi, (satın alındığı takvim yılının sonundan itibaren) 5 yıl boyunca mülkiyetin devam ettiği tasarruflar için geçerlidir. Bu dönem sonundan itibaren vergi uygulanmaz. Gayrimenkul varlığın beş yıllık dönemin sona ermesinden önce satılması halinde, vergi yükümlülüğünün belirlenmesi için uygulanacak yöntem, gayrimenkul varlığın satın alındığı tarihe dayalı olarak değişir:

- (i) 1 Ocak 2008 ile 31 Aralık 2008 arasında satın alınan gayrimenkuller – elde edilen gelir üzerinden %19 vergi uygulanır (gelirlerden, satın alma maliyeti indirilir). Vergi mükellefinin, tasarruftan önce en az 12 ay boyunca daimi olarak ikamet amacı ile gayrimenkul üzerinde resmi olarak kaydedilmiş olması halinde, vergi alınmaz.
- (ii) 31 Aralık 2008'den sonra satın alınan gayrimenkuller – elde edilen gelir üzerinden %19 vergi uygulanır (gelirlerden, satın alma maliyeti indirilir). 2 yıllık bir süre içinde (Polonya'da, AB, AEA ve İsviçre'de) diğer ikamet amaçlı

gayrimenkullere harcanan bazı tutarlar, vergiden muaftır (gayrimenkulün satıldığı vergi yılının sonundan itibaren 2 yıl).

Vergi, tasarrufun gerçekleştiği vergi yılına ilişkin yıllık vergi beyannamesinin ibrazı sırasında ödenmelidir. Vergilendirilebilir matrah, satış hasılatı ile gayrimenkulün iktisap maliyeti arasındaki fark artı amortisman nedeniyle silinen miktarlar olacaktır.

Yabancı gelirin çifte vergilendirilmesinden kaçınmanın yöntemleri

Yurtdışında vergilendirilen gelirin, bir çifte vergilendirme antlaşması kapsamında Polonya'da vergiden muaf olması durumunda, vergilendirilebilir kısım için geçerli efektif vergi oranını hesaplamak üzere, genellikle, vergilendirilebilir gelire ilave edilir (artan oranlı muafiyet). Söz konusu anlaşmaların hükümleri uyarınca, yurtdışında vergilendirilen gelirin, Polonya'da vergiden muaf olmaması halinde, yurtdışında ödenen her türlü vergi, Polonya'da indirim olarak talep edilebilir. Bu indirim, yabancı gelir üzerinden ödenmesi gereken verginin miktarı ile sınırlıdır. Bu tür bir indirim talebinin, artan oranlı muafiyet yöntemiyle muafiyet kapsamındaki çifte vergi indiriminden daha az avantajlı olduğu durumlarda, vergi mükellefi, artan oranlı muafiyet yöntemini uygulayarak ödenmesi gereken vergi için ayrı bir hesaplama hazırlayabilir. Vergi mükellefi, bundan sonra, aradaki farkı, "iptal indirimi" adında bir vergi mahsubu şeklinde talep edebilir.

Aksini öngörebilecek çifte vergilendirme anlaşmalarında yer alan hükümlere tabi olmak kaydıyla, sınırlı vergi sorumluluğu olan kişiler, kişisel olarak yürüttükleri faaliyetlerinden, denetim kurullarındaki görevlerinden, direktör olarak aldıkları ücretler, kişisel hizmet sözleşmesi veya görev sözleşmesine dayalı olarak elde edilen gelirler, gayri maddi hak bedelleri, patent hakları, telif hakları ve know-how nedeniyle elde ettikleri gelir üzerinden, gelir düzeyine bakılmaksızın, sabit % 20 oranında vergiye tabidirler. Ancak bu durumda, herhangi bir maliyet indirilemez.

Polonyalı işverenler, çalışanlarının aylık ücretlerinden peşin vergi ödemelerini kesmek ve bunu vergi kurumlarına transfer etmek zorundadır. Peşin ödeme miktarı, yıl başından itibaren ilgili işverenden alınan ücrete dayalıdır. Kişisel gelir vergisi peşin ödemeleri aşağıdaki şekilde hesaplanır:

- yıl başından çalışanın ilgili işverenden aldığı ücretin 85.528 PLN'yi aşmadığı aya (ilgili ay dahil) kadar olan aylar için, peşin ödeme, % 18 oranında hesaplanır.
- çalışanın yıl başından itibaren ilgili işverenden aldığı ücretin 85.528 PLN'yi aştığı ayı takip eden aylar için, peşin ödeme oranı % 32'dir.

Yurtdışı (Polonya dışı) bir hizmet sözleşmesinden gelir elde edilmesi durumunda, gelir alanın, yıl içinde, gelirin % 18'i oranında hesaplanan peşin vergi ödemesi gerekmektedir. Ancak, yıllık beyanname verildiğinde, gelir alanın, %32'ye kadar artan oranlı vergiye tabidir. Birey, vergiyi, bir

sonraki ayın yirminci gününe kadar hesaplayıp ödemekle yükümlüdür.

Genel olarak, ticari faaliyetlerden elde edilen gelir, standart artan oranlarda vergi yöntemine göre vergilendirilir (% 18 ve %32). Ancak birçok ticari faaliyetten elde edilen gelirler, sabit bir oran olarak %19 oranı üzerinden vergiye tabi tutulabilir. Bu durumda, bu vergilendirme yönteminin seçildiğini konusunda bir beyanın 20 Ocak tarihine kadar vergi dairesine sunulması gereklidir. Yıl içinde ticari faaliyete başlandığı takdirde, ilgili beyanın, başlangıçtan önce ancak her durumda en geç ilk gelirin elde edildiği tarihte sunulması gereklidir. Bu vergilendirme yöntemi, diğer hususların yanı sıra, ilgili vergi yılı içinde, kendilerini istihdam etmiş olan işveren için hizmet sunmak isteyen bireyler için uygulanamaz. Bu vergilendirme yöntemini (% 19 sabit oran) seçen vergi mükellefleri, müşterek vergilendirme olasılığı ve bazı vergi indirimlerinden faydalanma hakkını kaybederler.

5.10 Sosyal Güvenlik (ZUS)

Sistem, ödemelerin yapıldığı üç katmandan oluşur. Birinci kısım zorunludur. İkincisi bazı bireyler için zorunludur, üçüncüsü isteğe bağlıdır.

I.Kısım

Primler, çalışan ile işveren arasında bölüştürülür. İşveren, kendi adına ve işveren adına sosyal güvenlik primlerini ödemekle yükümlüdür.

Bölüm 5

Ticari ve Kişisel Vergilendirme

Sosyal güvenlik primleri, istihdam sözleşmeleri, hizmet sözleşmeleri tahtında ve ticari faaliyet vb.den elde edilen gelirlere dayalı olarak ödenir.

Aşağıdaki tabloda, Polonya'nın zorunlu sosyal güvenlik prim oranları gösterilmektedir (aşağıdaki oranlar geçerlidir):

II. Kısım

ZUS'a (Sosyal Güvenlik Kurumu) aktarılan fonlar, birinci ve ikinci kısımlara ödenir. İkinci kısım, sigortalı bireyler tarafından seçilen kamu emeklilik fonlarından (OFE) oluşur. Katkı matrahının %2,3'ü, çalışanın seçtiği kamu emeklilik fonuna aktarılır.

Katkı Türü	İşveren Payı	Çalışan Payı	Toplam
Emeklilik Fonu*	%9,76	%9,76	%19,52
Maluliyet Fonu*	% 6,5	%1,5	%8,00
Köprü Emeklilik Fonu***	0 veya %1,50		%1,50
Hastalık Fonu	-----	%2,45	%2,45
Kaza Fonu**	0,67 – 3,86 **	-----	0,67 – 3,33**
Çalışanların Garantili Yardım Fonu	%0,10	-----	%0,10
İşgücü Fonu	%2,45	-----	%2,45
TOPLAM (111.390 PLN'ye kadar)	% 19,48 – 24,17	%13,71	%33,19 – 37,88
TOPLAM (111.390 PLN üzeri)	%3,22 – 6,41	%2,45	%5,67 – 8,86

Notlar:

* Bir bireyin brüt ücreti, belirli bir yıla ilişkin 30 ortalama tahmini ulusal maaşı aştığında (2013 için 111.390 PLN), bu fonlara katkı ödemesi sona erer.

** Kaza fonu katkıları, ödeme yapan tarafın, işverenin istatistik REGON numarası altında belirtilen faaliyetine dayalıdır (Polonya Ticari Faaliyet Sınıflandırması'na (PKD) göre). Yabancı bir işveren için Polonya'da çalışan çalışanlar durumunda, kaza fonu katkısı, %1,93 oranındadır.

*** Yalnızca belirli bir nitelikte çalışma yürüten belirli sektörlerde çalışan bireyler için geçerlidir.

III. Kısım

Üçüncü kısım , özel emeklilik fonları, çalışan emeklilik fonları ve grup hayat sigortası vb.den oluşur. Zorunlu değildir ve bu tür planlara ödenen primler, şahıslar için vergiden indirilemez.

Sağlık Sigortası

Sağlık hizmetlerine ücretsiz erişim sağlayan bir devlet sağlık hizmetleri sistemi bulunmaktadır. 2013 yılında, bir hizmet sözleşmesinden kaynaklanan sağlık sigortası primleri, çalışanın sosyal güvenlik primlerinin düşülmesinden sonra brüt ücretin % 9'u olarak hesaplanır.

Yasal sağlık sigortası ile ilgili ödemeler, hesaplama matrahının % 7,75'ine kadar kısmen vergiden düşülür. Bu nedenle, sağlık sigortası katkılarının birçoğu, çalışanın net ücretinde herhangi bir etkiye sahip değildir (yalnızca % 1,25 net düzeyi etkiler).

5.11 Sosyal Güvenlik

Polonya, AB üyesi olduğundan, sosyal güvenlik ile ilgili konuların koordinasyonu ile ilgili AB Yönetmelikleri Polonya'da doğrudan geçerlidir. AB Yönetmelikleri, yerel kanundan üstün tutulur ve AB kurallarının genel uygulamasını düzenler. Aynı zamanda, göçmen işçiler ve AB içinde farklı ülkelerde çalışan diğer bireyler ile ilgili detaylı düzenlemeleri

uygularlar. Ancak bu düzenlemeler, Üye Devletlerin, kendi sosyal güvenlik sistemlerini muhafaza etmelerine izin verir (Topluluğun genel yeknesak bir sosyal güvenlik sistemi bulunmamaktadır). AB Yönetmeliklerinden kaynaklanan temel ilke, bir bireyin bir devlette – kural olarak, çalışmanın yürütüldüğü ülkede- sosyal güvenlik katkılarına tabi olduğudur. Birden fazla ülkede çalışma yürüten bireyler, aktivitelerinin önemli bir kısmının o ülkede yürütülmesi kaydıyla ikamet ettikleri ülkede sosyal güvenlik katkılarına tabidirler. Bir bireyin, bir işveren için birden fazla ülkede çalışma yürütmesi ancak bu ülkelerin hiçbirinde ikamet etmemesi durumunda, sosyal güvenlik primleri, işverenin kayıtlı merkezinin veya işyerinin bulunduğu ülkede ödenmelidir.

Bir çalışan, AB içindeki bir ülkeden diğer bir ülkeye görev gereği atandığında, birey, kendi anayurdunun sosyal güvenlik sistemi içinde kalabilir. Ancak, çalışmanın yürütüldüğü ülkede sosyal güvenlik primlerinin ödenmesi ile ilgili muafiyetin uygulanması ve bireyin, normalde "bağlı" olduğu ülkenin sosyal güvenlik sistemine prim ödemeye devam etmesine izin vermek için karşılanması gereken bazı şartlar mevcuttur.

5.12 Yerel Vergiler ve Harçlar

Yerel otoriteler (örneğin, şehirler, komünler) tarafından uygulanan farklı vergiler ve harçlar

Bölüm 5

Ticari ve Kişisel Vergilendirme

arasında en önemlileri, gayrimenkul ve ulaşım araçlarından alınan vergiler ve harçlardır. Vergi kanunu, yalnızca, vergiler/harçların azami miktarlarını belirtir (aynı zamanda ulaşım araçları için asgari oranları belirtir) ve yerel kurumlar fiili oranları belirler. Azami miktarların bazıları, aşağıda listelenmektedir.

Bu vergi, aynı zamanda, gayrimenkul veya inşaat tesislerine sahip olan veya bunlar üzerinde daimi intifa hakkına sahip olan veya Devlet Hazinesine, yerel kurumlara veya Zirai Gayrimenkul Kurumuna ait gayrimenkulleri veya inşaat tesislerini kiralayan kuruluşlara da uygulanır.

Genel olarak, ulaşım araçları için uygulanan vergi, aşağıdaki türlerdeki araçlar için geçerlidir:

- 3.5 ton üzeri izin verilen toplam brüt ağırlığa sahip kamyonlar
- 3.5 ton üzeri izin verilen toplam brüt ağırlığa sahip çekiciler,

- zirai amaçlar için kullanılanlar dışında, 7 ton üzeri izin verilen toplam brüt ağırlığa sahip römorklar ve yarı römorklar
- otobüsler

5.13 Damga Vergileri ve Resmi İşlem Vergileri

Damga vergisi, bir kamu kurumu tarafından düzenlenen izinler, belgeler ve kayıt çıktıları için ve vekil tayinine ilişkin belgelerden alınır. Damga vergisi, pul ile ödenemez. İlgili vergi dairesinin hesabına ödeme yapılmalıdır. Damga vergisi, aynı zamanda, ilgili vergi dairesinin veznesinden de ödenebilir.

Damga vergisine örnek olarak aşağıdakiler verilebilir:

- Polonya'da aşağıdakilerin tesis edilmesine ilişkin lisans:
  - yabancı bir banka şubesi: 12.750 PLN
  - yabancı bir bankanın temsil bürosu: 6.713 PLN

Yerel Vergi ve Harçlar	2013'te geçerli oranlar
Bir ekonomik faaliyet ile bağlantılı arazi (ziraat ve ormancılık hariç)	Metrekare başına 0,88 PLN
İnşaat	Yıl başında inşaatın amortisman matrahının %2'si
Bir ticari faaliyet ile bağlantılı binalardaki kullanılabilir yüzeyler (ziraat ve ormancılık hariç)	Kullanılabilir yüzölçümünün metrekaresi başına 22,82 PLN

1 USD= yaklaşık 3,3PLN / 1 Avro= yaklaşık 4,3 PLN

(Mayıs 2012 itibarıyla geçerli döviz kurları – oranlar değişken olabilir).

- vekil tayinine ilişkin bir belgenin ibrazı veya bu tür bir belgenin kopyası, tasdikli kopyası veya kayıt çıktısı – her bir vekil veya temsilci için 17 PLN
- Münferit bir para birimi izninin düzenlenmesi –113 PLN
- KDV amaçları için tescil teyidi: 170 PLN

Resmi işlem vergisi (PCC), hukuki işlemler, satış veya değişim sözleşmeleri, kredi sözleşmeleri, ana sözleşme ve çeşitli diğer akdi düzenlemeler için alınır. Polonya'da yer alan varlıklar veya Polonya'da uygulanan haklar ile ilgili işlemler için uygulanır. Aynı zamanda, işlem Polonya'da gerçekleştiği takdirde, yurtdışında yer alan varlıkların veya yurtdışında bir Polonya uyruklu birey veya şirket tarafından yürütülen hakların alımı için uygulanır.

Uygulanan harçlar ile ilgili örneklere aşağıda yer verilmektedir:

- ana sözleşme (sermayenin bir yüzdesi olarak): % 0,5
- satış sözleşmesi
  - menkul mallar, gayrimenkul ve bazı haklar (örneğin, daimi intifa hakkı): piyasa değerinin %2'si,
  - diğer mülkiyet hakları (örneğin, hisseler): piyasa değerinin % 1'i
  - kredi sözleşmeleri: kredi miktarının %2'si.

PCC vergisi, listelenen bazı işlemler için, işlemin taraflarından birinin:

- KDV'ye tabi olması veya

- gayrimenkul veya gayrimenkulün bir kısmı ve arsa üzerinde daimi intifa hakkı ile ilgili satış veya takas sözleşmeleri
- hisse alım sözleşmeleri hariç olmak üzere
  - KDV'den muaf olması durumunda, uygulanmaz (Ana Sözleşme ve Ana Sözleşmede yapılan değişiklikler dışında).

PCC Kanunu, bir şirketin bir hissedarı tarafından şirkete verilen krediler veya yatırım şirketlerine finansal araç teşkil eden gayrimaddi hakların satışı gibi durumlar için çeşitli muafiyetler öngörmektedir.

Aşağıdaki durumlarda, %20 oranında bir ceza vergi oranı uygulanır:

- vergi mükellefinin, belirli bir kredi sözleşmesinden kaynaklanan vergiyi ödememesi veya düzensiz yatırması veya
- kredi alanın, banka havalesi yoluyla veya posta havalesi yoluyla kredinin havale edildiğini belgelendirememesi ve vergi kurumlarına, krediye maruz kalındığı konusunda talep ileri sürmesi.

PCC vergisine tabi belirli işlemler durumunda, düzenlemeler, vergiyi ödemekle yükümlü tarafı belirlemektedir. Örneğin, bir satış sözleşmesinde, vergi yükümlülüğü, alıcıya aittir ve bir kredi sözleşmesinde kredi alana aittir. Bir şirketin ana sözleşmesi ve tadili ile ilişkili olarak PCC ödeme yükümlülüğü, şirkete aittir.

EK A

Polonya'da Ekonomik Faaliyet Yürütülmesi için İmtiyazlar ve İzinler

Aşağıdaki alanlarda Polonya'da ekonomik bir faaliyet yürütülmesi için bir imtiyaz gereklidir:

- maden arama, madenlerde hidrokarbon ve katı mineral yatağı araştırma, maden yataklarından maden çıkarma, maddelerin yeraltında deposuz saklanması ve atıkların yer altında depolanması
- patlayıcı maddeler, silah ve cephanelik ve askeri ve polis amaçları için ürün ve teknoloji üretimi ve ticareti
- yakıt ve enerji üretimi, işlenmesi, depolanması, iletimi, dağıtımı ve ticareti
- kişiler ve mal varlıklarının korunması
- münhasıran bir veri iletişim sisteminde (ICT) yayınlanan ve karasal, uydu veya kablo ağında yayınlanmayan programlar haricinde radyo ve TV programlarının yayınlanması
- hava ulaşımı
- kumarhanelerin işletilmesi.

Ayrı kanunlarda aksi öngörülmediği sürece bir imtiyazın verilmesi, reddedilmesi, tadili ve geri alınması, yetkili Bakan'ın sorumluluğu altındadır.

Aşağıdakiler de dahil olmak üzere, ancak bunlarla sınırlı olmayan alanlarda, ticari faaliyetler izin alınmak suretiyle yürütülebilir:

- Şans oyunları alanında şirket kurma ve faaliyet yürütme,
- bankaların kuruluşu,

- sigorta ve reasürans faaliyeti,
- finansal araçlar ve kamu aralarında faaliyet yürütme (menkul kıymetler alanında halka açık işlemler)
- özel bir ekonomik bölgede faaliyet yürütme,
- yatırım fonu kurulması
- emeklilik fonu kurulması
- hava yolu ulaşımı (bazı istisnalar ile), havalimanı tesisi ve yönetimi
- kurye hizmetleri, yurtiçi ve yurtdışı posta trafiği dahilinde posta taşınması ve teslimini içeren genel posta hizmetleri, 2,000 g'ı aşmayan değer veya ağırlıkta posta ve mektup teslimi
- ilaç ve medikal malzeme üretimi, eczane ve hayvan ilaçları için genel farmasötik ilaç toptan satış mağazaları, farmasötikler ve medikal malzemeler için gümrük ve konsinye depoları işletilmesi,
- alkollü içecekler ile ilgili ticari faaliyetler

Kanun'da, belirli tür bir faaliyetin düzenlemeye tabi olduğu belirtildiği takdirde, bir girişimci, bu faaliyeti, bu kanunda tanımlanan şartları yerine getirdikten sonra ve düzenlemeye tabi faaliyet siciline kaydolduktan sonra yürütebilir. Düzenlemeye tabi faaliyetlere örnek olarak aşağıdakiler verilebilir:

- etil alkol üretimi, şişelenmesi, düzeltilmesi, kontaminasyonu ve dehidrasyonu ve etil alkolün diğer

ürünlerden ayrıştırılması; votka üretimi ve şişeleme

- tütün ürünlerinin üretimi
- deteksiyon hizmetleri
- mahsul koruma maddelerinin ambalajlanması ve ticareti
- Polonya'da yabancılara yönelik etkinlik düzenleme ve yurtdışında parti düzenleme de dahil olmak üzere turist hizmetlerinin satışı,
- gümrük acenteleri işletme
- şarap ürünleri üretme ve şişeleme

- telekomünikasyon hizmetleri
- izin gerektirmeyen diğer posta hizmetleri
- tohum ticareti
- biyobileşen üretme, depolama ve ticaretini yapma
- döviz bürosu faaliyeti yürütme
- ödeme hizmetleri
- bordro belgelerini arşivleme

Yurtiçi ve yurtdışı karayolu ve demiryolu ulaşımı alanında ticari faaliyetler, yalnızca, bir lisans alınması kaydıyla yürütülebilir.

EK B

Limited Şirket (Sp z o.o) ile Anonim Şirket (SA) arasındaki Temel Farklar

	Limited Şirket	Anonim Şirket
Genel amaç	Kanunun izin verdiği amaçlar için herhangi bir faaliyet yürütme	Ticari ve ticari olmayan faaliyetler yürütme
Polonya uyruklu ve/veya yabancı kurucu sayısı	En az 1 kişi (ancak limited şirket niteliğinde olan bir kurucunun kendisinin, birden fazla hissedara sahip olması gereklidir)	En az 1 kişi (ancak limited şirket niteliğinde olan bir kurucunun kendisinin, birden fazla hissedara sahip olması gereklidir)
Kuruluş şekli	Basit: noter senedi şeklinde bir şirket kuruluş senedi imzalanır veya çevrim içi tip şirket kuruluş senedi doldurulur + mahkeme nezdinde tescil edilir	Daha karmaşık: anonim şirket ana sözleşmesi imzalanır + hisse iktisabı için noter nezdinde bir belge imzalanır (sermaye, halk taahhüdü yoluyla toplanacak ise, Polonya Mali Denetim Kurumundan izin gereklidir) + mahkeme nezdinde tescil gereklidir
Faaliyetlere ilişkin sınırlamalar	Sınırlı (diğerlerinin yanı sıra, bankacılık veya sigortacılık faaliyeti yürütülmesi veya borsa işletilmesine izin verilmez)	Sınırlama yok
Asgari başlangıç sermayesi	5.000 PLN	100.000 PLN
Tescilden önce ödenecek sermaye (sadece nakit katkılar ile ilişkilidir)	%100 veya çevrim içi tescil durumunda, tescile kayıttan itibaren 7 güne kadar	Asgari %25
Hisseler	Başlangıç sermayesi, eşit veya eşit olmayan değerlerde hisselerle bölünebilir; imtiyazlı hisseler, hissedarlara, ekstra temettü ve/veya oy hakkı verir	Hisse sermayesi, eşit nominal değerde hisselerle bölünür; hisse türleri: nama yazılı hisseler, hamiline yazılı hisseler, imtiyazlı hisseler, yararlanma hakkı veren hisseler
Bir hissenin asgari değeri	50 PLN	0.01 PLN

Aynı katkıların değerlendirilmesi	Kurucular tarafından yapılır	Kurucular tarafından yapılır; daha sonra, kurucular, tescil mahkemesi tarafından tayin edilen uzman denetçilerin incelemesine sunulmak üzere bir rapor taslağı hazırlamalıdır (muafiyetler vardır)
Hisselerin hukuki durumu	Hisseler, mülkiyet haklarını temsil eder ve menkul kıymet değildir; bir kural olarak, hisse senedi çıkarılmaz	Hisseler, menkul kıymet olarak değerlendirilir; hisse senetleri çıkarılmalıdır
Aynı katkı karşılığında ihraç edilen hisselerin satışı	Kısıtlama yoktur; bu tür hisseler, ihraçtan hemen sonra satılabilir; başka kısıtlamaların geçerli olmaması kaydıyla	Bu tür hisseler, genel kurul, şirketin, hisselerin aynı katkı yoluyla karşılandığı mali yılına ilişkin rapor ve mali yıl hesaplarını onaylayıncaya kadar devredilemez veya rehin edilemez
Hisselerin halka açık alım satımı (borsa)	Mümkün değildir	Bazı gerekliliklere tabi olmak kaydıyla mümkündür
Hisse sermayesi artışı	Şirket kuruluş senedinde daha katı bir çoğunluk gerekli olmadığı sürece, genelde, oy çoğunluğunun üçte ikisinin kabulünü gerektiren genel kurul onayı (noter tasdikli olarak) gerektirir; şirket kuruluş senedi, aynı zamanda, şirket kuruluş senedinin değiştirilmesi gerekmeksizin sermayenin artırılmasına izin verebilir; bu tür bir durumda, noter tasdikli şekil şartı aranmaz ve basit oy çoğunluğu yeterlidir.	Genelde, oy çoğunluğunun dörtte üçünün kabulünü gerektiren genel kurul onayı gerektirir (noter tasdikli olarak); ancak, yönetim kurulu kararı gerektiren, hedef hisse sermayesi tutarı içerisinde yapılan artışlar hariç olmak üzere, ana sözleşmede, daha yüksek oranda çoğunluk öngörülebilir;
Zorunlu denetim	Evet, Muhasebe Kanununda öngörülen belirli kriterlerin karşılanması kaydıyla	Her zaman

EK B

Limited Şirket (Sp z o.o) ile Anonim Şirket (SA) arasındaki Temel Farklar

Şirketin, zarara maruz kaldığı durumlarda, şirketin faaliyetinin devam edip etmemesine ilişkin kara verme amacı ile genel kurulu toplama gerekliliği	Zarar, ilave ve yedek sermayelerin toplamını ve hisse sermayesinin yarısını aşığı takdirde	Zarar, ilave ve yedek sermayelerin toplamını ve hisse sermayesinin üçte birini aşığı takdirde
Şirketin yükümlülükleri nedeniyle hissedarların şahsi sorumluluğu	Hissedarlar, şirketin yükümlülüklerinden sorumlu değildir. Dolaylı (ekonomik) sorumluluk – her bir hissedarın yaptığı yatırım ölçüsünde	Hissedarlar, şirketin yükümlülüklerinden sorumlu değildir. Dolaylı (ekonomik) sorumluluk – her bir hissedarın yaptığı yatırım ölçüsünde
Kurul üyelerinin, şirketin yükümlülükleri konusunda şahsi sorumluluğu	Ticari Şirketler Kanunu tahtında doğrudan sorumluluk- Şirkete karşı bir uygulama, yürürlüğe konmamış görünüyorsa, kurul üyeleri, bu konudaki yükümlülüklerden, vergi ve sosyal güvenlik yükümlülükleri de dahil (kanunda öngörülen sınırlamalara tabi olmak kaydıyla), müştereken ve müteselsilen sorumludur.	Şirkete karşı bir uygulama, yürürlüğe konmamış görünüyorsa, kurul üyeleri, bu konudaki vergi yükümlülüklerinden, (kanunda öngörülen sınırlamalara tabi olmak kaydıyla), müştereken ve müteselsilen sorumludur. Diğer yükümlülüklerle ilişkin sorumluluk, medeni kanun ve iflas kanunu tahtındaki genel kurallara tabidir
Hissedarların kar hakkı	Şirket kuruluş senedinde veya hissedarlar kararı ile aksi kararlaştırılmış olmadıkça, bir önceki yıla ilişkin bilanço ve kar ve zarar tablolarının genel kurul tarafından onaylanması suretiyle, hissedarların, temettü ödemesine ilişkin bir karar (bu tür bir kararın alınması, şirketin kuruluş senedinde yetkilendirilmiş olması kaydıyla) ile talep edilebilir	Şirket kuruluş senedinde veya hissedarlar kararı ile aksi kararlaştırılmış olmadıkça, bir önceki yıla ilişkin bilanço ve kar ve zarar tablolarının genel kurul tarafından onaylanması suretiyle, hissedarların, temettü ödemesine ilişkin bir karar ile talep edilebilir

Şirketin tasfiyesinden sonra kalan mal varlığının dağıtımı

Malvarlığının hissedarlar arasında dağıtımı, tasfiye kararının ilanından ve alacaklıların davet edilmesinden itibaren 6 ay geçmeden gerçekleştirilemez

Malvarlığının hissedarlar arasında dağıtımı, tasfiye açılışının ilanından ve alacaklıların davet edilmesinden itibaren 1 yıl geçmeden gerçekleştirilemez

EK C

Şirket Kuruluş Prosedürleri

A – İlgili Makam

B – Gerekli Evrak

I. REKABET VE TÜKETİCİYİ KORUMA DAİRESİNE BİLDİRİM (POLONYA KANUNU UYARINCA GEREKLİ İSE)

- A. Rekabet ve Tüketiciyi Koruma Dairesi (UOKIK)
- B. Başvuru, varsa, yatırım şirketi ve ana şirketi ile ilgili hukuki, finansal ve ekonomik veriler ve yatırımcının faaliyet gösterdiği piyasalar ve aynı zamanda hisseleri devralınan Şirket hakkında detaylı bilgi sunulmasını gerektirir

II. ŞİRKET KURULUŞ SENEDİ VEYA ANA SÖZLEŞMESİNİN İMZALANMASI (İNTERNETTE MADDE IIIA ALTINDA YER ALAN LİMİTED ŞİRKETLERİN KURULUŞU VE TESCİLİ BÖLÜMÜNE BAKINIZ)

A. Noter

B.

- Şirket kuruluş senedi veya ana sözleşmesi taslağı – hissedarlar tarafından noter nezdinde imzalanmadan önce kararlaştırılmış olan nüsha
- yönetim kurulu üyelerinin tayinini teyit eden taslak belge – şirket kuruluş senedi veya ana sözleşmesine ilgili bir hüküm eklenmesi mümkündür
- Hissedar tüzel bir kişi ise:
  - Şirketin kayıtlı işyerine ilişkin sicil kaydının bir kopyası

– Ana şirketin, Polonya'da bir şirket kurma yönündeki niyetini belirten noter tasdikli kararı

– Temsilci tayinine ilişkin noter tasdikli vekaletname veya bir temsilci tayin edildiye, şirket kuruluş senedi veya ana sözleşmesini imzalamak ve ana şirket adına hisseleri üstlenmek için düzenlenmiş bir vekaletnamenin noter tasdikli kopyası

Orijinal resmi yabancı belgelerin, ilgili Polonya büyükelçiliği veya konsoloslugu tarafından, ana şirketin tabi olduğu kanuna uygun olarak veya apostil maddesi ile hazırlanmış olduğu teyit edilmeli ve daha sonra yeminli tercüman tarafından Lehçeye tercüme edilmelidir.

III. ULUSAL TİCARET SİCİLİNE KAYIT (TESCİLDEN SONRA, BÖLGE MAHKEMESİ, İLGİLİ RESMİ FORM VE BELGELERİ, YEREL İSTATİSTİK BÜROSUNA, YEREL VERGİ DAİRESİNE VE YEREL SOSYAL GÜVENLİK BÜROSUNA GÖNDERİR – “TEK PENCERE” KURALI (İNTERNETTE MADDE III-A ALTINDA LİMİTED ŞİRKETLERİN KURULUŞU VE TESCİLİ BAŞLIKLIL BÖLÜME BAKINIZ)

A. Ulusal Ticaret Kaydı – NBR (ilgili Bölge Mahkemesi tarafından tutulur)

B.

- yönetim kurulu tarafından ibraz edilen tescil başvurusu (resmi form üzerinde)

- Yerel İstatistik Bürosuna tescil başvurusu (resmi form üzerinde)
- Yerel vergi dairesine bildirim (resmi form üzerinde)
- yerel sosyal güvenlik bürosuna, sosyal güvenlik katkı payı ödemekle yükümlü tarafın bildirimini (resmi form üzerinde), yeterli ise
- şirket kuruluş senedi veya ana sözleşmesinden 3 kopya (NBR, Yerel İstatistik Bürosu ve Yerel Vergi Dairesi için)
- Şirket yetkililerinin (yönetim kurulu gibi) ataması
- Yönetim kurulu üyelerinin, noter tasdikli, imza beyannameleri
- Tüm yönetim kurulu üyelerinden alınmış, sermaye katkılarının Ticari Şirketler Kanunu hükümleri uyarınca yapıldığını gösteren birer beyan
- limited şirket için – hissedarların listesi
- Rekabet ve Tüketiciyi Koruma Dairesinden alınan onayın kopyası (gerekli ise)
- Resmi Gazete "Monitor Sadowy i Gospodarczy" de gerekli ilanın yayınlanması konusunda gerekli organizasyonun yapıldığını teyit eden bir belge
- merkezin kayıtlı olduğu yerde, tesislerin yasal mülkiyetine sahip olduğunu teyit eden belge

III A. LİMİTED ŞİRKETLERİN ÇEVİRİM İÇİ KURULUŞU VE TESCİLİ

Limited şirket kuruluşu ve tescili, çevrim için olarak gerçekleştirilebilir. Bu yöntem, 1 Ocak 2012'den beri mevcuttur.

Çevrim içi prosedürler için aşağıdakiler gereklidir:

- elektronik hesap(lar) açma
- şirketler için, elektronik imza(lar) ile teyit edilen, veri iletişim ağı resmi sistemindeki mevcut kuruluş senedi örneğinin (olası seçenekleri olan) doldurulması
- çevrim içi tescil talebinin doldurulması
- çevrim içi hissedarlar listesinin doldurulması
- Nakdi sermayenin ödemesi konusunda çevrim için yönetim beyanının doldurulması (tip kuruluş senedinin doldurulmasından önce yapıldıysa)
- çevrim içi tescilden önce nakdi sermaye ödemesi gerçekleştirilmediyse, olağan yazılı yönetim beyanı gereklidir (tescilden itibaren 7 günlük süre)
- 24 saat içinde NBR nezdinde kayıt
- NBR'ye, imza beyannamelerinin teslimi
- "tek pencere" kuralı uygulanmadığı için, vergi ve sosyal güvenlik amaçları bakımından tescil işlemlerinin ayrı ayrı yapılması gereklidir.

EK C

Şirket Kuruluş Prosedürleri

IV. BANKA HESABI AÇILMASI

A. Banka

B.

- Banka hesabı açılmasına dair başvuru
- Şirketin banka hesabını kullanmaya yetkili kişilerin imza beyannameleri
- Şirket kuruluş senedi veya ana sözleşmesinin kopyası
- İlgili ticaret sicilinden alınmış (NBR) kayıt çıktısının kopyası ve şirketin sicile (NBR) kaydedildiğine ilişkin Bölge Mahkemesi kararı
- Gerekli ise izinlerin kopyası
- REGON belgesi

V. KDV KAYDI

A. Yerel Vergi dairesi

B. Kayıt Formu (VAT-R)

EK D

Mali Tabloların İçeriği¹

Mali Tablolara Giriş (bankalar, sigorta ve reasürans şirketleri dışındaki kuruluşlar)

Mali tablolar özellikle aşağıdakileri içerir:

1. Ticari unvan ve merkez, başlıca ticari faaliyetler ve sicil kaydının tutulduğu ilgili mahkeme veya sair makam
2. Tanımlandıysa, kuruluşun süresi
3. Mali tabloların kapsadığı dönem
4. Kuruluşun, ayrı mali tablolar hazırlayan organizasyonel birimlerden oluşması durumunda, mali tabloların toplu verileri içerip içermediği konusunda bilgi
5. Mali tabloların, kuruluşun, yakın gelecekte, işletmenin sürekliliği ilkesine dayalı olarak faaliyete devam edeceği varsayımına dayalı olarak hazırlanıp hazırlanmadığı ve işletmenin sürekliliği ile ilişkili bir belirsizliği gösteren herhangi bir durum olup olmadığı
6. Mali tabloların, bir birleşmenin gerçekleştiği döneme ilişkin olarak hazırlanmış olması halinde, bu mali tabloların, birleşmeden sonra hazırlandığı konusunda ve birleşmenin kayıtlara yansıtılması için uygulanan yöntem konusunda bilgi (devralma, varlıkların birleştirilmesi yöntemi ("pooling of interest").
7. Kanunun seçme hakkı tanıdığı ölçüde, aktif ve pasiflerin (amortisman dahil) değerlemesi, mali sonucun ölçülmesi için kullanılan yöntem, mali tabloların

hazırlanma şekli de dahil olmak üzere mali tabloların hazırlanması sırasında takip edilen muhasebe politikalarına ilişkin açıklama,

Bilanço (bankalar, sigorta ve reasürans şirketleri dışındaki kuruluşlar için)

Mali yıl ve bir önceki mali yıl sonu itibarıyla aşağıdaki bilgiler ifşa edilmelidir:

VARLIKLAR

A. Duran varlıklar

- I. Maddi olmayan duran varlıklar
  1. Geliştirme masrafları
  2. Şerefiye
  3. Diğer maddi olmayan duran varlıklar
  4. Maddi olmayan duran varlıklar için yapılan peşin ödemeler
- II. Maddi duran varlıklar
  1. Duran varlıklar
    - arsa (arsaya ilişkin daimi intifa hakkı dahil)
    - binalar, tesisler ve inşaat ve su mühendisliği yapıları
    - teknik teçhizatlar ve makineler
    - araçlar
    - diğer maddi duran varlıklar
  2. Yapılmakta olan yatırımlar

¹ Daha küçük kuruluşların, Arap rakamları ile ifade edilmiş bilanço kalemlerini ve gelir tablolarını ibraz etmeleri gerekli değildir.

3. Maddi duran varlıklara ilişkin peşin ödemeler

III. Uzun vadeli alacaklar

- ilişkili taraflardan alacaklar
- üçüncü şahıslardan alacaklar

IV. Uzun vadeli yatırımlar

1. Yatırım amaçlı gayrimenkuller
2. Maddi olmayan duran varlıklar
3. Uzun vadeli finansal varlıklar

a. ilişkili taraflarda

- hisseler
- diğer menkul kıymetler
- verilen krediler
- diğer finansal varlıklar

b. üçüncü şahıslarda

- hisseler
- diğer menkul kıymetler
- verilen krediler
- diğer finansal varlıklar

4. Diğer uzun vadeli yatırımlar

V. Gelecek dönemlere ait peşin ödenen giderler

1. Ertelenen vergi varlıkları
2. Diğer gelecek dönemlere ait peşin ödenen giderler

B. Dönen varlıklar

I. Envanter

1. Hammaddeler
2. Yarı mamuller
3. Mamuller
4. Ticari mallar
5. Envanter ile ilgili peşin ödemeler

II. Kısa vadeli alacaklar

1. İlişkili taraflardan alacaklar

a. Vadesi

- 12 ay
- 12 aydan daha uzun süre olan ticari alacaklar

b. Diğer

2. Üçüncü şahıslardan alacaklar

a. Vadesi

- 12 ay
- 12 aydan daha uzun süre
- diğer

olan ticari alacaklar

b. Vergi, gümrük vergisi ve sosyal güvenlik borçları

c. Diğer

d. Yasal işleme tabi alacaklar

III. Kısa vadeli yatırımlar

1. Kısa vadeli finansal varlıklar

EK D

Mali Tabloların İçeriği¹

- a. İlişkili taraflarda
  - hisseler
  - diğer menkul kıymetler
  - verilen krediler
  - diğer kısa vadeli finansal varlıklar
- b. Üçüncü şahıslarda
  - hisseler
  - diğer menkul kıymetler
  - verilen krediler
  - diğer kısa vadeli finansal varlıklar
- c. Nakit ve nakde eşdeğer varlıklar
  - elde ve bankada hazır bulundurulan nakit
  - diğer nakit
  - diğer nakde eşdeğer varlıklar
- IV. Kısa vadeli gelecek dönemlere ait peşin ödenen giderler

TOPLAM VARLIKLAR

SERMAYE VE YÜKÜMLÜLÜKLER

A. Öz sermaye

- I. Sermaye
- II. Ödenmemiş sermaye
- III. Hazine hisseleri
- IV. Sermaye yedekleri
- V. Yeniden değerlendirme yedekleri

- VI. Diğer sermaye yedekleri
- VII. Dağıtılmamış geçmiş yıl karlar
- VIII. Net kar/(zarar)
- IX. Cari mali yıl için net karın tahsisi

B. Yükümlülükler ve ayrılan karşılıklar

- I. Yükümlülükler için ayrılan karşılıklar
  - 1. Ertelenmiş vergi yükümlülüğü
  - 2. Emeklilik ve benzeri yardımlar için ayrılan karşılıklar
    - uzun vadeli
    - kısa vadeli
  - 3. Diğer karşılıklar
    - uzun vadeli
    - kısa vadeli
- II. Uzun vadeli yükümlülükler
  - 1. İlişkili taraf yükümlülükleri
  - 2. Üçüncü şahıslara karşı yükümlülükler
    - krediler
    - borçlanma senetleri
    - diğer mali yükümlülükler
    - diğer
- III. Kısa vadeli yükümlülükler
  - 1. İlişkili taraf yükümlülükleri
    - a. vadesi
      - 12 ay
      - 12 aydan daha uzun süre içinde

¹ Daha küçük kuruluşların, Arap rakamları ile ifade edilmiş bilanço kalemlerini ve gelir tablolarını ibraz etmeleri gerekli değildir.

ödenmesi gereken ticari yükümlülükler

b. Diğer

2. Üçüncü şahıslara karşı yükümlülükler

a. Krediler

b. Borçlanma senetleri

c. Diğer mali yükümlülükler

d. Vadesi

– 12 ay

– 12 aydan daha uzun süre içinde

ödenmesi gereken ticari yükümlülükler

e. Alınan avans ödemeleri

f. Ödenmesi gereken kambiyo senetleri

g. Vergiler, gümrük vergileri ve sosyal güvenlik

h. Bordro yükümlülükleri

i. Diğer

3. Özel fonlar

IV. Gider tahakkukları ve ertelenmiş gelirler

1. Negatif şerefiye

2. Diğer

– uzun vadeli

– kısa vadeli

TOPLAM ÖZ SERMAYE VE YÜKÜMLÜLÜKLER

Kar ve zarar hesabı (bankalar, sigorta ve reasürans şirketleri dışındaki kuruluşlar için)

Hem ilgili mali yıl, hem de bir önceki mali yıl için aşağıdaki bilgiler gösterilecektir.

HARCAMA TÜRÜNE GÖRE²

A. Net gelirler ve net gelire eşdeğer varlıklar

– İlişkili taraflardan olanlar

I. Mamul satışından elde edilen net gelirler

II. Envanter değişimi

III. Dahili tüketim için üretilen mamul maliyeti

IV. Ticari emtia ve hammadde satışından elde edilen net gelir

B. İşletme Masrafları

I. Amortisman

II. Malzemeler ve enerji

III. Harici hizmetler

IV. Vergi ve harçlar

– Tüketim vergisi dahil

V. Ücret bordroları

VI. Sosyal güvenlik ve diğer menfaatler

² Gelir tablosu, kuruluşun kendi isteğine bağlı olarak, masrafları, harcama türüne göre veya aktivite türüne göre analiz edebilir.

EK D

Mali Tabloların İçeriği¹

VII. Diğer aynı harcamalar

VIII. Satılan ticari emtia ve ham madde maliyeti

C. Brüt kar/(zarar)

D. Diğer işletme gelirleri

I. Finansal olmayan duran varlıkların tasarrufundan elde edilen kar

II. Hibeler

III. Diğer işletme gelirleri

E. Diğer işletme giderleri

I. Finansal olmayan duran varlıkların tasarrufundan kaynaklanan zararlar

II. Finansal olmayan varlıkların yeniden değerlemesi

III. Diğer işletme giderleri

F. İşletme karı/(zararı)

G. Finansal gelirler

I. Temettüer ve kar payları

– ilişkili taraflardan alınanlar dahil

II. faiz

– ilişkili taraflardan elde edilenler dahil

III. Yatırımların tasarrufundan kaynaklanan kar

IV. Yatırımların yeniden değerlemesi

V. Diğer

H. Finansman giderleri

I. faiz

– ilişkili taraflardan kaynaklananlar dahil

II. Yatırımların tasarrufundan kaynaklanan zarar

III. Yatırımların yeniden değerlemesi

IV. Diğer

I. Ticari faaliyetlerden kaynaklanan brüt kar/(zarar)

J. Olağandışı kar /zarar

K. Vergi öncesi kar/(zarar)

L. Kurumlar gelir vergisi

M. Karı azaltan (zararı artıran) diğer zorunlu ödemeler

N. Net kar/(zarar)

AKTİVİTENİN TÜRÜNE GÖRE³

A. Aşağıdakiler de dahil, ticari emtia ve mamul satışından elde edilen net gelir

– ilişkili taraflardan

I. Bitmiş ürünlerin satışından elde edilen net gelir

II. Ticari emtia ve hammadde satışından elde edilen net gelir

B. Aşağıdakiler de dahil, satılan mamuller, ticari emtia ve ham madde maliyeti

– ilişkili taraflardan

I. Satılan mamul maliyeti

¹ Daha küçük kuruluşların, Arap rakamları ile ifade edilmiş bilanço kalemlerini ve gelir tablolarını ibraz etmeleri gerekli değildir.

³ Gelir tablosu, kuruluşun kendi isteğine bağlı olarak, masrafları, harcama türüne göre veya aktivite türüne göre analiz edebilir.

- II. Satılan ticari emtia ve ham maddenin maliyeti

C. Satıştan kaynaklanan brüt kar/(zarar)

D. Satış giderleri

E. Genel yönetim giderleri

F. Satıştan kaynaklanan kar/(zarar)

G. Diğer işletme gelirleri

- I. Finansal olmayan duran varlıkların tasarrufundan elde edilen kar
- II. Hibeler
- III. Diğer işletme gelirleri

H. Diğer işletme giderleri

- I. Finansal olmayan duran varlıkların tasarrufundan kaynaklanan zarar
- II. Finansal olmayan varlıkların değer kaybı/yeniden değerlemesi
- III. Diğer işletme giderleri

I. İşletme karı/(zararı)

J. Finansal gelir

- I. temettüler ve kar payları
  - ilişkili taraflardan alınanlar dahil
- II. faiz
  - ilişkili taraflardan dahil
- III. Yatırımların tasarrufundan kaynaklanan kar
- IV. Yatırımların yeniden değerlemesi
- V. Diğer

K. Finansman giderleri

- I. aşağıdakiler de dahil faiz
  - ilişkili taraflardan
- II. Yatırımların tasarrufundan kaynaklanan zarar
- III. Yatırımların yeniden değerlemesi
- IV. Diğer

L. Ticari faaliyetlerden kaynaklanan brüt kar/(zarar)

M. Olağandışı olaylardan kaynaklanan sonuçlar

- I. Olağandışı kazançlar
- II. Olağandışı kayıplar

N. Vergi öncesi kar/(zarar)

O. Kurumlar gelir vergisi

P. Karı azaltan(zararı artıran) diğer zorunlu ödemeler

R. Net kar/(zarar)

EK D

Mali Tabloların İçeriği¹

Özsermayedeki değişimlerin beyanı (bankalar, sigorta ve reasürans şirketleri dışındaki kuruluşlar için)

I. Dönem başı özsermaye

- muhasebe politikasındaki değişikliklerin etkisi
- hataların düzeltilmesi

Dönem başı düzeltilmiş öz sermaye

1. Dönembaşı sermaye
  - 1.1.Sermaye değişimleri
    - a. Aşağıdakiler ile ilgili ilaveler
      - hisse ihracı
      - .....
    - b. Aşağıdakiler ile ilgili indirimler
      - hisse itfası
      - .....
  - 1.2. Dönem sonu sermaye
2. Dönem başı ödenmemiş sermaye artırımları
  - 2.1. Ödenmemiş sermayedeki değişimler
    - a. Aşağıdakiler ile ilgili ilaveler
      - .....
    - b. Aşağıdakiler ile ilgili indirimler
      - .....
  - 2.2. Dönem sonu ödenmemiş sermaye artırımları

3. Dönembaşı hazine hisseleri

Hazine hisselerindeki değişimler

- a. İlaveler
- b. Satışlar

3.1. Dönem sonu hazine hisseleri

4. Dönem başı sermaye yedekleri

4.1. Sermaye yedeklerindeki değişimler

- a. Aşağıdakiler ile ilgili ilaveler
  - nominal değer üzerinde ihraç edilen hisseler
  - kar tahsisatı (yasal)
  - kar tahsisatı (asgari yasal değer üzerinde)
  - .....
- b. Aşağıdakiler ile ilgili indirimler
  - zararların karşılanması
  - .....

4.2 Dönem sonu sermaye yedekleri

5. Dönem başı yeniden değerlendirme yedeği – muhasebe politikasındaki değişikliklerin etkisi

5.1. Yeniden değerlendirme sermayesindeki değişimler

- a. Aşağıdakiler ile ilgili ilaveler:
  - .....

- b. Aşağıdakiler ile ilgili indirimler
  - duran varlık satışları

¹ Daha küçük kuruluşların, Arap rakamları ile ifade edilmiş bilanço kalemlerini ve gelir tablolarını ibraz etmeleri gerekli değildir.

- .....
- 5.2. Dönem sonu yeniden değerlendirme yedeği
- 6. Dönem başı diğer sermaye yedekleri
  - 6.1. Diğer yedek sermayedeki değişimler
    - a. Aşağıdakiler ile ilgili ilaveler
      - .....
    - b. Aşağıdakiler ile ilgili indirimler
      - .....
  - 6.2. Dönemsonu diğer sermaye yedekleri
- 7. Dönembaşı dağıtılmamış karlar
  - 7.1. Dönem başında, geçmiş dönemlerden kalan dağıtılmamış karlar
    - muhasebe politikasındaki değişikliklerin etkisi
    - hataların düzeltilmesi
  - 7.2. Düzeltme sonrası dönem başı, geçmiş dönemlerden kalan dağıtılmamış karlar
    - a. Aşağıdakiler ile ilgili ilaveler:
      - Önceki yıllardan kalan kar dağıtımları
      - .....
    - b. Aşağıdakiler ile ilgili indirimler
      - .....

- 7.3. Dönem sonu geçmiş yıllardan kalan dağıtılmamış karlar
- 7.4. Dönem başı geçmiş yıllardan kalan birikmiş zararlar
  - muhasebe politikasındaki değişikliklerin etkisi
  - hataların düzeltilmesi
- 7.5. Düzeltme sonrası dönembaşı geçmiş dönemlerden kalan birikmiş zararlar
  - a. aşağıdakiler ile ilgili ilaveler
    - geçmiş yıllardan kalan net zararlar
    - .....
  - b. Aşağıdakiler ile ilgili indirimler
    - .....
- 7.6. Dönem sonu geçmiş yıllardan kalan birikmiş zarar
- 7.7. Dönem sonu dağıtılmamış karlar
- 8. Mali yıla ilişkin vergi sonrası net kar/(zarar)
  - a. Net kar
  - b. Net zarar
  - c. Kar tahsisatı

II. Dönem sonu öz sermaye

III. Önerilen kar dağıtımı/zararın karşılanması sonrası öz sermaye

EK D

Mali Tabloların İçeriği¹

Nakit akış tablosu (bankalar, sigorta ve reasürans şirketleri dışındaki kuruluşlar için)

DOLAYLI YÖNTEM⁴

A. İşletme faaliyetlerinden elde edilen nakit akışı

- I. Net kar/(zarar)
- II. Düzeltmeler :
  1. Yıpranma ve amortisman
  2. Döviz (kar)/zararı
  3. Faiz ve kar payı (temettü geliri)
  4. Yatırım faaliyetlerinden kaynaklanan (kar)/zarar
  5. Karşılıklardaki değişimler
  6. Envanterdeki değişimler
  7. Alacaklardaki değişimler
  8. Kısa vadeli yükümlülüklerdeki değişimler (krediler ve banka kredileri hariç)
  9. Peşin ödemeler, gider tahakkukları ve ertelenmiş gelirler ve giderler
  10. Diğer düzeltmeler
- III. İşletme faaliyetlerinden kaynaklanan net nakit akışı

B. Yatırım faaliyetlerinden kaynaklanan nakit akışı

- I. Hasılat:

1. Maddi ve gayrimaddi duran varlıkların satışı
2. Yatırım amaçlı gayrimenkuller ve gayrimaddi duran varlıkların satışı
3. Aşağıdakiler de dahil finansal varlıklardan elde edilen hasılat
  - a. İlişkili taraflar
  - b. Üçüncü şahıslar
    - finansal varlıkların satışı
    - temettüleri ve kar payı
    - uzun vadeli kredilerin geri ödenmesi
    - faiz
    - yatırım faaliyetlerinden elde edilen diğer hasılat
4. Yatırım faaliyetlerinden kaynaklanan diğer hasılat
- II. Harcamalar
  1. Maddi ve gayrimaddi duran varlıklar satın alımı
  2. Yatırım amaçlı gayrimenkuller ve gayrimaddi duran varlıkların satın alımı
  3. Aşağıdakiler de dahil finansal varlıklar için yapılan harcamalar
    - a. ilişkili taraflara ait finansal varlıkları
    - b. Üçüncü şahıslara ait finansal varlıkları
      - finansal varlık alımı
      - verilen uzun vadeli krediler

¹ Daha küçük kuruluşların, Arap rakamları ile ifade edilmiş bilanço kalemlerini ve gelir tablolarını ibraz etmeleri gerekli değildir.

⁴ Nakit akışı tabloları, doğrudan veya dolaylı yöntem kullanılarak hazırlanabilir.

4. Diğer yatırım harcamaları

III. Yatırım faaliyetlerinden elde edilen net nakit akışı

C. Finansman faaliyetlerinden kaynaklanan nakit akışı

I. Hasılat

1. Hisse ihracı ve diğer öz sermaye araçları ve ilave hissedar ödemelerinden elde edilen net hasılat

2. Krediler

3. Borç senetlerinin ihracı

4. Diğer finansal hasılat

II. Harcamalar:

1. Hazine hissesi alımı

2. Temettüleri ve hissedarlara yapılan diğer ödemeler

3. Hissedarlara yapılan ödemeler dışında kar dağıtımı ile ilişkili diğer ödemeler

4. Banka kredilerinin geri ödenmesi

5. Borç senetlerinin itfası

6. Diğer finansal yükümlülükler

7. Kira yükümlülüklerinin finanse edilmesi ile ilişkili ödemeler

8. Faiz

9. Diğer mali harcamalar

III. Finansman faaliyetlerinden net nakit akışı

D. Net nakit akışı

E. Aşağıdakiler dahil nakit bilanço değişikliği

– döviz farkları nedeniyle nakitte oluşan değişim

F. Dönem başı nakit

G. Aşağıdakiler dahil dönemsonu nakit

– kullanımı sınırlı nakit

İLAVE BİLGİLER VE AÇIKLAMALAR

Özellikle aşağıdakileri içerir:

1.

1) maddi duran varlıkların, gayrimaddi duran varlıkların ve uzun vadeli yatırımların değerindeki değişimler hakkında ayrıntılı açıklama, bu varlıkların mali yıl başındaki açılış bakiyelerinin, yeniden değerlendirme, iktisap, dahili transferler nedeniyle artış ve azalmaları, mali yıl sonunda kapanış bakiyelerinin gösterilmesi ve amortismanına tabi varlıklar için – bakiye ile ilgili benzer bir analiz ve birikmiş amortismanındaki değişikliklerin nedeni

2) daimi intifa hakkına tabi arsaların değeri;

3) kira sözleşmeleri de dahil, uzun vadeli kira, kısa vadeli kira ve diğer sözleşmeler tahtında bir kuruluş tarafından kullanılan amortize edilmemiş duran varlıkların değeri

EK D

Mali Tabloların İçeriği¹

- 4) binalar ve yapılar ile ilgili mülkiyet hakkının devralınması nedeniyle bölgeselyönetim birimlerin bütçelerine veya Devlet bütçesine borçlu olunan miktarlar
  - 5) hisse sermayesinin mülkiyet yapısına ilişkin açıklama, imtiyazlı hisseler de dahil, taahhüt edilen hisselerin sayısı ve nominal değeri ile ilgili açıklama
  - 6) kuruluş, öz sermayedeki değişime ilişkin bir tablo hazırlamadıkça, mali yılın başlangıcında, açılış bakiyeleri, yedek sermayedeki artışlar ve kullanım ve kapanış bakiyeleri, yedek sermaye (fonlar) ve diğer sermaye yedekleri
  - 7) mali yıla ilişkin kar dağıtımı veya zararların karşılanması ile ilgili teklifler
  - 8) mali yıl başında grubuna göre ayrılmış karşılıklar, mali yıl sonunda artışlar, kullanım, serbest bırakma ve bakiyeler hakkında bilgi
  - 9) mali yıl başındaki açılış bakiyesi, artışlar, kullanım, serbest bırakma ve mali yıl sonundaki kapanış bakiyelerini belirtmek suretiyle, kısa vadeli alacaklar için ayrılan karşılıklar
  - 10) bilanço kalemlerine göre, bilanço tarihi itibarıyla sözleşme vadeleri aşağıdaki gibi olan uzun vadeli yükümlülüklerin dökümü
    - a. 1 yıla kadar;
    - b. 1 yıldan 2 yıla kadar;
    - c. 3 yıldan 5 yıla kadar;
    - d. 5 yıldan fazla
  - 11) tahakkuk etmiş ve peşin ödenmiş giderlerin önemli kalemlerinin bir listesi;
  - 12) kuruluşun varlıkları ile teminat altına alınan yükümlülük gruplarının bir listesi (türleri belirtilmek suretiyle);
  - 13) kuruluş tarafından verilen garantiler dahil, kambiyo senetleri dahil, şarta bağlı yükümlülükler; ilişkili taraflara verilen garantiler ile ilgili bilgi ayrıca ifşa edilmelidir.
- ## 2.
- 1) ürünler, mallar ve malzemelerin satışından elde edilen net gelirin maddi yapısı (faaliyet kategorileri) ve bölgesel yapısı (ülke, ihraç)
  - 2) planlanmamış amortisman yükümlülüklerinin miktarı ve açıklaması;
  - 3) hisse senedi yeniden değerlemesi nedeniyle silinen miktarlar
  - 4) mali yıl içinde sona erdirilen faaliyetler veya bir sonraki yıl sona erdirilecek faaliyetler nedeniyle gelirler, masraflar ve kar/(zarar);
  - 5) önemli kalemler bakımından gelir vergisi matrahı ile brüt mali sonucun (kar, zarar) mutabakatı
  - 6) kar ve zarar hesabını, faaliyet türüne göre sunan kuruluşlar durumunda – kuruluşun kendi ihtiyaçları için ürünlerin

¹ Daha küçük kuruluşların, Arap rakamları ile ifade edilmiş bilanço kalemlerini ve gelir tablolarını ibraz etmeleri gerekli değildir.

imalat maliyeti ve türe göre maliyet:

- a. amortisman
- b. malzeme ve enerji;
- c. harici hizmetler;
- d. vergi ve harçlar;
- e. ücret bordrosu;
- f. sosyal güvenlik ve diğer yardımlar;
- g. türe göre diğer maliyetler

7) inşa halindeki duran varlıkların üretim maliyetleri, yukarıda bahsi geçen duran varlıkların finansmanı için maruz kalınan yükümlülüklerden faizler ve aktifleştirilmiş döviz kurları;

8) finansal olmayan duran varlıklar nedeniyle bir önceki yıl içinde yapılan ve bir sonraki yıl için planlanan masraflar; çevrenin korunması ile ilgili olarak yapılan ve yapılması planlanan masraflar ayrıca belirtilir;

9) arızı zararlar ve diğer tür zararlar olarak sınıflandırılmış olarak olağandışı kar ve zararlar ile ilgili bilgi;

10) olağanüstü işlemler sonucunda gelir vergisi.

2a. Döviz cinsinden ifade edilen bilanço ve kar ve zarar tablosu kalemleri için – değerlendirilmede kullanılan döviz kuru.

3. nakit akış tablosu için benimsenen nakit yapısı hakkında bilgi ve nakit akış tablosunun doğrudan yöntemle göre hazırlandığı durumlarda, dolaylı yöntem

uyarınca hazırlanan işletme faaliyetlerinden elde edilen net nakit akışının mutabakatına yer verilmelidir; bilanço değişimleri ve nakit akış tablosuna göre aynı kalemler ile ilgili değişimler arasındaki farkların açıklanması.

4. Aşağıdakilere ilişkin bilgi:

1) şirket tarafından akdedilen ve bilançoya yansıtılmayan sözleşmelerin, şirketin finansal durumu, mali performansı ve mali sonucu üzerindeki etkilerinin değerlendirilmesi için gerekli olduğu ölçüde, niteliği ve ekonomik amacı

2) aşağıdakiler gibi ilişkili taraflar ile piyasa şartlarına uygun olmayan şartlarla kuruluş tarafından girilen önemli işlemler (miktarları dahil): ilişkili taraflar ve:

a. şirketin veya şirket ile ilişkili bir kuruluşun bir yönetim, denetim veya idari organının üyesi olan bir kişi;

b. şirketin veya şirketle ilişkili bir tarafın bir yönetim, denetim veya idari organının üyesi olan herhangi bir kişinin eşi olan veya müşterek ev paylaşan, akrabası veya ikinci dereceye kadar akrabası olan veya bu tür bir kişiyi evlat edinen veya bu tür bir kişi tarafından evlat edinilen veya bu tür bir kişi ile velayet veya vesayet ilişkisine dayalı olarak bağlı olunan bir kişi; veya

c. kontrol edilen, müşterek kontrol altında bulunan bir kuruluş veya

EK D

Mali Tabloların İçeriği¹

yukarıda bahsi geçen nitelikteki bir kişinin, önemli etkiye sahip olduğu veya önemli doğrudan veya dolaylı oy haklarına sahip olduğu diğer bir kuruluş d. istihdam süresinin sona ermesinin ardından çalışanların, şirketin çalışanlarına yönelik yardım planını uygulayan kuruluş veya o şirket ile ilişkili sair bir kuruluş

– bu işlemlerin niteliği ile ilgili bilgi dahil. Münferit işlemlere ilişkin bilgiler, türlerine göre gruplandırılabilir; münferit işlemlere ilişkin bilginin, bunların şirketin mali durumu, mali performansı ve mali sonucu üzerindeki etkinin anlaşılması için gerekli olduğu durumlar hariç.

- 3) meslek gruplarına göre sınıflandırılmış olarak mali yıl içinde ortalama istihdam
- 4) ticari şirketler ve ortaklıkların yönetim, denetim ve idari organlarının üyelerine ödenen veya ödenmesi gereken kar payı dahil ücret (her bir grup için ayrı ayrı);
- 5) ticari şirketler ve ortaklıkların yönetim ve denetim kurulları üyelerine verilen krediler ve benzeri yardımlar (her bir grup için ayrı ayrı), faiz oranları ve geri ödeme şartları belirtilmek suretiyle;
- 6) mali yıla ilişkin mali tabloları denetleme yetkisine sahip bağımsız denetçiler

veya kuruluşlara ödenen veya ödenmesi gereken ücret; aşağıdakilere göre gruplandırılmak suretiyle, mali yıla ilişkin olarak ödenen veya ödenmesi gereken ücret:

- a. mali tabloların zorunlu denetimi
- b. diğer güvence hizmetleri
- c. vergi danışmanlığı hizmetleri
- d. diğer hizmetler

5.

- 1) hata düzeltimleri de dahil, mali yıla ilişkin mali tablolara dahil edilen geçmiş yıllara ilişkin önemli olaylar hakkında bilgi;
- 2) bilanço tarihinden sonra gerçekleşen ve mali tabloya yansıtılmayan önemli olaylar hakkında bilgi;
- 3) değerlendirme yöntemlerindeki de dahil, muhasebe politikalarındaki önemli değişiklikler; kuruluşun mali durumu, mali performansı ve mali sonucu üzerinde önemli bir etkisi var ise, mali tabloların hazırlanma yöntemindeki değişiklikler, bunların nedenleri ve mali sonuç ve hissedarlar öz sermayesi üzerindeki etkileri;
- 4) geçmiş yıla ilişkin mali tabloda yer alan verilerin, ilgili mali yıla ilişkin mali tablodaki veriler ile karşılaştırılmasını sağlayan kantitatif bilgiler;

¹ Daha küçük kuruluşların, Arap rakamları ile ifade edilmiş bilanço kalemlerini ve gelir tablolarını ibraz etmeleri gerekli değildir.

6.

- 1) aşağıdakiler de dahil, konsolidasyona konu olmayan ortak girişimler hakkında bilgi:
  - a. ortak girişimin adı ve faaliyet konusu;
  - b. mülkiyet hissesi;
  - c. maddi duran varlıklar ve gayrimaddi duran varlıkların müşterek kontrol altındaki kısmı;
  - d. ortak girişim amaçları için veya maddi duran varlıkların alımı için maruz kalınan yükümlülükler;
  - e. müşterek maruz kalınan yükümlülüklerin kısımları;
  - f. ortak girişimden elde edilen gelir ve ilişkili masraflar;
  - g. ortak girişim ile ilgili şarta bağlı yükümlülükler ve yatırım taahhütleri;
- 2) ilişkili taraflar ile yapılan işlemlere ilişkin bilgi;
- 3) kuruluşun, kurucu organındaki toplam oy sayısı veya sermayesinde en az % 20 hisseye sahip olduğu şirketlerin listesi (unvan ve yer); listede, ayrıca, yüzde menfaati ve yönetime katılım hakkında bilgiye ve söz konusu şirketlerin geçmiş mali yıla ilişkin net kar veya zararı ile ilgili bilgilere de yer verilmelidir.
- 4) kuruluşun, bir muafiyet veya istisnadan faydalanarak, konsolide

mali tablo düzenlemediği durumlarda, aşağıdakiler ile ilgili bilgi:

- a. konsolidasyon muafiyeti ile ilgili açıklayıcı notlar ile hukuki dayanak;
- b. grupta daha yüksek bir düzeyde konsolide mali tablo hazırlayan kuruluşun unvanı ve yeri ve konsolide mali tabloların yayınlandığı yer;
- c. aşağıdakiler gibi, cari ve geçmiş mali yıl içinde ilişkili tarafların temel finansal oranları:
  - ürün, ticari emtia ve materyallerin satışından elde edilen net gelir ve finansal gelirler;
  - döneme ilişkin net sonuç ve yapı da belirtilmek suretiyle hissedarlar öz sermayesi;
  - duran varlıkların değeri;
  - dönem içinde ortalama istihdam;

5) aşağıdakiler ile ilgili bilgi:

- a. şirketin iştiraki olduğu, grupta en yüksek düzeyde konsolide mali tabloyu hazırlayan kuruluşun unvanı ve yeri;
- b. şirketin iştiraki olduğu ve yukarıda (a) bendinde belirtilen grubun sermaye grubunun bir parçası olan, grupta en düşük düzeyde konsolide mali tabloyu hazırlayan kuruluşun unvanı ve yeri;

EK D

Mali Tabloların İçeriği¹

7. Birleşmenin gerçekleştiği döneme ilişkin bir mali tablo durumunda:

- 1) birleşme iktisap yöntemi kullanılarak muhasebeleştirildi ise:
  - a. devralınan şirketin unvanı ve faaliyet konusu;
  - b. birleşme amacıyla ihraç edilen hisselerin sayısı, nominal değeri ve türü;
  - c. devralma maliyeti, devralma tarihinde devralınan net hisselerin adil değeri, şerefiye ve negatif şerefiye ve buna ilişkin amortismanla ilişkin açıklama;

2) birleşme, varlıkların birleştirilmesi yöntemiyle muhasebeleştirildi ise:

- a. Devralınan kuruluşun unvanı ve faaliyet konusu;
- b. birleşme amacıyla ihraç edilen hisselerin sayısı, nominal değeri ve türü;
- c. birleşmenin gerçekleştiği yılın başlangıcından birleşme tarihine kadar, birleşen şirketlerin öz sermayesindeki değişiklikler ve gelirler ve masraflar, kar ve zararlar

8. İşletmenin sürekliliği varsayımı ile ilişkili bir belirsizlik durumunda, söz konusu belirsizliğe ilişkin açıklama ve söz konusu belirsizliğin mevcut olduğuna dair bir beyan ve mali tablonun, bununla ilgili bir ayarlama içerip içermediği konusunda bilgi; sağlanan bilgi, belirsizliği gidermek için kuruluş tarafından alınan veya

alınması planlanan önlemlere dair bir açıklama da içermelidir

9. Kuruluşun mali durumu, mali performansı ve mali sonucu üzerinde önemli etkiye sahip olabilecek, yukarıda listelenenler dışındaki konular hakkında bilgi.

¹ Daha küçük kuruluşların, Arap rakamları ile ifade edilmiş bilanço kalemlerini ve gelir tablolarını ibraz etmeleri gerekli değildir.

EK E

Stopaj Vergisine ilişkin, Polonya ile Diğer Ülkeler Arasındaki Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşmalarından Seçilen Veriler

Çifte Vergilendirmeyi Önleme Antlaşmaları kapsamında Vergi Oranları (vergi belgesi gereklidir)

Ülke	Anlaşma Oranı			
	Tennettüler		Faiz	Gayri maddi hak bedelleri
	İndirimli	Normal		
Arnavutluk	5 <1>	10	10	5
Ermenistan		10	5	10
Avustralya		15	10	10
Avusturya	5 <2>	15	0 / 5 <28>	5
Azerbaycan		10	10	10
Bangladeş	10 <2>	15	0 / 10 <3>	10
Beyaz Rusya	10 <4>	15	10	0
Belçika	5 <5>	15	0 / 5 <6>	5
Bosna Hersek <45>	5 <1>	15	10	10
Bulgaristan		10	0 / 10 <3>	5
Kanada		15	0 / 15 <3>	0 / 10 <7>
Şili	5 <8>	15	15 <46>	5 / 15 <9> <46>
Çin		10	0 / 10 <3>	7 / 10 <9>
Hırvatistan	5 <1>	15	0 / 10 <3>	10
Kıbrıs	0 <2>	5	5	5
Çek Cumhuriyeti		5	0 / 5 <3>	10
Danimarka	0 / 5 <10>	15	0 / 5 <11>	5

Ülke	Anlaşma Oranı			
	Temettüleri		Faiz	Gayri maddi hak bedelleri
	İndirimli	Normal		
Mısır		12	0 / 12 <3>	12
Estonya	5 <1>	15	0 / 10 <3>	10
Finlandiya	5 <1>	15	0 / 5 <12>	5
Fransa	5 <2>	15	0	0 / 10 <13>
Gürcistan		10	0 / 8 <3>	8
Almanya	5 <2>	15	0 / 5 <14>	5
Yunanistan		<15>	10	10
Macaristan		10	0 / 10 <3>	10
İzlanda	5 <16>	15	0 / 10 <17>	10
Hindistan		15	0 / 15 <18>	22.5
Endonezya	10 <8>	15	0 / 10 <3>	15
İran		7	0 / 10 <3>	10
İrlanda	0 <1>	15	0 / 10 <19>	0 / 10 <20>
İsrail	5 <21>	10	5	5 / 10 <9>
İtalya		10	0 / 10 <22>	10
Japonya		10	0 / 10 <3>	0 / 10 <13>

EK E

Stopaj Vergisine ilişkin, Polonya ile Diğer Ülkeler Arasındaki Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşmalarından Seçilen Veriler

Ülke	Anlaşma Oranı			
	Temettüpler		Faiz	Gayri maddi hak bedelleri
	İndirimli	Normal		
Ürdün		10	0 / 10 <3>	10
Kazakistan	10 <8>	15	0 / 10 <3>	10
Kore (Cumhuriyeti)	5 <2>	10	0 / 10 <35>	10
Kuveyt	0 <23>	5	0 / 5 <23>	15
Kırgızistan		10	0 / 10 <3>	10
Letonya	5 <1>	15	0 / 10 <3>	10
Lübnan		5	0 / 5 <3>	5
Litvanya	5 <1>	15	0 / 10 <3>	10
Lüksemburg	5 <1>	15	0 / 10 <24>	10
Makedonya	5 <1>	15	0 / 10 <3>	10
Malezya		0	0 / 15 <25>	0 / 15 / - <26>
Malta	0 <29>	10	0 / 5 <3>	5
Meksika	5 <1>	15	0 / 5 / 15 <27>	10
Moldovya	5 <1>	15	0 / 10 <3>	10
Moğolistan		10	0 / 10 <3>	5

Ülke	Anlaşma Oranı			
	Temettüleri		Faiz	Gayri maddi hak bedelleri
	İndirimli	Normal		
Karadağ <45>	5 <1>	15	10	10
Fas	7 <1>	15	10	10
Hollanda	5 <2>	15	0 / 5 <14>	5
Yeni Zelanda		15	10	10
Norveç	0 <29>	15	0 / 5 <12>	5
Pakistan	15 <30>	- <15>	0 / - <31>	15 / 20 <32>
Filipinler	10 <1>	15	0 / 10 <3>	15
Portekiz	10 <33>	15	0 / 10 <3>	10
Katar		5	0/5 <28>	5
Romanya	5 <1>	15	0 / 10 <3>	10
Rusya		10	0 / 10 <3>	10
Sırbistan	5 <1>	15	10	10
Singapur	0 <34>	10	0 / 10 <3>	10
Slovak Cumhuriyeti	5 <8>	10	0 / 10 <3>	5
Slovenya	5 <1>	15	0 / 10 <3>	10

EK E

Stopaj Vergisine ilişkin, Polonya ile Diğer Ülkeler Arasındaki Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşmalarından Seçilen Veriler

Ülke	Anlaşma Oranı			
	Temettüpler		Faiz	Gayri maddi hak bedelleri
	İndirimli	Normal		
Güney Afrika	5 <1>	15	0 / 10 <3>	10
İspanya	5 <1>	15	0	0 / 10 <36>
Sri Lanka		15 <37>	0 / 10 <3>	0 / 10 <44>
İsveç	5 <1>	15	0	5
İsviçre <43>	0 <29>	15	10	0 / 10 <38>
Suriye		10	0 / 10 <3>	18
Tacikistan	5 <1>	15	10	10
Tayland	20 <1>	- <15>	0 / 10 / - <39>	0 / 5 / 15 <40>
Tunus	5 <1>	10	12	12
Türkiye	10 <1>	15	0 / 10 <3>	10
Ukrayna	5 <1>	15	0 / 10 <3>	10
Birleşik Arap Emirlikleri	0 <23>	5	0 / 5 <3>	5
Birleşik Krallık	0 <2>	10	0/5 <28>	5
Amerika Birleşik Devletleri	5 <2>	15	0	10
Özbekistan	5 <8>	15	0 / 10 <3>	10
Vietnam	10 <1>	15	10	10 / 15 <42>
Zimbabve	10 <1>	15	10	10

- <1> Alıcının asgari %25 oranında paya sahip bir şirket olması durumunda geçerlidir.
- <2> Alıcının, asgari % 10 oranında paya sahip bir şirket olması durumunda geçerlidir.
- <3> Bazı devlet kredilerinde %0 uygulanır.
- <4> Alıcının, asgari %30 oranında paya sahip bir şirket olması durumunda geçerlidir.
- <5> Alıcının asgari %25 oranında paya sahip bir şirket olması durumunda geçerlidir veya yatırım değeri en az 500.000 Avro ise, gereken pay oranı %10'dur.
- <6> İhracatın artırılması için mali kurumlar tarafından verilen kredilere ilişkin faizlerde ve bazı devlet kredilerinde, % 0 geçerlidir.
- <7> Filmler ve televizyon ile bağlantılı kullanıma yönelik film veya video bantlarına ilişkin gayrimaddi hak bedelleri hariç olmak üzere, edebi, tiyatro, müzik veya sanat eserlerine ilişkin telif hakları, gayri maddi hak bedelleri ve diğer benzeri ödemelerde %0 uygulanır.
- <8> Alıcının, asgari %20 paya sahip bir şirket olması durumunda geçerlidir
- <9> Endüstriyel, ticari ve bilimsel ekipman kullanımı için ödenen gayri maddi hak bedellerine daha düşük bir oran uygulanır.
- <10> Alıcının en az bir yıl süresince asgari %25 oranında paya sahip bir şirket olması durumunda %0 uygulanır. Alıcının bir emeklilik fonu veya benzeri bir kurum olması durumunda %5 uygulanır.
- <11> Teçhizat satışı ile ilişkili veya bazı hükümet ile ilişkili kredilere ilişkin faiz için % 0 geçerlidir.
- <12> Bazı hükümet ile ilişkili kredilerde %0 uygulanır.
- <13> Edebiyat, sanat eserleri veya bilimsel serlere ilişkin telif haklarından elde edilen gayri maddi hak bedelleri için % 0 uygulanır.
- <14> Mal veya teçhizat satışı ile ilişkili, bir banka tarafından verilen kredi, ihracatı artırmak için verilen kredilere ilişkin veya hükümete ödenen faiz için %0 uygulanır.
- <15> Antlaşma kapsamında indirim mevcut değil.
- <16> Alıcının asgari %25 oranında paya sahip bir şirket olması durumunda geçerlidir. İzlanda kanunlarına göre temettünün vergiden indirilebilir olması durumunda veya işletme gideri olarak sonraki dönemlere devredilebilecek olması durumunda, hüküm geçerli değildir.
- <17> İzlanda'nın, mukim olmayanlara ödenen faiz üzerinden vergi almaması şartıyla devlet kredilerinde %0 geçerlidir.
- <18> Bazı devlet kredileri, bazı banka kredileri ile ilgili faiz veya bazı onaylanmış krediler için % 0 uygulanır.
- <19> Mal veya ekipman satışı ile ilişkili banka kredileri ve kredi faizleri.
- <20> Teknik hizmetler için ödenen gayri maddi hak bedelleri için %0 uygulanır.
- <21> Asgari %15 oranında paya sahip bir alıcı için geçerlidir.
- <22> Bazı devlet kredileri ve İtalya ve Polonya arasındaki bir sözleşme kapsamında verilen krediler için % 0 uygulanır.
- <23> Alıcı bir hükümet veya sair bir kurum ise veya asgari %25'i, hükümet veya sair bir makama ait bir şirket ise %0 uygulanır.
- <24> Banka hesapları veya banka kredilerine ilişkin faiz ve hükümetin aldığı faiz için %0 uygulanır.
- <25> Onaylanan krediler veya uzun vadeli krediler ile bağlantılı olarak bir Polonya mukimi tarafından elde edilen faize için % 0 uygulanır.
- <26> Malezya'dan Polonya'ya ödenen onaylanmış gayri maddi hak bedelleri için % 0 uygulanır. Antlaşma kapsamında filmler için bir indirim yapılmaz.
- <27> Bazı hükümet ile ilişkili krediler ve emeklilik fonlarından alınan krediler için % 0 uygulanır. Bankalar veya sigorta şirketlerinden alınan krediler veya halka açık işlem görebilen menkul kıymetler için % 5 uygulanır.

EK E

Stopaj Vergisine İlişkin, Polonya ile Diğer Ülkeler Arasındaki Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşmalarından Seçilen Veriler

- <28> İhracatın artırılmasına yönelik krediler, ekipman satışı ile ilişkili krediler, banka kredileri ve bazı hükümet ile ilişkili kredilere ilişkin faiz için %0 uygulanır.
- <29> Temettünün gerçek lehdarı, temettü ödemesi yapan şirketin sermayesinde en az %10 oranında paya sahip bir şirket ise ve kesintisiz olarak 24 ay boyunca bu durumda olduysa veya 24 ay boyunca bu durumda olacak ise, %0 uygulanır.
- <30> Sermayenin üçte birine sahip olunması gereklidir ve gelirin, bir sinai teşebbüsten kaynaklanması gereklidir.
- <31> Pakistan Finans Bakanlığı tarafından onaylanan krediler ile ilgili olarak Pakistan'dan Polonya'ya ödenen faiz için %0 uygulanır. Bazı bankalar ile ilgili faiz için de %0 uygulanır. Diğer durumlarda anlaşma kapsamında indirim yapılmaz.
- <32> Teknik know-how ile ilgili gayri maddi hak bedelleri için daha düşük bir oran uygulanır.
- <33> Alıcının, temettü ödemesinden önce kesintisiz 2 yıllık bir süre boyunca asgari %25'e sahip bir şirket olması durumunda geçerlidir.
- <34> Hükümet veya benzeri bir kurum tarafından elde edilen bazı temettülere %0 uygulanır. Singapur, gelir vergisine ek olarak temettüye vergi uygulamadığı sürece, Singapur'dan Polonya'ya ödenen temettüler, Singapur'da herhangi bir vergiye tabi olmayacaktır.
- <35> Bazı hükümet ile ilişkili krediler için, bazı bankalardan alınan krediler için ve mal veya ekipman satışı ile ilgili faiz için %0 uygulanır.
- <36> Kültürel sözleşmeler kapsamında temin edilen telif hakları ve filmler için %0 uygulanır.
- <37> Polonya'dan Sri Lanka'ya ödenen temettüler için geçerlidir. Bazı hükümler, Sri Lanka'dan Polonya'ya ödenen temettüler için geçerlidir.
- <38> İsviçre, mukim olmayanlara ödenen gayri maddi hak bedelleri için kaynağında vergi uygulamadığı sürece %0 uygulanır.
- <39> Bazı devlet kredileri için %0 uygulanır. Herhangi bir mali kurum (sigorta şirketleri dahil) tarafından faiz alınması durumunda %10 uygulanır. Anlaşma kapsamında diğer faizler için indirim uygulanmaz.
- <40> Gayri maddi hak bedellerinin Taraf Devlete veya Devlete ait bir şirket ödenmesi durumunda, filmler için %0 uygulanır.
- <41> Bazı devlet kredilerinde veya alıcının, ihracat ve ithalat kredilerinin sigortalınması ile ilgili görevler yürüten bir kurum olduğu durumlarda %0 uygulanır.
- <42> Patentler, tasarım, modeller, planlar, gizli formüller veya süreçler veya know-how kullanımına yönelik gayri maddi hak bedelleri için daha düşük bir oran uygulanır.
- <43> 20 Nisan 2010'da İsviçre ile imzalanan yeni Protokol kapsamında, 1 Temmuz 2013'ten itibaren aşağıdaki WHT oranları uygulanacaktır:
Faiz: 0/5
Gayri maddi hak bedelleri: 0/5
- <44> Filmler de dahil, telif hakkı bedelleri için daha düşük oran uygulanır.
- <45> Polonya ile eski Yugoslavya Sosyalist Federal Cumhuriyeti arasında akdedilen anlaşma geçerlidir.
- <46> Anlaşmaya ek protokol kapsamında, Şili tarafından bir OECD üye ülkesi ile imzalanan herhangi bir sözleşmede, Şili, Şili'de doğan faiz veya gayri maddi hak bedellerini, vergiden muaf tutmayı veya oranı düşürmeyi kabul ettiği takdirde, söz konusu muafiyet veya indirimi oran, otomatik olarak, sanki bu Konvansiyon'da belirtilmiş olsaydı geçerli olacak olan şartlara tabi olarak geçerli olacaktır.

Patron of Investment in Poland

Polonya Bilgilendirme ve Yabancı Yatırımlar Kurumu (PAİİZ)

Polonya Bilgilendirme ve Yabancı Yatırımlar Kurumu 20 yıldan beri yatırımcılara hizmet vermektedir. Amacı, uluslar arası şirketleri Polonya'da yatırım yapmaya teşvik etmek suretiyle Doğrudan Yabancı Yatırımları (FDI) artırmaktır. Yatırımcıların Polonya'da bir işletme kurmaları sırasında gerekli tüm idari ve yasal prosedürler konusunda yatırımcılara yol gösterir. Kurum yatırımcılara: ekonomik ve hukuki ortam hakkında kapsamlı bilgiye hızlı erişim olanağı, uygun ortaklar ve yatırım lokasyonları bulmaları konusunda yardım sunar ve yatırım sürecinin her bir aşamasında yatırımcılara destek sağlar. Kurum, Polonya mal ve hizmetlerini, konferanslar, yabancı gazeteciler ve yatırım ticaret heyetleri için ve tüm dünya üzerindeki Polonyalı girişimciler için Polonya'ya ziyaretler düzenlemek suretiyle yurtdışında tanıtır.

İletişim:

www.paiz.gov.pl

ul. Bagatela 12, 00-585 Varşova

tel: + 48 22 334 98 75

faks: +48 22 334 98 89

e-posta: post@paiz.gov.pl veya invest@paiz.gov.pl